

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

پروفايل ولايت سمنگان

چشم انداز انكشاف اقتصادي و اجتماعي

رياست اقتصاد ولايت سمنگان
حمل ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱.....	اختصارات
۳.....	پیشگفتار:
۴.....	سپاسگزاری
۵.....	پیام مقام ولایت
۶.....	خلاصه
۷.....	شیوه تدوین
۸.....	معرفی این سند
۹.....	فصل اول
۹.....	ولایت سمنگان در اینه تاریخ
۱۰.....	وجه تسمیه ولایت سمنگان:
۱۰.....	موقعیت جغرافیائی ولایت سمنگان:
۱۱.....	توپوگرافی ولایت سمنگان
۱۱.....	اقلیم ولایت سمنگان:
۱۱.....	نفوس ولایت سمنگان
۱۱.....	میزان رشد نفوس
۱۳.....	نیروی کار باسواد
۱۳.....	فیصدی نفوس به تفکیک گروپ های سنی:
۱۳.....	ساحات باستانی و آبدات تاریخی (رسم و رواج ولایت سمنگان):
۱۳.....	الف: تخت رستم
۱۴.....	ب: مدنیت قره کمر
۱۴.....	ت: مدنیت هزار سم:
۱۵.....	ث: کتیبه رباطک:
۱۵.....	ج: خانقاه ده اصل خُرم:
۱۵.....	ح: حضرت خواجه اسماعیل(ع)
۱۵.....	رسوم وعنعات مردم ولایت سمنگان!
۱۶.....	بخش عقاید ومذهب:
۱۶.....	بخش اجتماعی:

۱۶.....	بخش غذا:
۱۶.....	بخش ورزش :
۱۶.....	بخش موسیقی:
۱۶.....	بخش صنایع دستی:
۱۷.....	تولیدات زراعتی و دام داری:
۱۸.....	فصل دوم.....

۱۸.....	تحلیل وضعیت عمومی ولایت
۱۸.....	۱. تحلیل وضعیت سکتور امنیت:
۱۸.....	شاخص ها:
۱۹.....	۲. تحلیل وضعیت سکتور حکومتداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر:
۲۱.....	ادارات دولتی که در سطح ولایت سمنگان فعالیت دارند.
۲۲.....	۳. تحلیل وضعیت سکتور زراعت و انکشاف دهات:
۲۲.....	۱.۳. زراعت، مالداري و آبیاری:
۲۲.....	۱.۱.۳. ظرفیت تولیدی به تفکیک نبات و حیوان.....
۲۸.....	۴. تحلیل وضعیت سکتور معارف:
۳۴.....	۵. تحلیل وضعیت سکتور صحت:
۳۷.....	۶. تحلیل وضعیت سکتور زیر بنا و منابع طبیعی:
۴۳.....	۷. تحلیل وضعیت موجود سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی:
۴۶.....	۸. سکتور مصونیت اجتماعی:
۵۱.....	۹. ساختار های اجتماعی، و تحلیل جندر:

۵۵.....	فصل سوم.....
۵۵.....	بودجه و مصرف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور
۵۵.....	معارف:
۵۵.....	بودجه معارف
۵۶.....	زراعت:
۵۶.....	بودجه:
۵۷.....	تحصیلات عالی:
۵۸.....	صحت عامه:
۵۸.....	بودجه بخش صحت

۵۹.....	انرژی و آب:
۶۰.....	بودجه
۶۰.....	فواید عامه:
۶۰.....	بودجه:
۶۱.....	پروژه های انکشافی سمنگان:

۶۶.....فصل چهارم.....

۶۶.....	خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPS)
۶۶.....	۱. برنامه میثاق شهروندی
۶۸.....	۲. برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان
۶۹.....	۳. برنامه ملی زیربنا
۷۰.....	۴. انکشاف برنامه جامع ملی دارای اولویت زراعت
۷۳.....	۵. پلان اصلاحی سکتور عدلی و قضایی
۷۳.....	۶. پروگرام انکشافی معادن و منابع
۷۴.....	۷. برنامه انکشافی نیروی بشری
۷۵.....	۸. برنامه حکومتداری مؤثر
۷۶.....	۹. برنامه انکشاف شهری:
۷۷.....	۱۰. برنامه انکشاف سکتور خصوصی

۷۸.....فصل پنجم.....

۷۸.....	پوتانشیل و منابع موجود اقتصادی ولایت سمنگان
۷۸.....	تحلیل اقتصادی محصول:
۷۸.....	نقاط قوت:
۷۹.....	نقاط ضعف:
۷۹.....	فرصت ها:
۷۹.....	تهدیدات:
۷۹.....	نتایج متوقعه

۸۱.....فصل ششم.....

۸۱.....	۱. سروی وضعیت زنده گی مردم در افغانستان به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS
۸۱.....	وضعیت زنده گی مردم ولایت (سمنگان) به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS
۸۳.....	سروی وضعیت زنده گی به سطح ملی:

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی	۸۵
فصل هفتم	۱۱۶
معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار SDGS:	۱۱۶
دیدگاه اهداف انکشاف پایدار SDGS:	۱۱۶
تمرکز اهداف انکشاف پایدار:	۱۱۷
فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک:	۱۱۷
اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS:	۱۱۷
اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS:	۱۱۷
مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS:	۱۱۸
تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان	۱۱۹
منابع و مآخذ:	۱۵۲

اختصارات

MoEc	وزارت اقتصاد
CSO	نهاد جامعه مدنی
DDA	مجتمع انکشافی ولسوالی
GDDC	ریاست عمومی طرح و توحید
DGO	دفتر مقام ولسوالی
ISLA	ابتکار تقویت سازی ادارات محلی
IDLG	اداره مستقل ارگانهای محلی
INGO	نهاد بین المللی غیر-دولتی
LoGo	حکومتداری محلی (پروژه که توسط UNDP تمویل میشود)
M&E	نظارت و ارزیابی
MoF	وزارت مالیه
MoWA	وزارت امور زنان
PAP	پلان سالانه ولایتی
PBP	پالیسی بودیجه ولایتی
PC	شورای ولایتی
PCM	اعضای شورای ولایتی
PCO	دفتر شورای ولایتی
PDC	کمیته انکشافی ولایتی
PDPG	رهنمود پلانگذاری انکشافی ولایتی
PGO	دفتر مقام ولایت
PSP	پلان استراتژیک ولایتی
DoEc	ریاست اقتصاد ولایتی
PIMS	سیستم مدیریت معلومات ولایتی
PTC	کمیته تخنیکي ولایتی
PPFMC	کمیته مدیریت محاسبه عامه ولایتی
PSTC	کمیته تخنیکي سکتور ولایتی
PLMD	ریاست ولایتی وزارت مربوطه
PPP	پالیسی پلانگذاری انکشافی ولایتی
TC	کمیته تخنیکي
USAID	اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
WB	بانک جهانی
UNDP	برنامه انکشافی ملل متحد

پیشگفتار:

جای مسرت است که وزارت اقتصاد با سعی و تلاش فراوان کارمندان خویش، موفق گردید تا پروفایل ولایتی انکشاف اقتصادی اجتماعی را برای ۳۴ ولایت کشور تکمیل نموده و به دسترس هم وطنان عزیز، مسولین ولایتی، ادارات مرکزی، موسسات غیر دولتی، سکتور خصوصی، سازمان های ملل متحد و جوامع تمویل کننده فعالیت های اقتصادی و انکشافی قرار دهد.

این پروفایل بیشتر روی رفاه عامه و چگونگی وضعیت اقتصادی و اجتماعی، قدامت تاریخی، سکتور های انکشافی، زیربنا ها و تخصیص و مصارف بودجه هر ولایت تمرکز نموده و در کل دورنمای اقتصادی ولایت متذکره را از قبیل ظرفیت های اقتصادی و اجتماعی، چالشها و معضلات فرا راه رشد و انکشاف اقتصادی، فرصت های موجود جهت بهبود وضعیت اقتصادی در جهت آسایش و سعادت مندی اقتصادی تحت مطالعه و ارزیابی قرار داده است.

وزارت اقتصاد، جهت تهیه و ترتیب این پروفایل، یک تیم مسلکی را موظف نمود تا از شیوه های مدرن برای جمع آوری، تحلیل و ارزیابی معلومات در مورد ساحات مشخص مطابق معیارهای تعیین شده، استفاده نموده و پروفایل را مطابق به معیاد زمانی معین ترتیب نمایند. این پروفایل کمک مینماید تا مستفید شونده گان بخصوص نهادهای بودجوی، روند پلانگذاری انکشافی خویش را براساس نیازمندی ها و اولویت های اقتصادی و اجتماعی ولایات تنظیم نموده و مساعدت های مالی جامعه جهانی را مطابق به نیازمندی ها و اولویت های ولایتی هماهنگ نماید تا زمینه بهبود رفاه عامه را در سطح ولایات مساعد نمایند. در این قسمت جا دارد تا از همکاری های بیدریغ ریاست های اقتصاد ولایات، شرکای انکشافی بین المللی و سایر ادارات سکتوری و واحدهای بودجوی که در تهیه و ترتیب این پروفایل ریاست های اقتصاد ولایات و وزارت اقتصاد را کمک نموده اند، صمیمانه قدردانی نمایم.

به امید اینکه، این پروفایل در جهت تصمیم گیری و بهبود وضعیت اقتصادی در ولایت متذکره ممد واقع گردد.

دوکتور مصطفی مستور

وزیر اقتصاد

سپاسگزاری:

مسرت دارم که امروز شاهد دستاورد دیگر با همکاری خستگی ناپذیر همکاران مسلکی خویش در وزارت اقتصاد میباشم، پروفایل ولایتی که یک سند جامع معلوماتی در راستای انکشاف اقتصادی و اجتماعی میباشد، بدون همکاری تیم تخنیکي و مسلکی اعم در مرکز و ریاست های اقتصاد ولایات، و سایر واحد های دومی در سطح ولایات امکان پذیر نبود.

من با استفاده از فرصت میخوامم از هریک از همکارانم تحت مدیریت ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد تشکری نمایم، همچنان از ریاست عمومی پالیسی اقتصادی، تیم تخنیکي شرکای کاری انکشافی مان و سایر موسسات غیر دولتی که ارقام و معلومات را در اختیار همکاران مان قرار داده اند ابراز قدردانی نمایم. همچنین میخوامم از رؤسا سکتوری مرکز امتنان نمایم که در پروسه تدویر جلسات مشوره دهی به منظور غنامندی مسوده پروفایل مذکور همکاران تخنیکي مارا یاری رسانیده اند. به صورت ویژه از همکاری ها و تلاشهای خسته گی ناپذیر محترم میرویس بهیج ریس عمومی طرح و توحید، محترم عبدالرحمن کمین آمر انسجام فعالیت های اقتصادی ولایات، محترم سمیع الله ناظمی مشاور پلانگذاری و محترم زمان الله عبید رئیس اقتصاد ولایت سمنگان که زحمت کشیده اند، سپاسگزاری نمایم.

باتوجه به وضعیت فعلی کشور و چالشهای موجود، فراراهی تقویت و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی در کشور بخصوص ولایات، هنوز هم تلاشهای بیشتر و متعهدانه و مشترکمان نیاز است تا با هم یکجا جهت تقویت برنامه های انکشافی و اقتصادی کار نمایم.

این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که شامل معلومات پیرامون معرفی ولایت، ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت، وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (هشت گانه)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها، بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته، معلومات درمورد چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی، منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت، خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

قابل به تذکر است پروفایل ولایتی برای نخستین بار بشکل مجموعه از ارقام ومعلومات مهم اقتصادی واحصایوی ترتیب گردیده است که نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک خواهد نمود تا برنامه های انکشافی شانرا بادر نظر داشت موثریت اقتصادی و اجتماعی به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوهً این سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

در اخیر یکبار دیگر از زحمات هریک سپاس گزاری می نمایم، و تاکید می ورزم تا بادر نظر داشت اهمیت سند معلوماتی فوق (پروفایل ولایتی) امور محوله را برنامه ریزی نماید، در غنامندی و مجدد سازی سند مذکور با در نظر داشت اوضاع مرتبط برای دوره های دو ساله تلاش ورزید و برای تشویق در راستای مشارکت با سایر نهاد های مسول هماهنگی لازم و ضروری را در نظر داشته باشند.

محمد اسماعیل رحیمی

معین مسلکی وزارت اقتصاد

پيام مقام ولايت

حمد و سپاس بىكران مرخداى كه قلم، مورد ستايش و بزرگى او را دارد و همه دريد قدرت اوست، هموطنان گرامى، مخاطبان قدرشناس و پژوهشگران عزيز. السلام عليكم ورحته الله و بركات.

ولايت سمنگان يكي از ولايات شمالى كشور بوده و از امن ترين ولايات كشور محسوب ميشود. جادارد كه از همكارى هاى مستقيم مردم صلح پسند اين ولايت با دولت شان درتمامى عرصه ها به ويژه تامين امنيت اظهار سپاس و قدر دانى

نمايم. اين ولايت از ناحيه داشتن معادن سرشار زغال سنگ، انواع سنگ هاى قيمتى، معادن گچ و ساير معادن يكي از شارگ هاى اقتصادى كشور را تشكيل ميدهد، انبوه جگلات پسته، باغ هاى بادام، چهار مغز، انگور و بته هاى طبيعى هنگ از اقليمى اند كه از اين ولايت به ولايت ديگر وحتى به خارج از كشور صادر ميشود. ولايت سمنگان يكي از ولايت هاى زراعتى نيز ميباشد كه بنام گدام غله كشور نيز مسمى است، امادريغاً باوجود اين همه ويژه گى ها درين ولايت باستانى و داستانى كه باداشتن آثار و ابدات تاريخى متعدد چون: تخت رستم، هزارسم، قره كمر، غار يرملك و غيره از شهرت بسزاي برخوردار است، از درو ديوار آن فقر مى بارد و درعرصه بازسازى و انكشاف آن طى سال هاى گذشته توجه چندانى صورت نگرفته است.

باآن هم جاى بسا مسرت و افتخار است كه به همكارى وزارت محترم اقتصاد و اعضاء كميته انكشافى ولايت، امروز شاهد تكميلى پروفايل ولايتى كه منحيث يك سند مهم وسودمند براى تحليل وضعيت سكنتورها، تثبيت و شناساى ظرفيت هاى اقتصادى و اجتماعى، چالشها و مشكلات فرا راه رشد و انكشاف اقتصادى وغيره موارد اساسى بحساب ميايد، ميباشيم.

آرزومندم كه بايك هماهنگى و وحدت نظر درتغيير سيمى اين ولايت كمتر انكشاف يافته و فقير، گام هاى بجا، بموقع و استوار برداشته و مصدر خدمات بهتر به اين ملت صلح پرور شويم. در فرجام بجا ميدانم كه ازتيم موظف رياست اقتصاد وتلاشهاى موثر شان درقسمت ترتيب اين سند مهم وهمچنان ازهمكارى ادارات ولايتى، جامعه مدنى، سكترخصوصى، زنان، جوانان وساير گروه هاى ذيدخل، خاصتا مردم شريف اين ولايت كه در روند تدوين اين مجموعه با ارزش (پروفايل ولايتى) زحمات فراوان كشيده اند ابراز سپاس و امتنان نموده موفقيت هاى بيشتر شان را در امر خدمت گذارى صادقانه به مردم خواهانم.

با احترام

عبداللطيف "ابراهيمى"

والى سمنگان

خلاصه

اساساً انکشاف پروسه تدریجی است که برای پایداری و همگانی سازی آن باید منابع بالقوه را با روش های مدیریتی و بسیج سازی ذهنیت های اجتماعی بالفعل مبدل کرد. اساسی ترین عنصریکه میتواند موثریت پروسه مدیریت را افزایش بخشد همانا طرح و ترتیب طرز العمل و سیستماتیک سازی روش های استفاده از منابع و امکانات است که زمینه تحقق اهداف انکشافی و پایداری آن را میسر می سازد.

برنامه ریزی در تمام سطوح بالایی و پائینی استوار بر ارقام و معلومات دقیق و همه جانبه می باشد تا بتواند از ضیاع وقت و منابع جلوگیری نموده و تاثیرات مثبت از خود بجا بگذارد. زیرا بدون موجودیت معلومات کافی و ارقام روشن و ثابت تحلیل واضح و مبتنی بر حقایق و واقعیت از وضعیت انکشاف اقتصادی و اجتماعی جامعه مورد نظر ممکن نبوده و برنامه های مطروحه فاقد موثریت لازم، تطبیق گردیده و سبب ضیاع و اتلاف منابع می گردد.

بدین لحاظ وزارت اقتصاد این پروفایل را به هدف تعیین یک مبنای واقعی و منبع معلوماتی در سطح کشور و ایجاد سهولت و زمینه بهتری دسترسی به معلومات دقیق راجع به وضعیت موجود ولایات برای پالیسی سازان، پلانگذاران، پژوهشگران، ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، بنیادهای خیریه، دانشجویان و نویسندگان توسط کمیته تخنیکي مشتمل بر کارمندان مسلکی مرکزی و ولایتی خویش در تبانی با ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، جوانان، اساتید دانشگاه ها، نخبه گان، اهل خرد و دانش، جامعه مدنی و سایر نهاد های ذیربط مرکزی و ولایتی تدوین و در اختیار مردم افغانستان قرار میدهد.

پروفایل مزبور نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک میکند تا برنامه های انکشافی شانرا طرح و ترتیب و موثریت فعالیت های انکشاف اقتصادی و اجتماعی خویش را به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوهً این سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که در فصل اول آن ابتداء این ولایت معرفی و سپس به ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت مذکور اشاره شده است. در فصل دوم وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (سکتور های زراعت و انکشاف دهات، زیربنا و منابع طبیعی، صحت و تغذی، اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی، معارف و فرهنگ و مسئولیت اجتماعی)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها ... تحلیل گردیده است. در فصل سوم بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته به بحث گرفته شده است. به همین منوال چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی در فصل چهارم جای داده شده است. فصل پنجم برای تشخیص منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت تخصیص داده شده و در فصل ششم، هفتم و هشتم بالترتیب، تشریح خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

شيوه تدوين

پروفايل ولايتى بر اساس يك روش نظام مند و تحقيقى جهت جمع آوري معلومات در باره وضعيت موجود ولايات با درنظر داشت اهداف و شاخص هاى استراتيژى انكشاف ملي افغانستان، چارچوب ملي صلح و انكشاف افغانستان، برنامه هاى داراى اولويت ملي و اهداف انكشاف پايدار افغانستان تهيه گرديده است.

براي تدوين پروفايل ها نخست رهنمود چگونگي جمع آوري ارقام و تدوين پروفايل ها از جانب تيم تخنيكي رياست عمومي طرح و توحيد وزارت اقتصاد ترتيب و در اختيار تيم كاري رياست هاى اقتصاد ولايات قرار گرفت، تا تمام امار و ارقام موجود با توجه به شاخص هاى تعيين شده از سطح ولايت جمع آوري و در روشناي آن پروفايل هاى و لايات تدوين يابد. سپس تيم كاري رياست هاى اقتصاد ولايات در تباني با ادارات سكتورى مقيم ولايات معلومات و داده هاى مورد نياز را طي پرسشنامه ها از مراجع و منابع مختلف تحقيقي و معتبر در سطح ولايت چون رياست احصائيه و معلومات و ساير نهاد هاى دولتي، سكتور خصوصي، موسسات غير دولتي داخلي و خارجي، نهاد هاى جامعه مدني و ساير مراجع معتبر جمع اوري نموده يك سند واحد بنام پروفايل (نماي) ولايت را تدوين نمودند.

علاوفا در جمع آوري ارقام و داده ها از روش كار گروهى و مصاحبه با جوانب زديدل و اهل خبره نيز استفاده به عمل آمده است. به همين منوال در تدوين اين سند از منابع و مآخذ معتبر ملي و بين المللى نظير سروى وضعيت زندگي مردم افغانستان، خلاصه برنامه داراى اولويت ملي، پروفايل ولايتى وزارت ماليه در رابطه به مسايل مالي و بودجه ولايات، طرح هاى اقتصادى و ظرفيت هاى بالقوه موجود ولايات، چارچوب ملي صلح و انكشاف افغانستان، برگزيده شاخص هاى اقتصادى و اجتماعى و اهداف انكشاف پايدار افغانستان استفاده بهينه صورت گرفته است.

در نهايت اين سند توسط تيم تخنيكي رياست عمومي طرح و توحيد بصورت دقيق مرور و مطالعه گرديده بعد از مقايسه فصول و امار و ارقام مندرج سندهذا با شاخص و معيار هاى از قبل تعيين شده، زيور چاپ يافته است. اين سند به مثابه يك مبنا و اساس واقع بينانه، تحليل وضعيت موجود را بصورت درست مهيا ساخته روند پلانگزارى انكشافى ولايت را نيز تسهيل ميبخشد. به همين ترتيب اين سند سرمايه گزاران و همكاران انكشافى را تشويق نموده نقش موثر را در راستاى بهبود سرمايه گذارى و توسعه اى پايدار ايفا خواهد كرد.

معرفی این سند

سند پروفایل ولایتی ولایت سمنگان توسط ریاست اقتصاد، با همکاری تخنیکی مقام محترم وزارت اقتصاد، حمایت مقام محترم ولایت و به اساس معلومات و همکاری ادارات محترم سکتوری، جامعه مدنی، موسسات غیر دولتی و سایر گروپ های ذیدخل ولایتی تهیه گردیده است، که میتواند وضعیت فعلی ولایت سمنگان را بخوبی به تصویر کشیده و ادارات ولایتی را در قسمت درگ و شناخت بهتر وضعیت انکشافی ولایت و همچنان تطبیق برنامه های انکشافی بطور موثر کمک ویاری رساند.

سند پروفایل ولایت سمنگان، وضعیت فعلی این ولایت را در قالب اهداف انکشاف پایدار افغانستان - Afghanistan- Sustainable Development Goals (A-SDGs) و برنامه های ملی دارای اولویت National Priorities programs (NPPs) ارائه نموده و یک اساس خوب جهت تطبیق برنامه های انکشافی در سطح ولایت بشمار می رود زیرا معلومات، اعداد و ارقام مندرج آن از مراجع و منابع مختلف در سطح ولایت، مرکز و غیره گردآوری و توحید گردیده است. طوریکه همه بهتر میدانند، موجودیت اعداد و ارقام موثق در سطح ولایت با توجه به عدم یک میکانیزم دقیق برای جمع آوری و نگهداری معلومات از جمله معضلات اساسی در قسمت تحلیل وضعیت در سطح افغانستان منجمله ولایت سمنگان بشمار می رود. بنابر این جهت تدوین سند پروفایل ولایتی ایجاب مینمود که اعداد و ارقام در بخش های مختلف و بصورت مکمل و همه جانبه از منابع معتبر جمع آوری می گردید که متأسفانه تیم کاری ریاست اقتصاد در زمینه با مشکلات متعدد مواجه شده است و بآنهم خوش بختانه توانست با پشت کار و تلاش های پیهم این سند مهم را تهیه و بدسترس همکاران و شرکاء انکشافی قرار دهد.

فصل اول

ولايت سمنگان در اينه تاريخ

سمنگان با گذشته پر بار و باستانی آن در درازنای سده ها و هزاره ها از شکوه تابناکی برخوردار بوده است که بازتاب گسترده اين واژه ويژه گي های آن در گاهنامه ها و کتابهای پيشين بگونه سمنجان کسر اول و دوم سمنگان- سمنجان فتح اول و دوم وغيره ثبت شده است. ابوالقاسم محمد ابن خرداد جغرافيا نويس قرن سوم هجري در کتاب مشهورش المسالك والممالك که در ۲۳۲ هـ ق. تاليف نموده حين برشماری مالیات خراسان در زمان عبدالله بن طاهر از سمنگان اينگونه يادآور ميشود: سمنجان دوازده هزار وششصد درهم. مؤلف گمنام حدودالعالم که در ۳۲۷ هجري کتاب خود را در گوزگانان تاليف نموده از سمنگان اينسان ياد میکند: (سمنگان شهريست اندر میان کوه نهاده و آنجا کوههاست از سنگ سپيد چون رخام و اندر وي خانه هاي کنده است ومجلسها وكوشكها وبتخانه هاست و آخر اسپان با همه آلتی بيايد بروي صورت ها گوناگون از کردار هندوان نگاشته وازو نبید نيك خيزد وميوه بسيار):

در تذکره جغرافياي تاريخي ايران تاليف بارتولد چنين آمده است: از خلم به بعد راه در داخل دره تنگ رود خانه ميشود بنا به گفته سياحان دره بقدری تنگ است که بين تخته سنگهاي تيزمرتفع به زحمت جا براي رودخانه وراه طرفين آن ميماند حتي در يك جا فاصله بين تخته سنگها به چهل فوت ميرسد (راه تنگي تاشقرغان است) از خلم تا سمنجان (سمنگان) دو روزه راه حساب ميکردند. در قرن هفتم اسم شهر سمنگان در کتاب سيوان به املاي چيني (خلو- سي- سين تسيزيان) ذکر ميشود، در اواخر قرن چهاردهم در دوره سفر تيمور به هندوستان به همين اسم ناميده ميشد در تاريخ اسناد تيمور قريه بنام غزنیک (که مراد از غزنيگ امروز است) در بين خلم وسمنگان ياد ميشود.

ابوالقاسم فردوسي طوسي در شاهنامه دوازده بار از سمنگان نام برده است در داستان رستم وسهراب ذکر شهري سمنگان آمده است که تهمينه دختر شاه سمنگان بهم خوابگي رستم در ميابد که ثمره آن سهراب است. و آنگونه که پيدا است بزرگترين غمنامه شهنامه نيز از داستان رستم وسهراب هستي ميابد که رستم در پايان کار در بي خبري کامل فرزند خود سهراب را نا جوانمردانه وبدست خود ميكشد.

با جمع بندي وبررسي ياد کرد هاي جغرافيا نگاران وفرهنگ نويسان پيرامون سمنگان در آخرين تحليل اين برايند فرا دست ميابد که سمنگان در ناحيه بسيار حادثه خيز و پرماجرایی واقع شده است و از زماني که تاريخ بياد دارد نخست در آوان نبرد هاي مزدا پرستان زردشتي باديويسان يعني دروغ پرستان در سرزمين بلخ يا باختر، سمنگان اردوگاه بوده است وبعد با ظهور اسکندر وشکست هخامنشيان در آوان جنگهاي زيستمندان آريايي اين خطه پادشاهان يوناني وبودايي بلخ ونبرد ساسانيان يا هفتاليان ، سمنگان نيز شاهد کشمکش ها وجنگها بوده است تا اينکه اسلام به اين سرزمين نفوذ ميکند. ودر سده اول هجري زمانیکه اعراب به اين نواحي ميديد ميبينيم که قتيبه بن مسلم با مردم اين سرزمين زدوخورد هاي فراوان ميکند ودر زمان غزنويان باز هم شاهد رويارويي غزنويان وترکان فراخاني بر سراين ناحيه هستيم چه ناحيه بلخ وسمنگان که يك حکمران داشته از نواحي مهم قلمرو غزنويان وترکان بشمار ميرفته است ويادگار همين کشمکش هاي دور ودراز درميان نژاد ايراني ونژاد هاي بيگانه بر سر اين ناحيه است که در شاهنامه در داستان رستم منعکس شده وشايد هم انعکاس از همان زد وخورد هاي غزنويان با ترکان ولشکريان فراخاني باشد که در زمان فردوسي روي داده است.

وجه تسمیه ولایت سمنگان:

ویژه گی های تاریخی و موقعیت سمنگان یا ایبک را دریافتیم اما چرا سمنگان یا چرا ایبک خوانده اند آیا این نامها وجه تسمیه خواهد داشت؟

بیشتر پژوهشگران درمورد کار برد این دو واژه اینکه کدام یک سالم تر است دو دل اند. گاهی این وگاهی آن را بکار میبرد زمانی سمنگان را پارینه تر میدانند وگاهی ایبک را اما بررسی وشناخت آثار و جایگاه های فرهنگ پارینه این سرزمین و گفته ها و نکاتی پیرامون آنها که نزد عامه مردم است تاحدی مطلب را روشن میکند واز آنروست که ناگزیر از آن یاد نمایم.

گویند سمنگان از هزار سم گرفته شده است و گفته میشود سم مخفف سموچ است که هزارسم یعنی هزار سموچ در نوع خاصی ازسنگ که نزد عامه مردم منگ یاد میگردد کنده میشود بناً آنها را سم منگی میگفتند و باشندگان سم منگی را سم منگیان میخواندند، همانطوریکه باشندگان کابل را کابلیان واز هرات را هراتیان گفته میشود با گذشت روزگار جهت سادگی تلفظ دو حرف (ا) و (ی) حذف شده وسم منگیان به سمنگان تبدیل شده است.

و اما چرا ایبک؟ در گنج واژه ها یافرهنگ ها ایبک به معنی بت و صنم آمده است و این اسم ربطی به اسم محل ندارد ولی اگر این واژه را ترکی بدانیم طوریکه برخی ها گفته اند در آن صورت توجیهی میتوان یافت (ای) در ترکی به معنی ماه (بیك) به معنی بزرگ است که هردو بزرگ ماه را میسراند. میگویند این منطقه در پارینه زمان همراه به وسیله یکی از امراء و یاسران قوم اداره می شد و چون مدت فرمانروایی هر کدام یکماه بوده آنها را (ای بیك) یعنی بزرگ ماه ویا کسیکه یکماه بزرگ حکمروا است می نامیدند که بالاخره این واژه به همان سرزمین اطلاق شده باشد.

اما پندار دیگر چنین است که درپیشینه زمان کسیکه در منطقه حکمروایی می نموده (ای بیك) نام داشته و سرزمین تحت فرمانروایی او را سرزمین ای بیك ویا ایبک میگفته اند.

بهر حال هریک از این تغییرهای ایبک اگر درست باشد برابری با سمنگان تازه گی آن پیداست چه سمنگان در رابطه با هزار سم که پارینگی آنرا در نخستین کاوش به زمانه های سنگ قدیم پیوند میزند اگرچه امروز این نظریه مورد تردید است اما با آنهم هزار سم و واژه سمنگان که مأخذ از آن باشد در هزاره های پیش از مسیح میرسد در حالیکه ایبک آنگونه که از بیشتر مناسب است و نا گفته نگذاریم که نامگذاری امروزی نیز از قدامت واژه سمنگان خبر میدهد چه واژه سمنگان که اصیل و پارینه تر است به همه ولایت و سرزمین اطلاق میشود و ایبک مرکز سمنگان را گویند.

موقعیت جغرافیائی ولایت سمنگان:

ولایت سمنگان از جمله ولایات شمالی کشور بحساب میاید که در بین ۷۴'۲۶-۳۶ درجه عرض البلد شرقی و ۶۸-۳۰'۴۶-۰۰ درجه طول البلد شمالی موقعیت دارد، طوریکه از طرف شمال با ولایت بلخ، شمال شرق و شرق با ولایات بغلان و کندز، جنوب غرب با ولایت سرپل جنوب و جنوب شرق با ولایت بامیان هم سرحد مییابد، مرکز ولایت سمنگان به ارتفاع ۹۶۲ متر از سطح بحر قرار داشته و مساحت آن به ۱۳۴۳۷/۸ کیلومتر مربع میرسد.

این لایت بشمول مرکز آن دارای ۷ واحد اداری، ۳ ناحیه ای شهری و ۸۰۳ قریه بوده واقوام مختلف اعم از تاجک، ازبک، هزاره، پشتون و سایر اقوام بطور برادرانه کنار هم در این ولایت زیست دارند،

ولسوالی های ولایت سمنگان:

➤ ولسوالی دره صوف بالا

- ولسوالی دره صوف پایین
- ولسوالی روی دواب
- ولسوالی حضرت سلطان
- ولسوالی خرم و سارباغ
- ولسوالی فیروز نخچیر
- مرکز ایبک

توپوگرافی ولایت سمنگان

ولایت سمنگان از شمار ولایات است که بیشترین مناطق (۸۰,۶٪) آن کوهستانی و نیمه کوهستانی بوده و ۲۶,۶٪ آنرا زمین های هموار و نیمه هموار تشکیل میدهد، که در کل ۱٪.۲ اراضی کشور را احتوا میکند.

اقلیم ولایت سمنگان:

هموار	کوهستانی	نیمه کوهستانی	نیمه هموار	نا معلوم	مجموع
۱۲,۴٪	۵۸,۸٪	۲۱,۸٪	۴,۸٪	۲,۲٪	۱۰۰٪

ولایت سمنگان به نسبت کمبود آب دارای اقلیم خشک و گرم میباشد که در فصل تابستان درجه حرارت بین مثبت ۲۵ و ۳۸ درجه سانتی گرید بوده و در فصل زمستان بین منفی ۱۰ و مثبت ۱۵ درجه سانتی گرید میرسد. میزان متوسط بارنده گی های سالانه در این ولایت ۳۰۰ الی ۴۰۰ ملی متر تخمین شده است، فصل کشت درین ولایت بهار و تابستان بوده و به استثنای زمین های یک یا دومحل خاص بقیه مناطق دریک نوبت حاصل میدهد، آب و هوای گرم این ولایت و بعضاً خشکسالی ها سبب فرسایش خاک و متضرر ساختن فرآورده های زراعتی می گردد.

نفوس ولایت سمنگان :

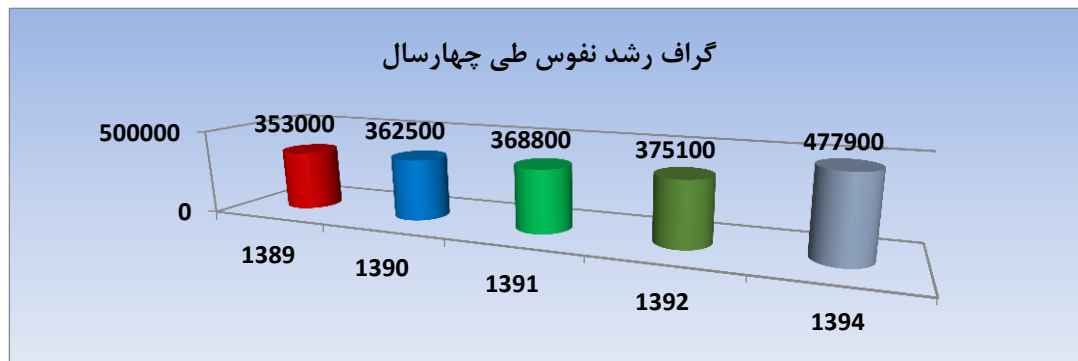
به اساس معلومات اداره احصایه مرکزی مجموع نفوس ولایت سمنگان در سال ۱۳۹۷ تعداد ۴۱۵۳۴۳ نفر تعیین گردیده است که ازین میان ۵۱٪ آنرا مردان و ۴۹٪ آنرا زنان تشکیل میدهد، همچنان از مجموع نفوس ولایت ۹۲٪ آن دردهات، ولسوالی ها و مناطق دوردست زندگی مینماید و تنها ۸٪ آن در شهرزیست دارند.

ضمناً قابل ذکر است که نفوس ولایت سمنگان به اساس سروی اقتصادی، اجتماعی و دیموگرافیکی که در سال ۱۳۹۴ توسط اداره احصایه در سطح این ولایت صورت گرفت تعداد ۴۷۷۹۰۰ تن تعیین شده است که از آنزمان تا بحال افزایش یافته است.

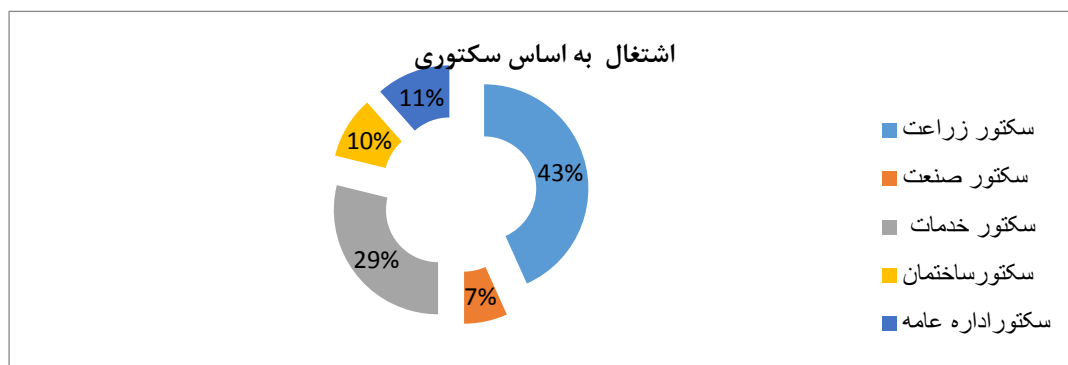
مجموع (شهری و دهاتی)			شهری			دهاتی		
هر دو جنس	ذکور	اناث	هر دو جنس	ذکور	اناث	هر دو جنس	ذکور	اناث
۴۱۵۳۴۳	۲۱۲۴۲۴	۲۰۲۹۱۹	۳۲۳۲۵	۱۵۸۶۸	۱۶۴۵۷	۳۸۳۰۱۸	۱۹۶۵۵۶	۱۸۶۴۶۲

میزان رشد نفوس

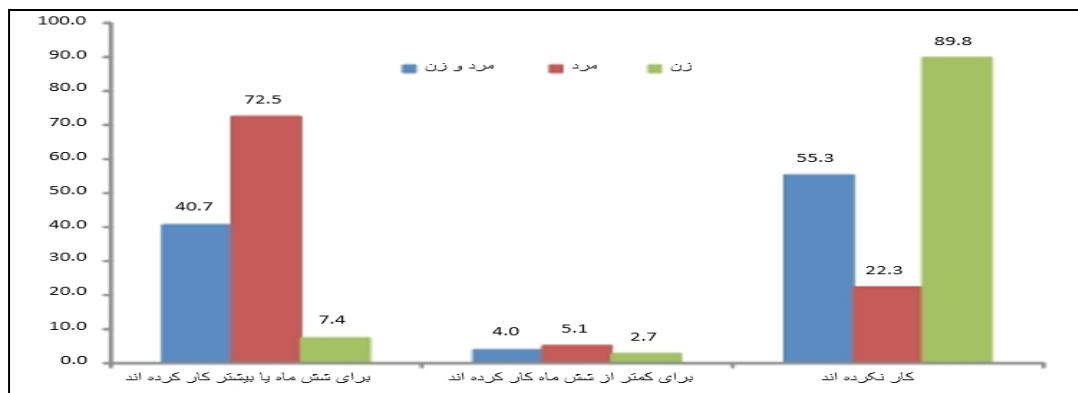
میزان رشد نفوس ولایت سمنگان مطابق سروی اقتصادی و دیموگرافیکی سال ۱۳۹۴، طور تخمینی ۱,۰۲۶۹٪ تعیین گردیده است

ازینکه سمنگان یک ولایت زراعتی است بناء بیشترین مردم (۴۳٪) آنها در این سکتور، و به ترتیب ۲۹٪ مردم در سکتور خدمات، ۱۱٪ در سکتور اداره عامه، ۱۰٪ در سکتور ساختمان و ۷٪ در سکتور صنعت مصروف کار و اشتغال میباشند.

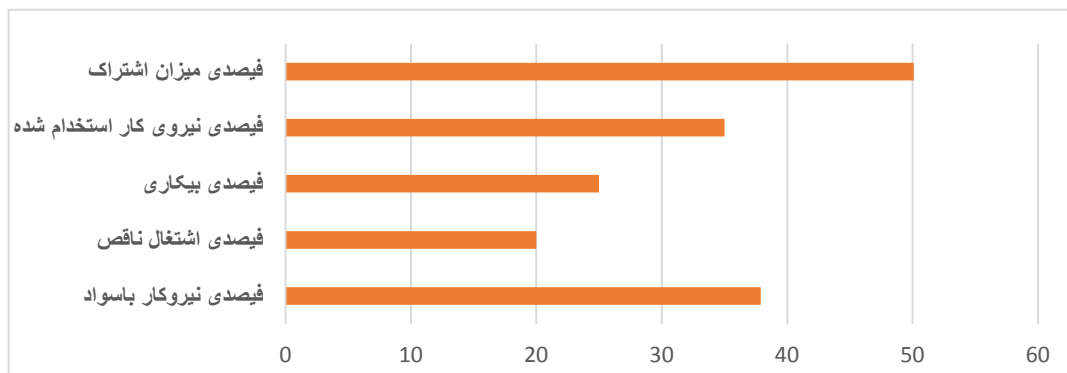
جدول ذیل نشان میدهد که ۵۵,۳٪ مردم در طول یکسال بیکار بودند، تعداد ۴٪ آنها برای کمتر از شش ماه کار کردند و

۴۰,۷٪ آنها برای بیشتر از شش ماه کار نموده اند.

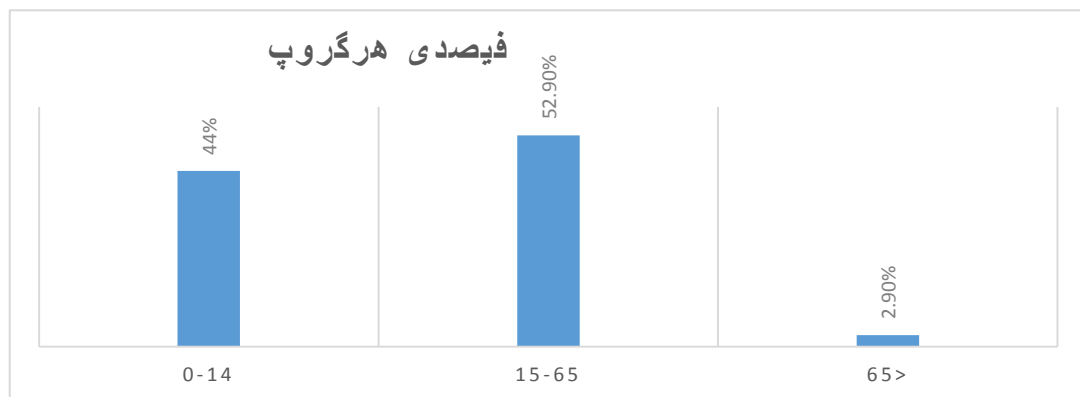
نیروی کار باسواد

به اساس گزارش ولایتی پیرامون رفاه عامه، میزان اشتراك درماركيت كار ولایت سمنگان ۵۰,۱٪ بوده ونفوس استخدام شده دراین ماركيت ۳۵٪ و نیروی کار باسواد این ولایت ۳۷,۹٪ میباشد.

فیصدی نفوس به تفکیک گروه های سنی:

بیشترین (۵۲,۹٪) نفوس ولایت سمنگان را گروه سنی (۱۵ الی ۶۵ سال) تشکیل میدهد وبه همین ترتیب ۴۴٪ نفوس این ولایت را گروه سنی الی ۱۴ سال می سازد که درمجموع میتوان نتیجه گرفت که اکثریت مطلق نفوس ولایت سمنگان جوان هستند.

(منبع اداره احص)

ساحات باستانی و آبدات تاریخی (رسم و رواج ولایت سمنگان):

الف: تخت رستم

تخت رستم که یکی از ساحات تاریخی وباستانی ولایت سمنگان میباشد که حدود ۱,۵ کیلومتر از نقطه مرکز شهر ایبک ودریک تپه بلند به سمت جنوب موقعیت دارد. این ستوپه که ازسنگ تراشیده شده بشکل مدور بوده که دارای دو دهلیز دخولي وخروجی است که ارتفاع استوپه (۹) متروقطران (۹۰) متر و در قسمت بالایی آن اتاق کوچکی به طول وعرض ۴ متر وداخل آن اتاق دیگری بطول يك مترو ۹۰ سانتی بوده که گویند محل مخصوصی برای راهب ویابذاشتن (بُت)

میباشد. در قسمت پایانی تخت رستم تپه دیگری نیمه سنگی و نیمه خاکی شرقاً و غرباً امتداد یافته که در آن اولین اتاق سنگی بشکل گرد و بیضوی و دارای یک گنبد که در سقف همین گنبد گل های آفتاب پرست و نیلوفر و گل میخ مانند به شگوفه نشسته و بطرف زمین بالای دیگر نیلوفرهای کوچک آویزان است و روبروی دروازه معبد دراطاق بزرگ مجسمه اناشه بطول (۳) متر و ۶۰ سانتی ، بلندی (۳) مترو عرض ۲۵ سانتی ساخته شده که فعلاً درجای خود وجود ندارد. بعداً دو دهلیز بزرگ که هر کدام حدود ۲۵ الی ۳۰ متر طول دارد در بین همین دو دهلیز اتاق ها و حجره های کوچک و دو اتاق دیگر یکی ۴ متر طول ۲ متر و ۸۰ سانتی بلندی و دیگری ۲٫۵ متر بر ۲٫۵ متر بوده که در نزد مردم عوام بنام بازار مشهور است. و بنابر روایتی کار ساختمانی این استوپه بزرگ ۴۵۰ سال دوام کرده است، و چیزیکه در بین عرف مردم است استوپه سنگی تخت رستم شامل دو بخش یکی قصر دختر و دیگری توپ رستم است.

ب : مدنیت قره کمر

یکی از نقاط مهم باستانی غار قره کمر واقع در (۸) میلی شمال مرکز ایبک ولایت سمنگان است که در ولسوالی خضرت سلطان^(۴) موقعیت دارد داکتر (کارلتن) امریکائی متخصص تحقیقات باستانی ادوار قبل تاریخ مینویسد: زندگانی در غار قره کمر به مراحل اولی عصر قدیم بین (۳۰ تا ۵۰) هزار سال قبل از امروز صورت پذیرفته است، غار قره کمر کهن ترین مکانی است که ده ها هزار سال قبل از امروز در آن زیست وجود داشته و چهار دوره زنده گانی را تثبیت نموده است. از لحاظ قدامت زیست بشری و تکامل نیرو های مولده افزار های اصلی باشندگان این غار را (افزارهای کهن سنگی، انواع مختلف افزار سنگی، چقماق، افزار های برنده) و استخوانهای حیوانات خاکستر شده و ذغال نیز در غار بدست آمده است. بعید نیست که مرکز تجمع (نئاندرتال) بوده باشد.

ت : مدنیت هزار سم :

هزار سم سمنگان در بین دومرکز مهم بودائی یعنی تخت رستم ایبک و بامیان موقعیت دارد و چار راه مهم خط وسیر کاروان قدیم بوده. این شهر در معبر کاروان چین، بدخشان، تالقان، کندز، بغلان، سمنگان، بامیان، هرات، ایران، یونان و روم قرار داشته و از سوی دیگر در وسط راه کاروان رو خوارزم، باختر، ایبک، بامیان، کابل، پشاور، و هندوستان موقعیت داشته است و شاید هم راه معروف ابریشم که چین را به یونان و روم متصل می ساخت از این منطقه عبور میکرده است. به موجب کاوشهای باستان شناسی ده ها هزار سال قبل انسانها در اینجا مسکون بوده. چنانچه باستانشناسان در جریان فعالیت مقدماتی شان به سه شکل اساسی ساختمانی بر میخورند، نوع اول آن همان غارهای علیای هزار سم بود که انسان نئاندرتال در آنها میزیسته است که به عصر کهن سنگی دیرین مربوط میشود.

نوع دوم آنرا همان سموچ های تشکیل میدهند که در قسمت های تحتانی همین غارها قرار گرفته است و قرار گاه های دوم ساکنین این منطقه را تمثیل میدهد و سپس باستان شناسان به کشف دیوار ها و ساختمان های موفق میگردند که بقایای اینها تصویری از شهر قدیم هزار سم را ترسیم مینمایند. «دیوار های این شهر تا ۲۰ سانتی الی یک متر بلندی دارد. استعمال بلاک های بزرگ تقریباً برابر با یک تعمیر به نظر میرسد طول این بلاک از ۲۰ الی ۳۸ متر اندازه شده است خرابه های هزار سم یک ساحه ۳۳۵ هکتار را در بر میگیرد که طول آن در قسمت شمال و جنوب ۷۰۰ متر و عرض آن در شرق و غرب ۵۰۰ متر میباشد.

ث: کتیبه رباطک :

یکی ازین پدیده ها وباز پیدائنی جدید در تاریخ بیش از دوصدساله کوشانی ها همانا کشف کتیبه معروف وبا ارزش ومنحصر بفرد رباطک سمنگان یعنی امپراتوری مقتدر کوشانی کنشگاه نیکاتور میباشد کتیبه رباطک کتیبه ایست منجمد ولی با گویائی بی زبانی خاموش ولی باز گوینده دل تاریخ بوده دارای وزن بیش از ۵ تن با مواد چون آهک یا لایم ستون Lime Stone که دارای طول ۹۱ سانتی متر وعرض ۶۳ سانتی متر، ضخامت ۲۷ سانتی متر میباشد. کتیبه پیداشده از رباطک سمنگان سند تاریخی بسیار ارزشمندی است که در روزگار کوشان شاه بزرگ برسنگ نوشته شده و دارای آگاهی های گرانبها درمورد گستره جغرافیایی امپراتوری کوشانی وهمچنین تاریخ وباور های مذهبی آن دوران میباشد . نوشته زبان باختری با کاربرد الفبای یونانی از دیدگاه زبانشناسی ارزش بیشتری به این کتیبه میدهد، این کتیبه ۲۳ سطری به درازا وپهنای ۲۰*۹۸ سانتی متر روی سنگ آهکی به نازکی ۲۷ سانتی متر، از نگاه روزگار سنجی تکمیل وسازنده کتیبه سرخ کوتل است که سال های پیش از همین نزدیکی ها پیدا شده بود. کتیبه رباطک به دست جنگندگانی که در سال ۱۹۹۳ سنگر میکنند، از زیرخاک پیداشد.

ج: خانقاه ده اصل خُرم:

مسجد جامع قریه ده اصل ولسوالی خُرم وسارباغ که مشهور ومعروف به خانقاه خُرم اماکن مقدسه ومتبرک بوده که قدامت به سال ۱۲۹۱ هـ ق در محدوده بطول ۱۷ متر وعرض ۹ متر معماران استاپیوند خُرمی و حسین بخارایی بوده و داخل آن را علی رضا هندی نقاشی و خطاطی ایشان سید پادشاه(ندیم) به شکوه وزیای وصلاحیت آن افزوده است دوجناح راست وچپ آن دروازه های دخولی نام علی رضا هندی درج شده که هنرمند خاص کندن کاری وعلاوه از نقش ونگارهای موزون آیات متبرکه را نیزدر دروازه ها حک وایجاد کرده که به اهمیت تاریخی وهنری آنها بیش از پیش افزوده است ودر مجموع سبک معماری، نقش ونگاری داخل مسجد شریف و دروازه های آن نمونه ی ساده و آثار باستانی و تاریخی هندی وبخارایی را تمثیل میکنند.

قابل تذکر است این محل متبرک درسال ۱۳۵۴ هـ ش بنا به همت جناب مرحوم مولوی میرفضل الله (لقایی) وهمکاری تمام اهالی منطقه تا حدودی ترمیم گردیده است قابل ذکر است که اماکن مقدسه وخانقاهای دیگری در اکثر قرا و قصبات دیگر این ولایت وجود دارد مانند خانقای قریه آچمیلی مرکز شهر ایبک که متأسفانه فعلاً اکثر تخریب وازبین رفته است.

ح: حضرت خواجه اسماعیل(ع)

حضرت خواجه اسماعیل^(ع) ابن ابراهیم بن عبدالله ملقب به ابویعقوب بوده این ذات مبارک از جمله تابعین معتبر و از جمله سابقین میدان علوم وفنون ودر فصاحت معروف ومشهور خراسان زمین بوده واز مارو النهر گفته میشود که درسال ۱۷۲ هـ ق جهانی فانی را وداع گفته بطرف شمال شرق شهر ایبک مدفون وزیارت گاه خاص وعام است. بالاثرتوجه محترم فقیر نبی الفی والی ولایت درسال ۱۳۴۷ هـ ش گنبدآن تخریب وبه همکاری مردم محل وبه فتوای علماء کرام دوباره اعمار گردیده است.

رسوم وعنعات مردم ولایت سمنگان!

رسوم وراج مردم ولایت سمنگان مانند سایر ولایات افغانستان بوده اما در برخی موارد متمایزتر است.

رسوم وعنعات ولایت سمنگان در بخش مختلف چون عقاید ومذاهب، روابط اجتماعی، غذا، ورزش، موسیقی، صنایع دستی، تولیدات محلی زراعتی ودام داری ذیلاً بیان می گردد.

بخش عقاید ومذهب:

مردم ولایت سمنگان همانند مردم سایر ولایات کشور الحمد لله مسلمان ومتدین بوده و دارای احساسات عالی دینی، وطن دوستی میباشد و یکی از اولین ولایات کشور بود که بر ضد تجاوز قشون سرخ علم جهاد را بر افراشته و دوره مقاومت را با سرفرازی به انجام رسانید چنانچه در جهاد و مقاومت خویش پیشگام بود در عرصه صلح نیز همچنان پیشگام گردیده و لله الحمد دارای امنیت سراسری و کامل میباشد.

همچنان مردم این ولایت عموماً مذهبی بوده که اکثریت حدوداً ۸۰٪ آنها پیرو مذهب امام اعظم یعنی اهل سنت است و ۲۰٪ آنها پیرو مذهب تشیع واسماعلیه میباشد.

بخش اجتماعی:

مردم ولایت سمنگان هنگام خویشاوندی وبستن پیوند رواج دارند که ابتداء فامیل پسر ازفامیل دختر لفظ گیری نموده وبعداً باچند تن ازبزرگان محل وملاامام مسجد به خواستگاری دخترمی روند که متعاقباً مجالس شربینی خوری، نامزادی، شب حناء، محفل عروسی، رقص وپایکوبی درمحافل زنانه ومردانه، تخت جمعی، دعوت قوم داماد توسط فامیل دختر ودعوت قوم عروس توسط فامیل پسر صورت میگیرد، همچنان فامیل داماد یک مبلغ پول را بعنوان شیر بهاء، قلین ویا طویانه به فامیل دختر پرداخت میکند.

بخش غذا:

مردم عزیز کشورما بصورت عموم ومردم سمنگان که جزآنست دارای غذاهای متنوع ولذیذ میباشد، غذاهایکه درولایت سمنگان بیشتر معمول ورواج است عبارت ازقابلی پلو، کباب، شوربا، چاینکی، قبروغه داغ، منتو، شوله، شیربرنج وغیره میباشد که ازین میان غذاهایکه بشتین شهرت را نزد مردمان سایر ولایات دارند، کباب وقابلی سمنگان میباشد. قابل ذکر است که مردم سمنگان مانند سایرمردمان این کشور بسیار مهمانواز بوده وازمهمان خود بعنوان دوست خدا هرچی درتوان دارند بخوبی بدرقه واستقبال می نمایند.

بخش ورزش:

بژکشی، فوتبال، والیبال، توپ دنده، چلیک چوکان، کاغذ پرانی دویش، ریسمان بازی، پرورش اندام، کانفو، شطرنج، پهلوانی ازجمله بازیها وسرگرمی های مهم ولایت سمنگان بشمار رفته که اکثریت مردم درسطح شهر وهم درسطح ولسوالی ها به آن می پردازند.

بخش موسیقی:

مردم ولایت سمنگان معمولاً ازسامان آلات محلی برای موسیقی استفاده میکنند که مشهورترین آنها دمبوره، دوتار، غیچک، دهل، آرمونیه وغیره میباشد که اکثریت آنها درداخل ولایت ساخته میشوند.

بخش صنایع دستی:

صنایع دستی ولایت سمنگان شامل گلیم، قالین، شال،نمد، گل دوزی، قرص دوزی، مهره دوزی، کلاه دوزی -خیاطی، بافت بند تنبان، نجاری زرگری،اهنگری، حلبی سازی، مس گری، چرمگری، بوت دوزی، دیک ریزی، وساخت وسایل موسیقی تشکیل میدهد.

تولیدات زراعتی و دام داری:

عمده ترین تولیدات زراعتی ولایت سمنگان شامل گندم، جو، کچالو، خربوزه، تربوز، پیاز، انگور، بادام، پسته و چهارمغز میباشد که در پهلوی آنها بعضی اقلام دیگر مانند هنگ، شیرش کوهی، زیره و غیره نیز وجود دارد. وبیشترین احشام که در این ولایت پرورش و نگهداری میشوند عبارتند از گوسفند، بز، گاو، اسب، شتر و مرکب میباشد

فصل دوم

تحليل وضعیت عمومى ولايت

۱. تحليل وضعیت سكتور امنيت:

امنيت سرتاسرى شرط حياتى حكومتدارى موثر، انكشاف سكتور خصوصى، توسعه اقتصادى، كاهش فقر و حراست از آزادى هاى فردى ميباشد، تامين امنيت و نظم عامه، حفاظت از جان و مال مردم جلوگيرى از جرايم، سازماندهى موثر و جمع آورى معلومات اوپراتيفى، سرحدى، شاهراه ها، گمركات، ميدانهاى هوايى، شهرها، حفاظت دفاتر ملكى و نظامى از حملات تروريستى مخالفين دولت و سرقتها، تطبيق جدى قوانين امنيتى در سرحدات، بررسى از كار و فعاليت گروه هاى مختلف اجتماعى از جمله وظائف نيروهاى امنيتى و پوليس بشمار مى رود.

امنيت شهروندان اين ولايت توسط ۱۳۴۰ تن پوليس بشمول ۱۳۱۰ مرد و ۳۰ زن و همچنان كندك ۶ پياده قول اردوى ۲۰۹ شاهين زون شمال كه ۶۵۰ تن سرباز ميباشد تامين ميگردد، دريستر از ۹۰٪ ساحات اينولا امنيت تامين بوده كه اين نعمت بزرگ ناشى از همكارى نزديك اقشار مختلف جامعه و مردم صلح پسند ولايت سمنگان بشمول علمائى كرام، متنفذين، فعالين جامعه مدنى، قوماندان هاى جهادى، جوانان وغيره با نيروهاى امنيتى شان ميباشد، يك فيصدى اندك اين ولايت توسط مخالفين مسلح، طالبان، و افراد غيرمسول اخيراً نا امن گرديده كه اين گروهك كوچك درنزد مردم كدام جاىگاه نداشته و هيچگاهى نخواهد توانست باعث ناامنى و مختل شدن وضعيت امنيت دراين ولايت گردد، نيروهاى امنيتى هرآن آماده سرکوب آنها بوده و ميتواند بخوبى از عهده آن بزايد.

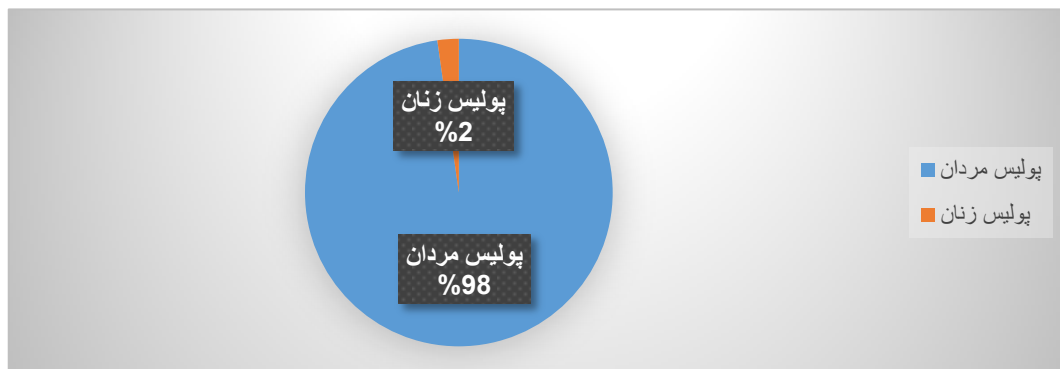
شاخص ها:

- **صلح و منازعات:** صلح و امنيت دريستر از ۸۰ درصد ساحات ولايت سمنگان تامين بوده و مردم به فكر آرام مصروف فعاليت هاى روزمره و كسب كار شان ميباشند، اگرچنديكه تشكيل نيروهاى امنيتى دراين ولايت اندك است اما به نسبت حمايت بى دريغ مردم صلح دوست اين ولايت از نيروهاى امنيتى، وضعيت صلح و ثبات در ولايت سمنگان در سطح بهتر قرار دارد.

- **اردوى ملّى با اقتدار:** از بخش اردوى ملّى تنها كندك ۶ پياده كه مربوط قل اردوى ۲۰۹ شاهين زون شمال مى شود، در ولايت سمنگان مستقر است كه داراى ۶۵۰ نفر تشكيل است، اين كندك با تجهيزات سبك و سنگين مجهز بوده و حرازاى جهت تامين امنيت و دفع طرد دشمنان، آماده مبارزه ميباشد، اما هنوز به مشكلات نبود تجهيزات پيشرفته جنگى و قواى هواى مواجه اند.

- **نقش خانمها در سكتور امنيت:** اگرچنديكه نقش خانم ها در سكتور امنيت مخصوصاً در قسمت دستگيرى مخالفين از زير چادري، شناساى قاچاقچيان مواد مخدر، كشف سلاح، سارقين و اختطافچيان بسيار مهم و كليدى بوده و همچنان حضور آنها سبب اعتماد بيشتر مردم بالاي نهادهاى امنيتى مى گردد اما متاسفانه در ۱۷ سال گذشته پيشرفت زنان در سكتور امنيتى ولايت سمنگان ضعيف بوده كه تا اكنون آنها تنها ۲ درصد از نيرو هاى دفاعى و امنيتى اين ولايت را تشكيل ميدهد.

- **قوای هوای:** درولایت سمنگان هیچ نوع قوای هوای وجود نداشته که عندالضرورت جهت سرکوب مخالفین و حمایت ازطریق مرکز حمایت میگردد.
- **پولیس ملی:** درسطح ولایت سمنگان به تعداد ۱۳۴۰ نفر پولیس وجود داشته که ازآنجمله ۱۳۱۰ تن آنرا مردان و ۳۰ تن آنرا زنان تشکیل میدهد، این نیروها اکثراً مصروف تامین امنیت، نظم عامه و تنفیذ قانون بوده و شب روز بخاطریکه حفظ جان و مال و جلوگیری ازجرایم سعی وتلاش مینمایند، قابل یاد آوربست که نیروهای پولیس نیز جهت انجام هرچه بهتر وظایف شان با کمبود تجهیزات وامکانات مواجه میباشد.

۲. تحلیل وضعیت سکتور حکومتداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر:

این سکتور دربرگیرنده رکن دوم استراتیژی انکشاف ملی میباشد، هدف آن تقویت روند های دموکراتیک، حقوق بشر، حاکمیت قانون، عرضه خدمات عامه، و حسابدھی دولت، حکومتداری دموکراتیک، حاکمیت قانون، عدالت و حقوق بشر بوده که دارای اهمیت حیاتی در راستای دستیابی به اهداف ملی یعنی کاهش فقر و حفظ رشد اقتصادی میباشد، هدف استراتیژیک این سکتور عبارت از تأمین دیموکراسی اسلامی مبتنی بر قانون اساسی بوده که در آن سه رکن دولت بطور مؤثر و فراگیر فعالیت نموده، حسابدھ باشند، و از حاکمیت قانون و حقوق بشر حمایت کنند، حکومت قصد دارد که حکومتداری سالم را تأمین نموده و یک بهبود قابل سنجش را در عرضه خدمات به وجود آورد.

- تقویه بنیه دیموکراسی و حقوق بشر و داشتن سیستم مبارزه با نقض حقوق بشری: موجودیت فضای امن درولایت سمنگان باعث گردیده است که ازیکطرف سطح جرایم وخشونت ها درولایت بلند نبوده وازطرف هم زمینه بهتر را برای فعالیت های نهادهای حقوق بشری مساعد سازد، درسطح این ولایت شورای علما، نهاد های جامعه مدنی، کمیته های دادخواهی، رسانه ها، نمایندگی حقوق بشر، ریاست امور زنان، نهادهای عدلی وقضای ارگانهای امنیتی وملکی بشکل هماهنگ وکنارهم در راستای تامین عدالت، دفاع ازحقوق زنان وافراد متضرر، تقویه دیموکراسی، مبارزه با جرایم وخشونت ها، تدویر برنامه های آگاهی دهی ورسیدگی به قضایا فعالیت مینمایند وتابحال دستآورد های خوبی نیز دراین صورت گرفته که درنتیجه وضعیت حقوق بشری، تامین عدالت ودیموکراسی بمراتب بهتر ازگذشته گردیده است.

- عرضه خدمات عامه و حسابدھی دولت: خدمات عامه ازطریق واحد های ولایتی وباهمکاری موسسات ونهادی های ملی وبین المللی بدون کدام سگتگی ومشکلات جدی بطور نورمال برای مردم عرضه گردیده وهمه ساکنین این ولایت که درساحات دور ونزدیک زندگی مینمایند به این خدمات دسترسی داشته وآزان مستفید می گردد،

- درقسمت حسابدهى نيز همه ساله مجالس گزارشدهى وحسابدهى درسطح مركز وولسوالى تدوير گرديده كه درآن ادارات ازكاركردها، پروژه هاى انكشافى، پول مصرف شده براى مردم گزارش وتوضيحات ارايه مينمايند، ضمناً مشكلات ونيازمنديهاى داراى اولويت مردم را استماع نموده وبراى حل ومرفوع ساختن آن تدابير اتخاذ مينمايند. درسال مالى ۱۳۹۶ نيز چندين برنامه هاى حسابدهى توسط مقام ولايت ورياست اقتصاد با همكارى مالى دفتر RCD/GIZ درسطح ۷ واحد ادارى اين ولايت تدوير گرديد كه نتايج مهم وقابل ملاحظه بالاى روابط ونزديك ساختن مردم با دولت داشته وهمچنان باعث تقويت حكومتدارى وحاكميت قانون گرديده است.
- **سيستم حكومتدارى خوب به سطح محلى:** به استثناء بعضى نقاط درتمام ساحات بشمول مركز وولسوالى هاى اين ولايت امنيت تامين بوده وادارات محلى بدون كدام نگرانى مصروف عرضه خدمات براى مردم مينباشند، درولايت سمنگان روابط ميان ملت ودولت مستحكم بوده واين امر سبب گرديده است كه ساكنين دورترين نقاط اين ولايت به عرضه خدمات دسترسى داشته باشند ودرقسمت تطبيق وپيشرفت پروژهها، وحكومتدارى خوب فعالانه سهم گرفته ودوشادوش حكومت محلى خويش كار وفعاليت نمايند.
- **حاكميت، انفاذ و تطبيق قانون:** مردم ولايت سمنگان بصورت كل قانون پذير بوده وهميشه تابع قوانين نافذه كشور ودستورات وهدايات حكومت مركزى ومحلى مينباشد كه دراين صورت ميتوان گفت سمنگان يكي ازانكد ولايات است كه درآن قانون حاكميت داشته وتطبيق مى گردد.
- **واحد هاى ادارى وتعداد ادارات دولتى:** ولايت سمنگان داراى ۷ واحد ادارى بشمول مركز بوده وتعداد ۴۶ اداره دولتى عملاً درآن وجود داشته وفعاليت مينمايند. ادارات دولتى به تفكيك رياست ها، آمريت ها ومديريت ها درسطح ولايت:

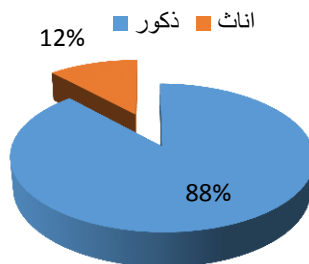
تعداد ادارات دولتى درسطح ولايت

تعداد مجموعى كارمندان و كاركنان دولت

نوعيت كارمندان	ذكور	اناث	مجموع
كارمندان رسمى	۳۶۸۷	۵۵۸	۴۲۴۵
كاركنان خدماتى	۹۰۳	۵۵	۹۵۸
تعداد مجموعى كاركنان	۴۵۹۰	۶۱۳	۵۲۰۳

کارکنان ادارات دولتی

ادارات دولتی که در سطح ولایت سمنگان فعالیت دارند.

شماره	ریاست / آمریت / مدیریت	شماره	ریاست / آمریت / مدیریت
۱	مقام ولایت	۲۴	ریاست مبارزه علیه مواد خدر
۲	ریاست شورای ولایتی	۲۵	ریاست حوزه دریایی خلم ایبک
۳	قوماندانی امنیه	۲۶	ریاست هلال احمر
۴	ریاست امنیت ملی	۲۷	ریاست امور شهر سازی
۵	ریاست محکمه استیناف	۲۸	ریاست معادن
۶	ریاست تحصیلات عالی	۲۹	ریاست برق
۷	ریاست معارف	۳۰	ریاست فواید عامه
۸	ریاست اطلاعات و فرهنگ	۳۱	ریاست کمیسیون متسلل انتخابات
۹	ریاست حارنوالی استیناف	۳۲	آمریت شفاخانه ولایتی
۱۰	ریاست اقتصاد	۳۳	آمریت سرحدات و قبایل
۱۱	ریاست عدلیه	۳۴	آمریت تلویزیون
۱۲	ریاست احیا و انکشاف دهات	۳۵	آمریت ورزشی
۱۳	ریاست زراعت، آبیاری و مالداري	۳۶	آمریت ابرسانی و کانالزسیون
۱۴	مستوفیت	۳۷	آمریت اصلاحات اداری و خدمات ملکی
۱۵	ریاست کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۳۹	آمریت انسجام کوچی ها
۱۶	ریاست ارشاد، حج و اوقاف	۴۰	آمریت احصائیه مرکزی
۱۷	ریاست امور زنان	۴۱	آمریت مهاجرین
۱۸	ریاست حفاظت محیط زیست	۴۲	آمریت ترانسپورت سکتور خصوصی
۱۹	ریاست مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۴۳	مدیریت تصدی ارزاق
۲۰	ریاست شهرداری ایبک	۴۴	مدیریت ع نمایندگی د افغانستان بانک
۲۱	ریاست صحت عامه	۴۵	مدیریت افغان تیلیکام
۲۲	ریاست اراضی	۴۶	مدیریت ترافیک

۳. تحلیل وضعیت سکتور زراعت و انکشاف دهات:

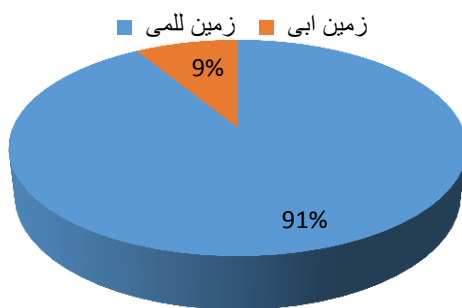
سکتور زراعت و انکشاف دهات یکی از سکتورهای کلیدی رشد و انکشاف اقتصادی بشمار میرود، این سکتور میتواند پنج کمک مهم برای رشد اقتصاد نماید که شامل ایجاد اشتغال و فراهم نمودن سرمایه، ارز، مواد خام برای بخش روبه رشد صنعتی و ایجاد بازار مناسب برای کالا های صنعتی تولید شده در داخل میباشد و هدف استراتژیک دولت برای این سکتور جذب سرمایه گذاری سکتور خصوصی برای تغییر از سیستم عنعنوی زراعت به یک سیستم مدرن و تجارتی به عنوان منبع با ارزش برای معیشت میباشد.

در ولایت سمنگان سکتور زراعت شامل ۴ واحد بودجوی بوده که عبارت از ریاست زراعت آبیاری و مالداري، ریاست احیا و انکشاف دهات و ریاست مبارزه علیه مواد مخدر میباشد.

۱.۳. زراعت، مالداري و آبیاری:

ولایت سمنگان از جمله ولایات زراعتی کشور بشمار می رود و نسبت آب وهوای مناسب که دارد به کشت وزراعت، مالداري و باغداری بیشتر مساعد است، نباتات، میوه جات وسبزیجات مهم که در این ولایت قابل رویش ورشد اند عبارتند از گندم، جو، کچالو، خربوزه، تربوز، بادام، چارمغز، انگور و غیره میباشد و تقریباً ۵۹٪ نفوس این ولایت به زراعت و دام پروری مشغول اند. مجموع زمین های تحت کشت اینولا ۳۱۱۶۰ هکتار بوده که از آنجمله ۲۸۴۴۱۰ هکتار آن للمی و ۲۷۱۹۰ هکتار آن آبی میباشد.

زمین های قابل کشت

معلومات از اطلس

۱.۱.۳: ظرفیت تولیدی به تفکیک نبات و حیوان

ولایت سمنگان از حیث تولید محصولات زراعتی از جمله ولایات مطرح کشور بحساب میاید و تولیدات عمده زراعتی آن شامل گندم، جو، کچالو، پیاز، خربوزه، تربوز، انگور، بادام، پسته و چارمغز میباشد که از آنجمله انگور، بادام و پسته اقلام مهم صادراتی این ولایت بشمار رفته که به سایر ولایات و حتی بخارج از کشور صادر میگردد، به همین ترتیب تولیدات حیوانی شامل شیر، قروت، پنیر، مسکه، پوست، پشم و گوشت میباشد.

ظرفیت تولید به متریک تن

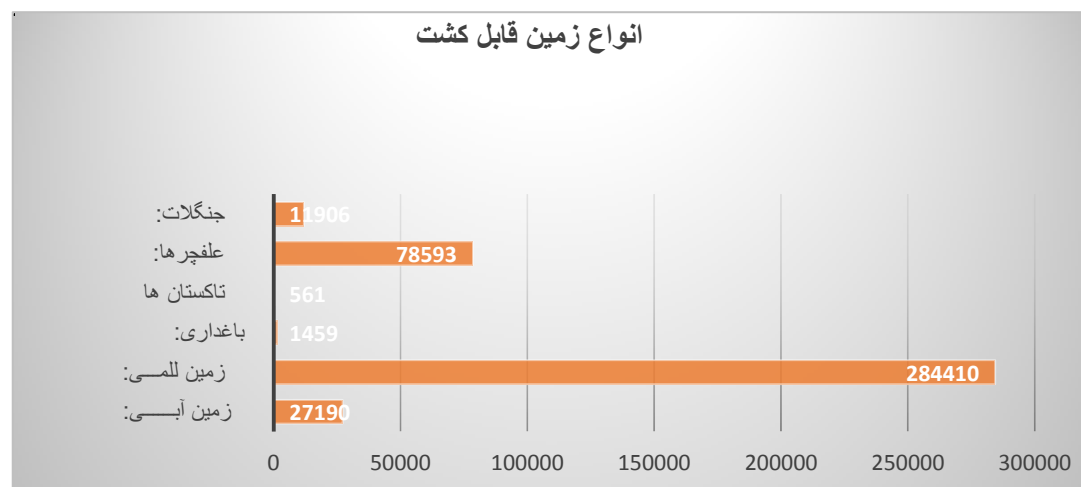
پسته	گندم	جو	کچالو	پیاز	خربوزه	تربوز	انگور	بادام	چارمغز
۸۵۰	۹۶۸۵۴	۲۸۴۲	۳۹۵۰	۶۸۴۰	۴۹۰۰۰	۱۹۱۰۰	۹۰۰۰	۲۰۰۰	۱۳۰۰

۲.۱.۳. ساحه تحت کشت به تفکیک نبات:

دروالایت سمنگان، زمین های قابل زرع به زمین های آبی، للمی وباغات تقسیم میشود که بدین اساس بصورت کل، بیشترین ساحه تحت کشت را به ترتیب گندم، خربوزه، بادام وانگور تشکیل میدهد.

ساحه تحت کشت محصولات مهم زراعتی (به هکتار)									
پسته	گندم	جو	کچالو	پیاز	خربوزه	تربوز	انگور	بادام	چارمغز
۴۲۵۰۰	۱۱۵۰۰۰	۳۴۰۰	۲۵۰	۳۰۰	۵۴۰۰	۲۱۵۰	۵۶۱	۱۲۶۱	۱۹۸

۳.۱.۳. مساحت زمین و نوع آنها (به هکتار)

✓ مجموع زمین: ۱۲۹۱۲۵۹

✓ زمین آبی: ۲۷۱۹۰

✓ زمین للمی: ۲۸۴۴۱۰

✓ باغداری: ۱۴۵۹

✓ تاکستان ها: ۵۶۱

✓ علفچرها: ۷۸۵۹۳

✓ جنگلات: ۱۱۹۰۶

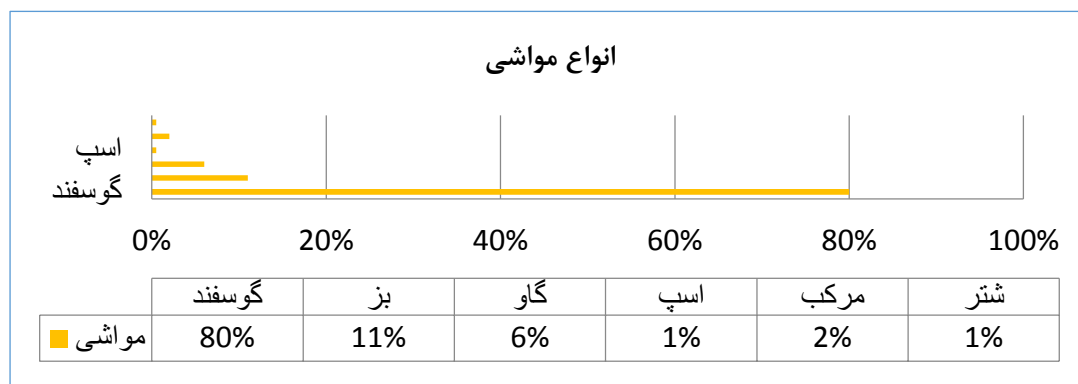
✓ کوه ها ۸۷۷۶۰۳

۴.۱.۳. منابع آبی:

✓	آب باران
✓	کاريز
✓	کانال
✓	دریا
✓	چشمه
✓	چاه

۵.۱.۳. انواع و تعداد مواشی:

حدوداً ۴۰٪ مردم این ولایت مشغول تربیه مواشی و حیوانات می باشد که نه تنها از محصولات آن که شامل پشم، پوست، شیر، قروت و غیره می باشد استفاده میکند بلکه از فروش آن سالانه یک عاید بزرگ بدست میاورند، ازجمله مهمترین احشام که در ولایت سمنگان پرورش میابند میتوان ازگوسفند، بز، گاو، اسب، مرکب و غیره نام برد. ولایت سمنگان دارای ۱۵۵۶۳۴۰ گوسفند، ۲۱۵۳۳۵ بز، ۱۲۲۸۹۶ گاو، ۲۷۶۰ اسب، ۳۹۶۰۰ مرکب و ۲۹۴۵ شتر میباشند.

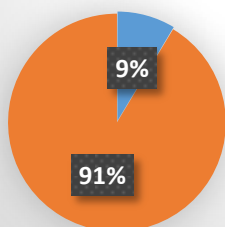
منبع ریاست زراعت سمنگان

۲.۳. انکشاف ودهات:

اکثریت مردم ولایت سمنگان در مناطق کوهستانی زندگی مینمایند، مردم سمنگان مانند سایر مناطق کشور از اثر جنگ های تحمیلی و بی توجهی حکومت وقت در طی سالیان متمادی دچار مشکلات زیادی بودند که با توجه جامعه جهانی و رویکار آمدن دولت جمهوری اسلامی افغانستان ادارات ذیربط بخصوص وزارت احیا و انکشاف دهات به منظور فراهم ساخت سهولت ها بویژه به روستا نیشینان اینولاغرض بلند بردن سطح زندگی اجتماعی، اقتصادی آنها از طریق برنامه های همبستگی ملی، آبرسانی و حفظ الصحه محیطی، راه سازی روستائی، انکشاف ساحوی، مصونیت اجتماعی و انسجام ساحوی در عرصه های مختلف خدمات را عرضه نموده بخصوص یکی از مهمترین آن تهیه آب آشامیدنی صحی است که در تامین صحت و سلامتی نهایت موثر می باشد. حدود ۱۹,۷٪ مردم با حفاری چاه های عمیق، نیمه عمیق

وسطى، اعمار شبکه هاى آب، حفارى كنده ها و اعمار ذخاير سرپوشيده از طريق برنامه ملى آبرسانى و حفظ الصحه محيطى، همبستگى ملى و پروگرام هاى موسسات داخلى و خارجى از اين نعمت بهره مند شدند و متباقى ۹۲,۲٪ مردم تابحال به آب آشاميدنى صحى دسترسى ندارند كه از آبهاى ملوس درياها، جوى و حوض استفاده مينمايند. كاراحداث شبکه آب از چشمه و لسوالى خرم و سارباغ الى مركزايبك با ساختمان ذخايران در منطقه تخت رستم از بودجه دولت توسط شركت آبرسانى و كاناليزاسيون سه سال قبل تكميل گرديده و كار بالاي فيز دوم (شبكه شهرى و رسانيدن آب خانه بخانه) به سرعت جريان دارد كه تكميلى آن مشكل آب صحى آشاميدنى حدود بيشتر از ۳۰۰۰ فاميل مرفوع خواهد گرديد.

ميزان دسترسى مردم به آب آشاميدنى صحى

■ دسترسى به آب آشاميدنى صحى
■ عدم دسترسى به آب آشاميدنى صحى

۹۰٪ قرأوقصبات از طريق برنامه ملى راه سازى روستائى، مصونيت اجتماعى (كار در مقابل غذا) و همكارى موسسات ازمايىاي سر ك هاى ابتدائى بهره مند شده و زمينه دسترسى به مراكز اوليه براى شان تا حدودى فراهم گرديده است. با اعمار ديوارهاى استنادى و گبىونى مشكل خطر تهديد تعداد زيادى منازل رهايشى، زمين هاى زراعتى، سر ك ها، پل و پلچك و كانال هاى آب كه در مسير سيلاب ها قرار دارند تا اندازه كاهش يافته است. اما تاهنوز در سطح ولايت تعداد زيادى از روستا ها منابع آبى نداشته كه نياز است تا از ساحات دوردست با احداث شبکه ها، آب آشاميدنى آنها تامين گردد به همين ترتيب نبود سر ك هاى مواصلاتى اساسى و مخروبه بودن راه هاى بعضى از قرأ و قصبات و سرازير شدن سيلاب ها يكي از چالش هاى ديگر روستا نيشينان ميباشد كه همه ساله با آن دست و پنجه نرم ميكند، بمنظور جلوگيرى از تهديد سيلاب ها ضرورت به اعمار بند هاى كوچك و متوسط است، كه از يك طرف خطر تهديد سيلاب ها را بر طرف نموده و جانب ديگر، زمينه و فرصت استفاده خوب از آن در تهيه آب حيوانى، زراعتى و تقويه آب هاى زير زمينى فراهم ميگردد.

۳.۳. فرصت هاى موجود رشد و انكشاف سكتور زراعت:

اقتصاد اكثريت مردم ولايت سمنگان وابسته به زراعت ميباشد و در صورتيكه توجه لازم دراين سكتور صورت گيرد، ميتواند نقش مهم در رشد و انكشاف اقتصادى ولات ايفا نمايد، پوتانشيل و ظرفيت هاى موجود در ولايت سمنگان قرار ذيل ميباشند.

شماره	ظرفيت ها و منابع موجود	ادارات و نهادهاى تطبيق كننده	معياد تطبيق
۱	داشتن ميوجات خشك وتازه: ولايت سمنگان داراي ميوه جات خشك وتازه	وزارت زراعت/	كوتاه

مدت	سکتور خصوصی	بشمول پسته، بادام، وانگور که دارای کیفیت عالی است، میباشد که همه ساله مردم این ولایت بیشتر از یک میلیارد افغانی از فروش آنها عاید بدست می آورند، اما متأسفانه بدلیل نبود امکانات پروسس، بسته بندی و بازاریابی همه ساله به قیمت ناچیز بفروش میرسد، در صورتیکه در این زمینه توجه صورت گیرد، از فرار عواید بدست کشورهای خارجی جلوگیری گردیده وعاید هنگفت نصیب دهاقین اینولا می گردد.	
۲	کشت هنگ: سمنگان دارای ساحات وسیع وآب وهوای مساعد جهت کشت بته طبی هنگ میباشد، از آنجاکه هنگ یکی از نباتات با ارزش است بناء ترویج و افزایش تولیدات آن میتواند باعث رشد اقتصادی مردم این ولایت گردد	وزارت زراعت/ سکتور خصوصی	میان مدت
۳	دام پروری: همین اکنون نزدیک به ۲ میلیون مواشی در ولایت سمنگان وجود دارد که سالانه عاید قابل ملاحظه از فروش مواشی ومحصولات آن نصیب مردم می گردد، در صورتیکه توجه بیشتر در قسمت تدای، چگونگی تربیه وتهیه مواد خوراکی آنها صورت گیرد، بدون شک میزان تولیدات ومحصولات آن چند برابر افزایش خواهد یافت.	وزارت زراعت/ سکتور خصوصی	میان مدت
۴	ساخت سردخانه ها: یکی از دلایل که محصولات انگور، پیاز، کچالو، خربوزه وغیره به قیمت پایین واندک بفروش میرسد، نبود سردخانه هاست، که با ایجاد سردخانه ها دهاقین میتواند محصولات خویش را به قیمت مناسب به بازار عرضه نماید	وزارت زراعت/ سکتور خصوصی	کوتاه مدت
۵	ساخت بندها ومديریت آبهای سرگردان: سمنگان به کمبود شدید آب زراعتی وآشامیدنی مواجه میباشد، در صورتیکه بندها وذخایر آب ساخته شود وآب های برف وباران در آن ذخیره گردد، بدون شک میزان حاصلات زراعتی بطور قابل ملاحظه افزایش خواهد یافت.	وزارت انرژی وآب/ سکتور خصوصی	میان مدت

۴.۳. موانع و چالشهای موجود سد راه رشد زراعت:

با وجود اینکه وضعیت زراعت ومالداري در طول یک دهه اخير در ولایت سمنگان نسبتاً بهبود یافته اما هنوز چالش ها ومشکلات زیادی فرا راه آن وجود دارد که میتوان از عدم انتقال سیستم بدوی به سیستم میکانیزه ، کمبود تخم های اصلاح شده بذری و کود کیمیای، عدم دسترسی به ادویه جات ضد آفات و امراض نباتی در مناطق دور دست، نبود وسایل مدرن در عرصه باغداری، عدم موجودیت قرضه های زراعتی، نبود سرد خانه های معیاری ، کانال های ابیاری ، نبود بند های آبگردان جهت رفع ساختن کمبود آب زراعتی و مراکز پروسس و تولید سبزیجات و لبنیات نام برد.

۵.۳. طرح های پیشنهادی برای بهبود وضعیت زراعت در ولایت سمنگان:

- اعمار بندآب کلی.
- احداث سردخانه های معیاری.
- ساخت مراکز پروسس میوه خشک .
- اعمار سبز خانه های بزرگ زراعتی.
- اعمار ساختمان یونیت های ترویجی درسطح ولسوالی ها.
- تطبیق پروژه حفظ وگسترش جنگلات.

- احداث باغ هاى پسته بانترکراپ هنگ.
- عرضه خدمات بهترزراعتى ، تخم هاى اصلاح شده ونهال هاى تصديق شده
- افزايش تشکيل جهت استخدام افراد مسلکى ، امتيازات ، مکافات ، وسايل ترانسپورتى وروغنيات

۶.۳. : ارقام وشاخص ها:

عنوان	مقدار
زمين هاى قابل کشت به تفکيک (ابي ، للمى) / ظرفيت به هکتار	آبى ۲۷۱۹۰ هکتار و زمين للمى ۲۸۴۴۱۰ هکتار
زمين هاى ريگى ، زمين هاى باير ، جنگلات ومراتع / ظرفيت هکتار	زمين هاى علفچر ۷۸۵۹۳ هکتار و جنگلات ۱۱۹۰۶ هکتار
تعداد مواشى (گاو ، گوسفند ، بز)	تعداد گاو ۱۲۲۸۹۶ تعداد گوسفند ۱۵۵۶۳۴۰ تعداد بز ۲۱۵۳۳۵
فارم هاى حيوانى / تعداد و ظرفيت	وجود ندارد
تعداد فارم هاى مرغدارى و ظرفيت آن	تعداد ۱۳ فارم به ظرفيت : ۵۰۰ تا ۳۵۰۰ مى باشد
تعداد گرین هاوس ها و ظرفيت آن	۹۴ باب : ۶ بر ۲۰ مى باشد
باغات مشمرو ظرفيت توليد آن	۱۴۹۵ هکتار بمقدار ۳۰۰۰ تن درسال توليد ميوه دارد
تاكستان ها و ظرفيت توليد آن	۵۶۱ هکتار وتوليد سالانه آن به ۱۵۰۰۰ تن ميرسد
ارزش محصولات زراعتى ومالدارى	مبلغ ۲۵۰۰۰۰۰۰۰ افغانى
ميزان محصولات عمده زراعتى وروستائى	گندم ۸۰۰۰۰ تن ، انگور ۱۵۱۱۹ تن ، بادام ۳۰۰۰ تن ، خربوزه ۴۴۴۰۰ تن وسيب ۳۴۴ تن.
اقلام محصولات عمده صادراتى زراعتى وارزش آن	بادام ، پسته ، انگور ، خربوزه ، سيب ، وآلو
اقلام محصولات عمده وارداتى زراعتى وارزش آن	پياز ، کچالو ، برنج ، آرد ، گندم
فيصدى اشتغال درسکتور زراعت	۷۵٪
مصئونيت غذايى / به فيصدى	۶۴٪
دسترسى به آب اشاميدنى صحى	۸۷٪
تعداد سرد خانه ها	۲ باب
دسترسى به محيط زيست سالم	۵۵٪
تعداد بند هاى ابگردان / ظرفيت ابيارى	وجود ندارد

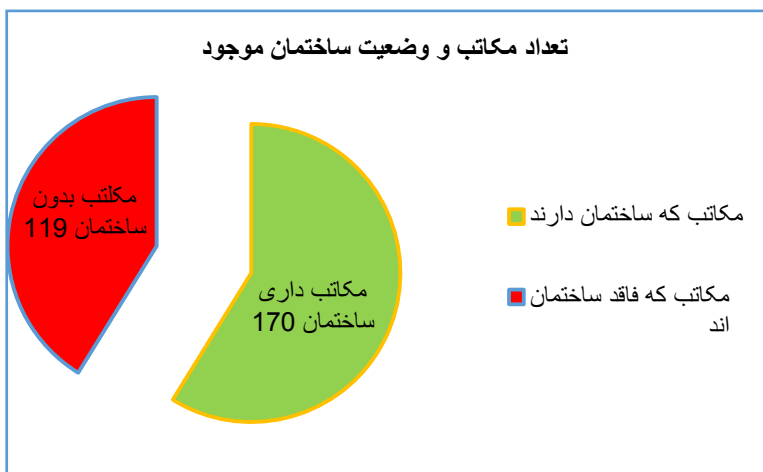
مجموع بودجه انكشافى سكتور زراعت درسال ۱۳۹۶ مبلغ ۷۶۲۵۲۸۷ دالر بوده كه ازين ميان ۵۱٪ آنرا بمصرف رسا نيده است ، عمده ترين دليل كه بودجه بصورت كل بمصرف نرسيده است شامل نرسيدن بودجه بوقت وزمان به واحد هاى دومى ويا عدم ارسال تخصيص ميباشد.

۷.۳. موسسات ذیل در بخش سکتور زراعت کار و فعالیت میکنند:

۱. AKF
۲. Afghanistanid
۳. ANDHO
۴. ACRED
۵. AIDLO
۶. PIN
۷. CHA
۸. ADWSO

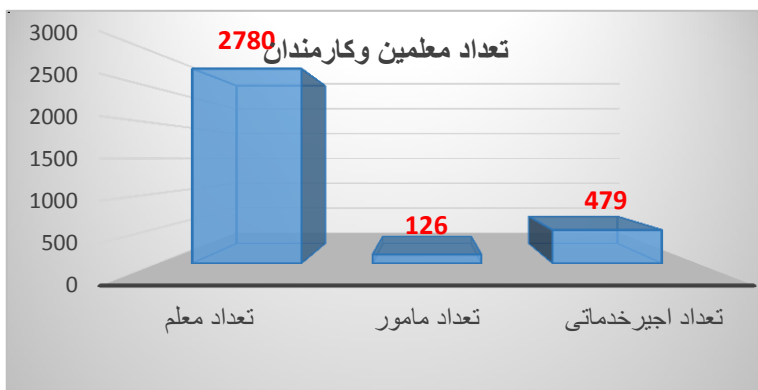
۴. تحلیل وضعیت سکتور معارف:

علم و دانش اساسی ترین پایه های یک جامعه متمدنی و مدرن را تشکیل می دهد و پیشرفت و ترقی یک جامعه تنها و تنها از راه کسب علم و دانش ممکن میباشد، طوریکه از نامش پیداست این سکتور در امر آموزش و پرورش فرزندان وطن،

کادرها و دانشمندان در کشور فعالیت داشته و بطور مستقیم و غیر مستقیم بالای رشد و انکشاف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تاثیر گذار میباشد. سکتور معارف در ولایت سمنگان شامل ۵ واحد بودجوی بوده که عبارت از ریاست معارف، ریاست موسسه تحصیلات عالی، ریاست اطلاعات و فرهنگ، آمریت المپیک (ورزش) و آمریت رادیو تلویزیون ملی میباشد.

۱.۴. معارف

طی سال های گذشته در بخش معارف یک سلسله پیشرفت ها و انکشافات صورت گرفته که مختصراً از آن یادی اوری میگردد، ریاست معارف ولایت سمنگان دارای ۲۹۴ باب مرکز آموزشی در بخش های مختلف بوده که از آن

جمله ۱۷۰ باب آن داراي ساختمان و ۱۱۹ باب آن فاقد ساختمان اند و ۵ باب ديگران تحت کار است، به همين ترتيب از مجموع مکاتب موجود، تعداد ۱۴۳ باب آن داراي ديوار احاطه بوده و ۱۵۵ باب آن ديوار احاطه ندارند، درجريان بيش از ۱۴ سال بازسازى تنها ۵۹٪ مکاتب اين ولا صاحب ساختمان گرديده و متباقى ۴۱٪ آن تا هنوز فاقد ساختمان ميباشد که اکثراً شاگردان در زيرخيمه ها و فضاي باز مصروف فراگيرى آموزش هستند.

تشكيل رياست معارف شامل ۳۳۸۳ تن بوده که از آنجمله ۲۷۸۰ تن معلم، ۱۲۶ تن مامور و ۴۷۹ تن اجير خدماتى مى باشد، مجموع شاگردان که مصروف فراگيرى آموزش هستند به تعداد ۱۱۴۶۰۷ تن بوده که از اين مجموع ۶۷۵۵۱ تن آنرا ذکور و ۴۷۰۵۶ تن آنرا اناث تشكيل ميدهد.

سطح سواد در ولايت سمنگان ۳۲٫۶٪ بوده و اين رقم در مناطق شهرى نزديک به ۷۰٪ و در مناطق روستائى نزديک به ۳۰٪ ميرسد، در مورد پيشرفت كيفى معارف که در برگرينده تجهيزات لابراتوارى، کتابخانه و استخدام معلمين مسلكى در مکاتب مى باشد توجه اساسى صورت نگرفته که تا بحال ۴۰٪ معلمين غيرمسلكى بوده و ۵۵٪ مکاتب نيز فاقد لابراتوار و تکنالوژى تعليمى مى باشد.

۲.۴. تحصيلات عالى

موسسه تحصيلات عالى دولتى ولايت سمنگان مجموعاً داراي ۹۹ تن پرسونل بشمول استادان و کارمندان خدماتى اعم از ذکور و اناث ميباشد که از اين ميان تعداد ۶۴ تن آنرا استادان و ۳۵ تن آنرا کارمندان خدماتى تشكيل ميدهد، از مجموع استادان که در اين نهاد تحصيلى مصروف تدريس و آموزش محصيلين اند، نزديک به ۴۰٪ آنها شامل پروگرام ماسترى و وزارت تحصيلات عالى گرديده و متباقى آنها نيز به مرور زمان تحت پوشش اين برنامه قرار خواهد گرفت، اين نهاد تحصيلى داراي ۳ دانشکده اعم از اقتصاد، زراعت و تعليم و تربيه ميباشد که از آنجمله يک دانشکده آن داراي تعمير و ۲ دانشکده ديگرى آن فاقد تعمير اند که مجموعاً تعداد ۲۷۵۰ تن محصل که تقريباً ۷۰٪ آنرا ذکور و ۳۰٪ آنرا محصيلين اناث تشكيل ميدهد در اين نهاد مصروف فراگيرى آموزش و تحصيل اند، و از مجموع محصيلين ذکر شده نزديک به ۵۵۰ تن آن در سال ۱۳۹۶ فراغت حاصل نمودند. اين درحاليست که تلاش ها بخاطر ايجاد دانشکده هاى بيشتر و ارتقاء سطح آن از موسسه به پوهنتون جريان دارد که انشاء الله با عطف توجه مقامات اين اقدام به کرسى ثمر خواهد نشست. علاوه بر کنار آن چهار موسسه نيمه عالى دولتى، يک موسسه تحصيلات عالى خصوصى، و دو موسسه خصوصى نيمه عالى نيز فعاليت دارند.

۳.۴. اطلاعات و فرهنگ

رياست اطلاعات و فرهنگ که در سطح ولايت منحيث واحد دومى مقام محترم وزارت اطلاعات و فرهنگ فعاليت مينمايد توانسته با داشتن ۴ باب کتابخانه عامه در سطح مرکز ايک و ۳ باب در سطح ۳ ولسوالى، جريده سمنگان منحيث يگانه نشرية چاپى دولتى در سطح ولايت، دستگاه راديو تلويزيون مى سمنگان در مجموع با تشكيل ۴۶ نفر در بخش هاى مختلف بشمول آمريت مطبوعه آزادى و تلويزيون مصروف خدمات جهت تنوير اذهان عامه و آگاهى دهى و اطلاع رسانى ميباشد که در پهلوى آن انجمن شعرا و نويسندگان، خطاطان و نقاشان، سينما و تياتر که شامل تشكيل نيست اما زير چتر اين رياست فعاليت دارند دستاورد هاى چشمگيرى در اين راستا به کمک و حمايت مقام ولايت و وزارت اطلاعات و فرهنگ داشته اند. موجوديت دستگاه هاى نشراتى، صوتى و چاپى غير دولتى در اين ولايت نيز نقش موثر را در راستاى کارى اين رياست داشته که منحيث پل ارتباط ميان دولت و ملت ايفائى نقش مينمايند که هر کدام در روشنى قانون

نافذہ کشور بخصوص قانون رسانه ها دین و رسالت شانرا در جهت معرفی و شناسایی داشته های فرهنگی که تاریخ و هویت ملت و سر زمین ماست، رشد استعداد های هنری، حفظ میراث های تاریخی و فرهنگی، بخصوص فرهنگ اصیل اسلامی افغانی ادا نموده اند، اما با آنکه ولایت سمنگان دارای تاریخ کهن و چندین هزار ساله بوده و دارای محلات باستانی و آبدات تاریخی فراوان میباشد که از آن جمله میتوان از تخت رستم، قره کمر، یارمحمد ملوک و هزارسم نام برد، اما متأسفانه با گذشت چندین سال درقسمت حفظ و احیای آنها کدام توجه صورت نگرفته است، درصورت توجه و سرمایه گذاری دراین بخش وجلب توجه گردش گران و سیاحان میتواند سالانه یک مقدار عاید قابل ملاحظه به خزانه دولت وارد گردد.

۴.۴. آمريت ورزشی:

آمریت ورزشی ولایت سمنگان درسال ۱۳۶۹ تاسیس شده به گذشت زمان باطلی نمودن سلسه مراتب تغییرات گسترده ای به این اداره ورزشی رونما گریده است اززمان تاسیس این اداره ازخودساختمان اداری نداشته وتابحال به همین روش وظایف رسمی خویش را سپری مینماید باوجود این همه مشکلات مطابق تشکیل سال مالی ۱۳۹۶ به تعداد (۶) کارمند رسمی فعالیت دارد آمریت ورزش درطی همین سال زیرچترخود به تعداد (۱۶) فدراسیون فعال داشته ازهرفدراسیون ورزشکاران نخبه را تقدیم جامعه ورزشی نموده است به اساس یک احصاییه ورزشکاران ثبت راجسترشده این اداره به تعداد (۳۰۰) ورزشکاردرمرکزولایت فعالیت مینمایند.

۵.۴. فرصت های موجود رشد و انکشاف سکتور معارف:

شماره	ظرفیت ها و منابع موجود	ادارات و نهادهای تطبیق کننده	معیاد تطبیق
۱	امنیت: دراکثر نقاط ولایت سمنگان امنیت تامین و شاگردان بدون کدام هراسی مصروف فراگیری آموزش، تعلیم و تربیه هستند اما بعضی ساحات دراین ولایت نسبتاً نا امن بوده و مکاتب غیر فعال میباشد، بناء نیاز است که ساحات متذکره ازوجود مخالفین دولت پاکسازی وزمینه تعلیم و تربیه برای اولاد وطن مساعد گردیده ونسل آینده با سواد ببارآمده ومصدرخدمت بوطن ومردم خویش گردند	نهادهای امنیتی باهمکاری مردم	کوتاه مدت
۲	حمایت همکاران ملی و بین المللی: نهادهای مذکور دربخش های مختلف چون اعمارساختمان های مکاتب، ایجاد تسهیلات حفظ الصحوی، فراهم سازی آب آشامیدنی برای شاگردان، تهیه مواد درسی، ظرفیت سازی معلمین واستادان وغیره کمک وهمکاری مینماید، درصورتیکه سکتورمعارف بتواند زمينه فعالیت نهادهای یادشده را خوبتر مساعد سازد وهمکاری آنها بیشتر جذب نماید، بزودی مشکلات معارف کاهش ورفع گردیده ودرنهایت بستر رشد وانکشاف اقتصادی مساعد خواهد شد.	ریاست معارف/ وزارت معارف	کوتاه مدت
۳	حمایت وهمکاری مردم: حمایت مردم ازمعارف میتواند یکی از فرصت های بزرگ دراین سکتور بحساب آید، مردم میتواند درقسمت اعمار ساختمان های مکاتب، اهداء زمین مکاتب، بلند بردن کیفیت تعلیم و تربیه، تامین امنیت وغیره معارف را همکاری نمایند، بناء سکتور معارف درقسمت جلب حمایت وهمکاری مردم تلاش زیاد نماید.	ریاست معارف/ وزارت معارف	میان مدت

کوتاه مدت	رياست معارف/ وزارت معارف	حمایت دولت: دولت سال ۱۳۹۷ را بعنوان سال معارف اعلان نمود وتعهد سپرد که بزودی تمام مکاتب صاحب ساختمان خواهد شد، درصورتیکه دولت به این تعهد خویش پایند باقی بماند، مشکلات معارف از ناحیه کمبود ساختمان ها رهای خواهد یافت ويکی ازمشکلات بزرگ معارف مرفوع خواهد گردید.	۴
-----------	--------------------------	---	---

۶.۴. موانع و چالشهای موجود سد راه معارف:

گرچند تغییرات نسبتاً خوبی در وضعیت معارف طی یک دهه اخير در ولايت سمنگان بوجود آمده اما اين تغييرات با توجه به مشکلات جدی که در این سکتور موجود است، کافی نبوده ونمیتواند همه مشکلات را مرفوع سازد، مشکلات عمده و اساسی که درسکتور معارف وجود دارد قرار ذیل اند:

- ✓ حدود ۴۰٪ مکاتب فاقد ساختمان میباشد که شاگردان درساحه باز مصروف فراگیری آموزش اند
- ✓ نبود ۴۰٪ معلمین مسلکی و کمبود معلمین اناث در ساحات دوردست.
- ✓ کیفیت تدریس در مکاتب نهایت پایین بوده و تعیینات معلمین براساس شایستگی نه، بلکه براساس روابط صورت می گیرد.
- ✓ ناامنی در بعضی ساحات باعث مسدود شدن مکاتب ومتوقف شدن درس وتعلیم شاگردان گردیده است.
- ✓ موسسه تحصیلات عالی سمنگان فاقد ساختمان پوهنهی های اقتصاد و زراعت بوده و با مشکلات جدی آب آشامیدنی مواجه میباشد.
- ✓ عدم توجه دولت در قسمت حفاظت واحیای ساحات باستانی وآبدات تاریخی این ولايت، که اکثریت آنها در حال تخریب میباشد.
- ✓ کمبود میدان ها، جمنازیم واستدیوم ورزشی، که ورزش کاران ازین ناحیه دچار مشکلات زیاد هستند.

۷.۴. طرح های پیشنهادی برای بهبود وضعیت معارف:

- ✓ اعمار ساختمان های مکاتب.
- ✓ استخدام معلمین به اساس شایستگی وتخصص.
- ✓ ظرفیت سازی ومسلکی سازی معلمین واستادان
- ✓ تامین امنیت ومساعدن ساختن زمینه فراگیری آموزش به شاگردان درساحات ناامن.
- ✓ اعمار ساختمان پوهنهی های اقتصاد وزراعت موسسه تحصیلات وفراهم نمودن آب آشامیدنی برای محصلین و کارمندان.
- ✓ توجه دولت در قسمت احیا وبازسازی آبدات تاریخی ولايت وفراهم نمودن زمینه بازدید گردشگران وسیاحان از این ساحات.
- ✓ ساخت میدان، جمنازیم، واستدیوم های ورزشی بخاطر تقویت ورزش وكاهش معتادین وجرایم.

۸.۴. ارقام وشاخص ها

عنوان	تعداد
تعداد مکاتب فعال (ابتدایه / متوسطه / لیسه)	مکاتب ابتدایه ۹۵ باب، متوسطه ۸۹ باب ولیسه ۱۰۲ باب

نرخ شموليت زير سن ۱۵ سال درمکاتب	۳۲٫۸٪
تعداد جديد الشمولان درمکاتب ابتدائيه	دختر پسر ۱۲۷۲۴ تن بوده
تعداد مجموع شاگردان به تفکيک (ابتدائيه / متوسطه / ليسه)	ابتدائيه / متوسطه / ليسه مجموعه ۱۱۵۰۰۲ مى باشد
نسبت حضور شاگردان (دختران با پسران) درمکاتب (ابتدائيه / متوسطه / ليسه)	درمکاتب ابتدائيه حضور دختران ۴۲٪ و پسران ۵۸٪ متوسطه حضور دختران ۳۳٪ و پسران ۶۷٪ و ليسه حضور دختران ۳۶٪ و پسران ۶۴٪ ميباشد
مجموع فارغين ليسه ها به تفکيک جنسيت	دختر و پسر مجموع فارغين ۲۹۷۶ تن مى باشد
تعداد شاگردان تعليمات اسلامى به تفکيک جنسيت	دختر ۴۱۵ پسر ۱۹۰۰ مجموع ۲۳۱۵ مى باشد
تعداد فارغان تعليمات اسلامى	۱۶۷ پسر
تعداد شاگردان تعليمات تخنيکى و مسلکى به تفکيک جنسيت	دختران ۱۷۰ و پسران ۴۹۹ مجموع ۷۹۶
تعداد فارغين تعليمات تخنيکى و مسلکى به تفکيک جنسيت	دختران ۶۹ و پسران ۲۴۳ مجموع ۳۱۲
تعداد کورس ها ، شاگردان و استادان سواد آموزى	تعداد کورس ۱۸۸ شاگرد ۲۸۵۳ و تعداد استادان ۹۲ تن
تعداد مکاتب داراى تعميراند	۱۶۰ باب
تعداد مکاتب بدون تعميراند	۱۳۰ باب
ميزان سطح سواد بالاتر از ۱۴ سال (مجموع / به تفکيک مرد وزن)	۳۹٫۹٪ مردان و ۱۶٫۲٪ زنان
تعداد معلمين دولتى به تفکيک جنسيت	معلمين اناث ۱۰۶۱ تن و معلمين ذکور ۲۶۴۵ تن جمعاً تعداد ۳۶۶۱ تن
تعداد مکاتب خصوصى	۳ باب
تعداد شاگردان مکاتب خصوصى به تفکيک جنسيت	مجموع ۷۴۸ تن شاگرد که ازين ميان ۳۰۲ تن آنرا دختران و تعداد ۴۴۴ تن آنرا پسران تشکيل مى دهد
تعداد معلمين مکاتب خصوصى به تفکيک جنسيت	مجموع ۵۵ تن که ۲۲ تن اناث ۳۳ تن ذکر ميباشد
تعداد موسسات تربيه معلم (دولتى و خصوصى)	يک با دولتى
تعداد موسسات تربيه معلم (دولتى)	۱۱ تن زن ۴۴ تن مرد

	وخصوصى)
۲۴۳ پسر و ۱۸۷ دختر مجموع ۴۳۰ تن	تعداد شاگردان تربيه معلم به تفكيك جنسيت:
۲۱۳ دختر و ۱۱۱ پسر مجموع ۳۲۴ درسال ۱۳۹۶ فارغ شدند	تعداد فارغان تربيه معلم به تفكيك جنسيت
يك پوهنتون	تعداد پوهنتون هاى دولتى
۳۷۵ دختران و ۱۳۸۲ پسران	تعداد محصلين به تفكيك جنسيت
۶ ذكور ۸۰ مجموع ۸۶ تن	تعداد استادان پوهنتونها دولتى
۳۸۸ دختر و ۱۱۸۹ پسر	تعداد فارغين به تفكيك جنسيت:
يك پوهنتون	تعداد پوهنتون هاى خصوصى
دختر ۱۱۱ پسر ۴۷۶ مجموع ۵۷۸ تن	تعداد محصلين به تفكيك جنسيت:
دختر ۴۷ پسر ۲۶۶ مجموع ۳۱۳ تن	تعداد فارغين به تفكيك جنسيت
۶ ذكور ۸۰ مجموع ۸۶ تن	تعداد استادان پوهنتونها دولتى
۳ ذكور ۲۳ مجموع ۲۶ تن	تعداد استادان پوهنتونها خصوصى
ليسانس ۸۷ تن، ماستر ۲۵ تن.	سويه تحصيلى معلمين و استادان به تفكيك (لسانس ، ماستر ، دكتورا):
۷ كتابخانه دولتى	تعداد كتابخانه هاى عامه (دولتى وخصوصى):
۲	تعداد مطابع (دولتى وخصوصى):
يك استديوم	تعداد استديوم هاى ورزشى
يكباب	تعداد جمنازيوم ها ورزشى
۱۶ فدراسيون ورزشى وجود دارد	تعداد نهاد هاى ورزشى:
۶ محل تاريخى	تعداد آبدات تاريخى:
يك راديو تلويزون دولتى، ۴ راديوى خصوصى و يك جريده رسمى.	تعداد دستگا راديوى وتلويزيون (دولتى وخصوصى):

مجموع بودجه انكشافى سكتورمعارف درسال ۱۳۹۶ مبلغ ۱۷۴۶۰۸۶ دالر بوده كه ۱۰٪ آن بمصرف رسيده است، عمده ترين دليل كه بودجه بصورت كل بمصرف نرسيده است شامل نرسيدن بوقت ويا عدم ارسال بودجه دريضى كودها ازسوى وزارتخانه مربوطه به واحد دومى آن ميباشد.

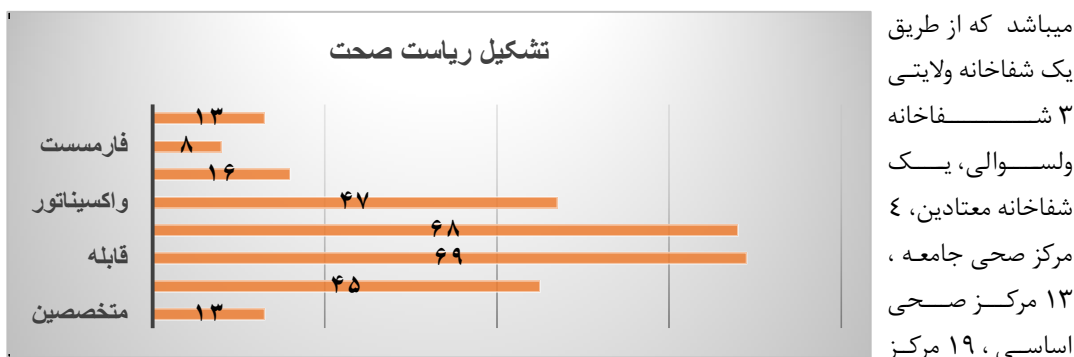
۹.۴. موسسات كه درسكتور معارف در ولايت سمنگان كار و فعاليت دارند:

- UNICEF
- BRAC
- AREP

- SCA
- ARDBFO
- AFGHANAID
- GIZ

۵. تحليل وضعيت سكتور صحت:

سكتور صحت يکي از ارکان مهم و اساسي استراتيژي انکشاف ملي افغانستان و اهداف انکشافی پایدار افغانستان محسوب شده . این سكتور به همکاري ساير همکاران خود مسوليت عرضه خدمات صحتي را به تمام ساکنان این ولايت داشته . با ايجاد هماهنگي کامل خدمات صحتي، عادلانه و مساويانه را به مردم سمنگان و به خصوص به اقشار بسيار آسيب پذير جامعه چون کودکان و خانم هامطابق به پاليسي ها واستراتيژي های وزارت صحت عامه سازمان دهی و عرضه نمايد . خدمات صحتي اساسي و شفاخانه ای همين اکنون در مرکز و تمام ولسوالی های این ولايت دريک سيستم صحتي منظم و منسجم عرضه ميگردد، اداره صحت عامه دارای ۶۱ پرسونل صحتي، اداري و خدماتي بوده که شامل ۱۳ متخصص ۴۵ داکتر، ۶۹ قابله، ۶۸ نرس، ۴۷ واکسيناتور، ۱۶ لبرانت، ۸ فارمسست و ۱۳ تکنيشن

صحتي فرعي و ۱۸۰ پوسته صحتي مصروف عرضه خدمات صحتي برای مردم ولايت سمنگان می باشد که بصورت مجموعی به تعداد ۱۲ داکتر انات ۳ متخصص انات ۶۹ قابله انات ۴۶ نرس انات يا زنان تشکيل ميدهد که در حدود ۳۵٪ آن ميشود. روزانه برای حدود ۳۵۰۰ تن مراجعين مريض در سرتا سر ولايت خدمات صحتي انجام ميدهند. درکنار آن، موسسات همکار بشمول موسسه SHDP، آغاخان، کميته سویدن، يونسف وسازمان صحتي جهان نیز در بخش صحت دوشادوش رياست صحت عامه کار و فعاليت مينمايند، اما باتوجه به کوهستاني بودن ولايت سمنگان وموجوديت قريه های کوچک وبسيار دور افتاده، هنوز نزديک به ۲۰٪ مردم مجبور اند الی رسيدن به مراکز صحتي فاصله اضافه تر از سه ساعت را با پای پياده طی نمايند.

درحال حاضر نزديک به ۷۵٪ مردم ولايت سمنگان به خدمات صحتي دسترسي دارند و رياست صحت عامه با حمايت وهمکاري وزارت صحت عامه مصمم است که با اعمار مراکز صحتي پيشنهادهی بتواند ميزان عرضه خدمات را تا ۹۵٪ درسال ۱۳۹۸ بالا ببرد.

۱.۵. فرصت های موجود رشد و انکشاف سكتور صحت:

شماره	ظرفيت ها ومنابع موجود	ادارات ونهادهای	معياد تطبيق
-------	-----------------------	-----------------	-------------

	تطبيق کننده		
کوتاه مدت	نهادهای دولتی باهمکاری مردم	امنیت و همکاری مردم: در اکثر نقاط ولايت سمنگان امنیت تامین بوده و زمینه تطبيق پروژههای انكشافی یعنی ساخت مراکز صحتى و عرضه خدمات صحتى به همه مردم این ولايت مخصوصاً روستا نشینان و مناطق دور افتاده مساعد میباشد، از سوى هم مردم این ولايت شامل گروپ ها واقشار مختلف جامعه از کارها و فعالیت هایکه در بخش صحت و عرضه خدمات صحتى صورت میگيرد استقبال نموده و آماده هرنوع کمک و همکاری در زمینه میباشد.	۱
کوتاه مدت	ریاست صحت/ وزارت صحت	حمایت همکاران ملی و بین المللی: نهادهای مذکور در بخش های مختلف چون اعمار ساختمان های مراکز صحتى، آموزش های حفظ الصحوى، فراهم سازی آب آشاميدنى، تغذيه، ظرفيت سازی پرسونل صحتى، تطبيق واکسين، تهيه تجهيزات وسامان آلات طبى رياست صحت عامه و سكتور صحت را همکاری مينمايند، در صورتیکه زمینه فعالیت نهادهای يادشده خوبتر مساعد شود و همکاری آنها بیشتر جذب گردد، میتواند باعث کاهش و رفع مشکلات صحت گردیده و در نهايت بستر رشد و انكشاف اقتصادى مساعد خواهد شد.	۲
میان مدت	ریاست صحت/وزارت صحت عامه	فارغین و ظرفیت نیروی بشری: همه ساله تعدادی زيادى ازدكتوران، متخصصين، نرس ها، قابله ها از پوهنتون های دولتى وغير دولتى ويا خارج از کشور فراغت حاصل مينمايند که خوشبختانه درمقایسه به سالهای قبل ظرفیت نیروی بشری جهت عرضه خدمات صحتى در مارکيت ولايت سمنگان بطور قابل ملاحظه افزايش يافته است که به نوبت خویش یک نوید خوش برای سكتور صحت است، در صورتیکه وزارت محترم صحت عامه قادر به جذب آنها شوند، مطمئناً بخش از مشکلات موجود ناشى از کمبود پرسونل صحتى مرفوع خواهد شد.	۳

۲.۵ موانع و چالشهای موجود سد راه معارف:

مشکلات و چالش های عمده که در سكتور صحت وجود دارد، قرار ذیل میباشد.

✓ تشکیل ناکافی: تشکیل اکثر کلینیک ها و شفاخانه ها محدود بوده و داکتر زنانه نیز در تعداد از کلینیک ها اندک میباشد.

✓ کمبود ادویجات: اکثریت مراکز صحتى حتى شفاخانه ولایتی به کمبود ادویجات مورد نیاز مواجهه میباشد.

✓ کمبود تجهيزات وسامان آلات طبى در مراکز صحتى.

✓ کمبود تعمیر مراکز صحتى

✓ کمبود داکتران جراح و متخصص

✓ عدم دسترسى ۲۵٪ مردم به خدمات صحى

۳.۵. طرح هاى پيشنهادهى براى بهبود وضعيت معارف:

✓ اعمار ساختمان هاى مراکز صحى در سطح ولسوالى ها و قريجات.

✓ افزايش تشكيل واستخدام داکتران ومتخصصين کمبود.

✓ اکمال ادويه کافى در تمام مراکز صحى

✓ تهيه و خريدارى تجهيزات ولوازم طبى.

✓ تخصيص بودجه انکشافى بيشتر جهت حل مشکلات موجود.

۴.۵: ارقام وشاخص ها:

عنوان	تعداد
دسترسى به عرضه خدماتى ابتدايى صحى	۸۵٪
تعداد شفاخانه هاى حوزوه وى / و تعداد بستر	وجود نداره
تعداد شفاخانه هاى دولتى و بستر	به تعداد شفاخانه با ۲۲۵ بستر
مراکز صحى اساسى (BHC)	۱۴ باب
مراکز صحى اساسى (CHC)	۴ باب
مراکز صحى فرعى	۲۱ باب
تعداد شفاخانه هاى دولتى	۵ شفاخانه
تعداد شفاخانه هاى خصوصى	۱ شفاخانه
تعداد درملتونها	۶۳ باب
تعداد دکتوران	زن ۱۲ مرد ۲۴ مجموع ۳۶
تعداد متخصصين	زن ۲ مرد ۵ مجموع ۷
تعداد نرس ها	زن ۴۲ و ۲۶ مرد مجموع ۶۸
تعداد قابله ها	۶۹ زن
تعداد ولادت هاى انجام شده با حضور قابله هاى ماهر	۱۵۳۷۶ تن در سال ۱۳۹۶
دسترسى به مراقبت هاى قبل از ولادت	۸۶۵۱ تن در سال ۱۳۹۶
ميزان مرگ ومير اطفال	۳۱ طفل ثبت شده است
ميزان سوى تغذى	۷,۸٪
فيصدى رضایت مردم از عرضه خدمات صحى	۶۹,۲٪
پوشش واکسيناسيون در اطفال کمتر از يك سال	۸۷۶۴ تن در سال ۱۳۹۶
تعداد مراکز تشخيصه صحى دولتى و خصوصى	۵ مرکز
تعداد مراکز معتادين به مواد مخدر	۱ مرکز

بودجه انکشافى سکتور صحت در سال ۱۳۹۶ مبلغ ۳۲۳۱۹۷۸ دالر بوده که ازين ميان ۴۵٪ آنرا بمصرف رسیده است، عمده ترين دليل که بودجه بصورت کل بمصرف نرسیده است شامل نرسیدن بوقت ويا عدم ارسال بودجه در بعضى کودها ازسوى وزارتخانه مربوطه به واحد دومى آن میباشد.

۵.۵. موسسات همکار در سکتور صحت :

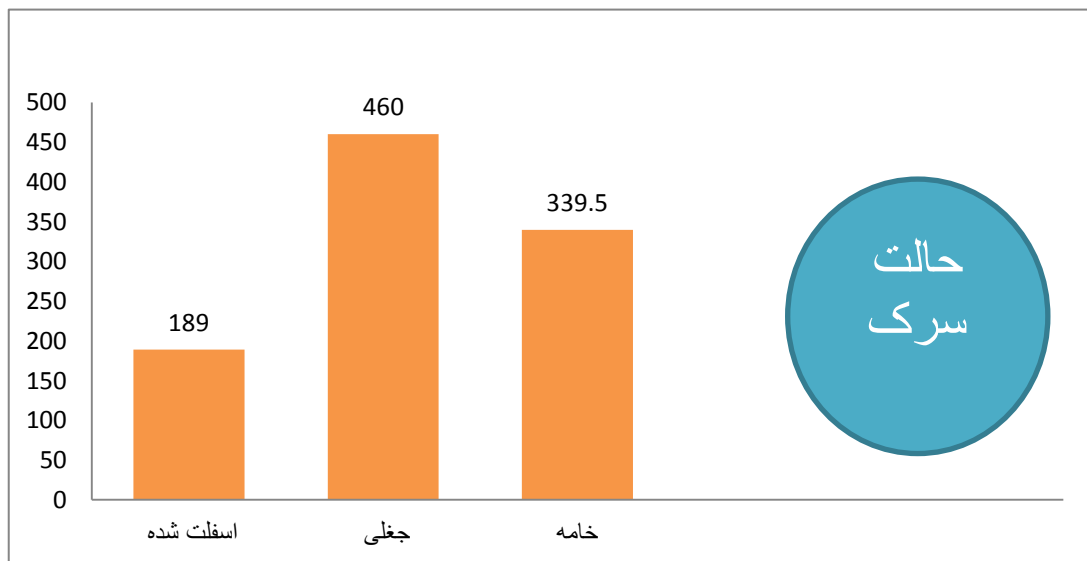
- SHDP
- AKF
- SCA
- WHO
- UNICEF

۶. تحليل وضعیت سکتور زیربنا و منابع طبیعى:

رشد و توسعه اقتصادى یک کشور ارتباط مستقیم به موجودیت زیربناهای اقتصادى در بخش های مختلف چون مواصلات، صنعت، استخراج معادن، زراعت و انرژی، خدمات تکنالوژى روز و منابع آبى دارد، موجودیت راه های مواصلاتى و سیستم ترانسپورتى مناسب نقش کلیدى را در نقل و انتقالات کالاها و بهبود سطح زندگى مردم دارا بوده و برای ولايت سمنگان از اینكه یک ولايت زراعتى و کوهستانى است نقش حیاتی دارد. انرژی یکى از اجزای مهم سکتور زیربنا بوده كه به رشد و انكشاف اقتصادى و اجتماعى در كل نقش اساسى را در توسعه سکتور صنعت و پشرفت اقتصادى بازى میکند، بخاطر رفع مشکلات كمبود آب زراعتى این ولايت نیاز مبرم به احداث بند های آبگردان دارد تا بتواند از ضایع شدن آب های سرگردان جلوگیری گردیده واز آن استفاده موثر صورت گیرد.

۱.۶. سرک ها

در سطح ولايت حدود ۹۸۸,۵ كيلومتر سرک وجود دارد كه از آنجمله ۱۸۹ كيلومتر سرک آن اسفالت گردیده كه اكثريت آنرا سرک حلقوى شاهراه تشكيل میدهد و متباقى آن اسفالت درجه دوم بوده كه در برگيرنده سرک های داخل شهر

وسرک ولسوالى فیروزنخچیر اند، تاهنوز (۷۹۹,۵) كيلومتر سرک بطور خامه قرار دارد كه ازین مجموع ۴۶۰ كيلومتر آن جغل اندازى گردیده و ۳۳۹,۵ كيلومتر آن بشكل مخروبه باقى مانده است كه مردم را به مشکلات زیادى مواجه ساخته است، به این حساب در كل ۱۶ فیصد سرک ها اسفالت و ۸۴ فیصد آن بشكل خامه میباشد، این در حال كه دوحوزه

بسیارمهم ذغال سنگ در ولسوالی های دره صوف وروبی دواب وجود دارد که همه ساله به صدها هزارتن ذغال از آن استخراج و بیشتر از ۳ میلیارد افغانی عاید به خزانه دولت می ریزد اما متأسفانه با گذشت سالها تا هنوز سرک های متصل به ولسوالی های مذکور بشکل خامه و خرابه قرار دارد.

۲.۶. بندهای آب

در بخش تامین آب آشامیدنی و زراعتی از طریق سروی و دیزاین بندهای ذخیره آب کوچک و متوسط، اعمار، بازسازی و تحکیم سربندها کانال ها و تحکیم سواحل کارهای نسبی توسط ریاست حوزه دریای به کمک موسسات همکار صورت گرفته که حدوداً ۶۹٪ کانال ها از سیستم عنعنوی به سیستم عصری مبدل شده است، اما به نسبت موجودیت بعضی از مشکلات مخصوصاً کمبود بودجه انکشافی و منابع مالی تعدادی زیادی از سربندها و کانال تحکیم نشده باقیمانده است.

ازینکه ولایت سمنگان به مشکلات کمبود آب زراعتی دوامدار و انرژی برق مواجه اند و از طرف هم سالانه هزاران مترمکعب آب بطور سرگردان و بدون استفاده به هدر میرود، بناء احداث بند های آبگردان یکی از نیاز های مبرم مردم این ولایت بوده که با احداث آن میتوان از هدر رفتن آب های سرگردان جلوگیری صورت گرفته و از آب ذخیره شده آن در قسمت آبیاری زراعتی و تولید انرژی برق استفاده نمود، در این زمینه بند های آبکلی و شاه عبدالله از جمله بند های مهم اند که در عرصه آبیاری و تولید برق در ولایت سمنگان از اهمیت بسزای برخوردارند که قرار است در سال آینده مراحل تدارکاتی آنها نهایی گردد و با ساخت آنها بخش بزرگ مشکلات مردم از ناحیه آب زراعتی و انرژی برق مرفوع خواهد شد، بند آبکلی با ظرفیت ذخیره ۸٫۸ میلیون مترمکعب آب، قدرت تولید ۱٫۹۲ میگاوات برق و آبیاری ۷۰ هزار هکتار زمین را دارا میباشد و بند شاه عبدالله با ظرفیت ذخیره ۴٫۵ میلیون مترمکعب آب، توانای تولید ۲٫۵ میگاوات برق و آبیاری ۵۰ هزار هکتار زمین را دارا میباشد.

ازسوی هم تخمیناً ۶۵٪ ساختمان های هایدرو تخنیکی ولایت سمنگان در یک دهه گذشته اعمار گردیده است که برخی از آنها در نتیجه سرازیر شدن سیلاب های مدهش و ویرانگر تخریب و یا هم از بین رفته است که کار بازسازی و ونوسازی آنها در اولویت کاری برنامه های این ریاست قرار دارد، در قسمت تحکیم سواحل دریا نیز توجه و پیشرفت های خوبی صورت گرفته و همین اکنون تعداد ۶ پروژه تحکیماتی بطول مجموعی ۴٫۴ کیلومتر در قریه دره ژوندون در حال تطبیق میباشد، ریاست حوزه دریای در نظر دارد تا با همکاری دفتر RIDF نقاط آسیب پذیر از ناحیه سیلاب ها را شناسای و ماستر پلان شهرابیک طرح، ترتیب و تدوین نماید که بعداً مطابق به آن در قسمت تطبیق پروژه ها بمنظور جلوگیری از خسارات

سیلاب ها، تخریب بیشتر خاک و زمین و حفاظت منازل مسکونی، زمین های زراعتی و باغی با همکاری دونه ها تلاش صورت گیرد، مسولین ریاست حوزه دریای به این باور است که در صورت رفع محدودیت ها و مشکلات موجود فرا راه این ریاست، میتواند خدمات بیشتری را در عرصه مهار نمودن آب های سرگردان و مدیریت آن انجام دهد.

۳.۶. انرژی برق:

اهمیت برق در رشد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی یک

دسترسی به انرژی برق

■ غیر استفاده کننده گان ■ استفاده کنندگان

جامعه برای همگان هویدا است. با آنکه ولایت سمنگان دارای منابع خوب آبی، آفتابی و بادی برای تولید برق میباشد ضمناً دارای منبع بسیار غنی ذغال سنگ بوده که میتواند از طریق تولید برق حرارتی، نه تنها انرژی برق مورد نیاز ولایت سمنگان را تامین نماید بلکه به سایر ولایات همجوار نیز برق صادر کند، در حال حاضر حدوداً ۹۴٪ نفوس این ولایت به برق وارداتی، برق های آبی کوچک و سولری دسترسی داشته که ازان برای تنویر و قسماً تسخین منازل شان استفاده می نمایند و متباقی ۶٪ مردم ازداشتن نعمت انرژی برق محروم اند.

۴.۶. منابع طبیعی

طوریکه همه میدانند یکی ازمهم ترین و اساسی ترین پایه های اقتصاد هرکشوری منابع طبیعی مخصوصاً معادن آن کشور است زیرا معادن بحیث الفبای اقتصادی کشور بحساب میاید ونقش آن در رشد اقتصادی انکار ناپذیر است، سرزمین افغانستان منحیت کل و ولایت سمنگان که جز آن است، انظر داشتن معادن وذخایر زیر زمینی بسیار غنی است، ذغال سنگ، گچ، سنگ مرمر وغیره معادن دراین ولایت وجود داشته ومعدن ذغال سنگ آن یکی از بزرگترین وباقیترین معدن درسطح منطقه بشمار می رود که عملاً روزانه بیشتر از هزار تن ذغال ازآن استخراج گردیده وسالانه بیشتر از ۳ میلیارد افغانی عواید به خزانه دولت می افزاید.

معادن ذغال سنگ : معادن ذغال سنگ دراین ولایت عمدتاً در دو حوزه قرار دارد، یکی حوزه ذغال سنگ ولسوالی دره صوف بالا و دیگری حوزه ذغال سنگ ولسوالی روی دوآب میباشد.

الف: حوزه ذغال سنگ دره صوف بالا: این حوزه دربین سلسله کوه های تیر بند ترکستان والبرز ولسوالی مارمل موقعیت دارد که ازنگاه تقسیمات اداری مربوط ولایت سمنگان بوده ودر فاصله ۱۲۰ کیلومتری از مرکز اییک ولایت سمنگان قرار دارد و ساحات بزرگ ذغال سنگ را در ساحات شباشک، سری تور، دروازه، ليله، دهن تور، گاومرگی، گرمگ شرقی، گرمگ غربی، قرم قول، حسنی، گم چشمه، چنگآ ب وخاکباد دربر می گیرد که میزان مجموعی ذغال این حوزه حدوداً ۱۵۰ میلیون تن که ۱۸٪ تمام ذخایر ذغال سنگ کشور را تشکیل میدهد، ارزیابی گردیده است.

ذخایر ذغال سنگ حوزه دره صوف بالا اولین بار به اساس سروی جیولوجیکی وتفحصاتی که درسال ۱۹۴۲ میلادی توسط گروپ مشترک متخصصین آلمانی وافغانی با مقیاس ۱:۲۰۰۰۰۰ صورت گرفت، کشف گردیده که بعداً درسال های ۱۹۶۳ الی ۱۹۶۷ با همکاری تخنیکی اتحاد شوروی وقت، کار تفحصاتی واکتشافی درساحات دیگری این حوزه انجام یافت که درنتیجه منجر به کشف ذغال سنگ درساحات ومناطق بیشتر گردید.

ضخامت ذغال سنگ حوزه دره صوف بالا یکسان نبوده ومعمولاً میان ۰٫۸ الی ۵٫۲ متر میباشد که ازلحاظ کیفیت، دارای کیفیت عالی بوده (خاگستر کم وحرارت بالا از ۸۰۰۰ الی ۱۲۰۰۰ کیلو کالوری میباشد) وازنگاه کمیت نیز تقریباً ۷۵ الی ۸۰٪ انرژی حرارتی (ذغال سنگ) کشور را تشکیل داده وحتى بخش بزرگ آن بخارج ازکشور صادر می گردد، معادن ذغال سنگ این حوزه نه تنها درسطح کشور مقام اول را دارد بلکه درسطح منطقه وجهان نیز از شهرت خوبی برخوردار میباشد.

استخراج ذغال سنگ حوزه دره صوف بالا ازسال ۱۹۴۲ شروع وتابحال ادامه دارد که همه ساله سطح استخراج آن درحال افزایش میباشد که همین اکنون ذغال این حوزه توسط مردم محل، آمریت های ذغال دهن تور وشباشک و ۳ شرکت که با جانب وزارت محترم معادن وپترولیم برای مدت ۱۰ سال قرار داد نموده اند، استخراج می گردد، ودرکنار

آنها، تعداد بیشتر از ۷۰۰ سوف بشکل غیر قانونی که توسط زورمندان و مردم ایجاد گردیدند نیز مصروف استخراج ذغال ازین حوزه میباشند

ب: حوزه ذغال ولسوالی روی دواب: حوزه ذغال سنگ ولسوالی روی دواب هم مرز با ولسوالی کهمرد ولایت بامیان قرار داشته که در فاصله ۱۲۰ کیلومتری مرکز ایبک ولایت سمنگان موقعیت دارد، این حوزه مناطق بزرگ ذغال سنگ را در ساحات سر آسیاب، آبخورک و کوتل سبزک دربر می گیرد، گرچند سروی ذخایر ذغال سنگ این حوزه در سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ صورت گرفته اما تاهنوز میزان دقیق ذغال موجود در ساحات متذکره تثبیت نگردیده است.

ضخامت ذغال سنگ در این حوزه نیز یکسان نبوده ونظر به ساحات متفاوت میاشد، ذغال حوزه ولسوالی روی دواب توسط مردم محل، آمریت آبخورک و شرکت میثاق شرق که با جانب وزارت محترم معادن وپترولیم برای مدت ۱۰ سال قرار داد نموده اند، استخراج می گردد، اما متاسفانه ذغال سنگ که توسط آمریت ذغال سنگ آبخورک استخراج گردیده به مقدار ۷۰۰۰۰ تن تاحال رسیده که ازمدت ۳ سال بدینسو انتقال آن بدلیل مسدود بودن راه توسط مردم ولسوالی خرم وسارباغ متوقف بود که مشکلات چون بیکاری وحریق شدن ذغال دخیره شده را بوجود آورده که خوشبختانه به اثر سعی وتلاش مقام محترم ولایت مخصوصاً والی ولایت محترم عبدالطیف ابراهیمی مسیر مذکور در سال ۱۳۹۶ بازگردید که فعلاً انتقال ذغال سنگ بطور نورمال جریان دارد.

ولایت سمنگان ازلحاظ داشتن ذغال سنگ بسیار غنی میباشد واگر بصورت درست استخراج واستحصال شود میتواند به عنوان یک عامل ومحرك قوی درانکشاف وتوسعه اقتصادی این ولایت نقش سازنده ای را ایفا نماید، ذغال از جمله مواد معدنی با اهمیت واشتراتیك بشمار می رود که دارای کاربرد وسیع وفرایان میباشد که عمدتاً از آن بمنظور تولید انرژی، تولید کوک برای صنایع فولاد سازی، تولید گاز، روغن، قطران (قیر)، تولید گاز هایدروجن، تولید نفت، وغیره استفاده صورت می گیرد.

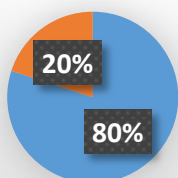
ذغال سنگ دارای انواع واقسام زیادی درجهان میباشد که میتوان از ذغال سنگ خشک، ذغال سنگ محجر، ذغال سنگ تورب وغیره نام برد اما نوع ذغال سنگ که در ولایت سمنگان وجود دارد، دارای حرارت بالا وکیفیت خوب میباشد. معادن ذغال سنگ حوزه های دره صوف وروی دواب ولایت سمنگان نقش مهم را در رشد وبالا بردن اقتصاد کشور دارند که عواید حاصله آن مستقیماً به خزانه دولت افزوده میشود، میزان استخراج سالانه ذغال سنگ بیشتر از یک میلیون تن بوده که تنها عواید حاصله آن که مربوط دولت میشود در سال ۱۳۹۶ مبلغ ۳۱۴۶۰۰۰۰۰۰ افغانی گردیده در حالیکه

بخش بزرگ عواید ذغال استخراج شده به سکتور خصوصی وکارگران بر می گردد، همچنان استخراج ذغال سنگ توانسته زمینه اشتغال وکار را برای بیشتر از ۵۰۰۰ تن فراهم نماید.

۵.۶. مخابرات

ولایت سمنگان در عرصه ارتباطات و مخابرات شاهد تحول

میزان دسترسی به خدمات مخابراتی

فیصدی مردم که به خدمات مخابراتی دسترسی دارند
فیصدی مردم که به خدمات مخابراتی دسترسی ندارند

بزرگ بوده که حدوداً ۸۰٪ مردم به خدمات تیلیفونی از طریق شبکه های مخابراتی سلام، افغان تیلی کام، افغان بیسم، ام تی ان، اتصالات و روشن دسترسی داشته و ۲۰٪ مردم از تسهیلات انترنتی استفاده مینمایند، با وجود این همه پشرفت در عرصه مخابرات هنوز هم تعداد زیادی از قریجات دور دست به این خدمات دسترسی ندارند که نیازمند تحت پوشش قرار دادن محلات شان توسط شبکه های مخابراتی میباشد.

۶.۶. شهر نشینی و مسکن:

عدم انکشاف متوازن بین شهر و روستاها سبب روی آوردن و تراکم نفوس بیش از حد به شهر گردیده است، نفوس شهر اییک در ابتدا تعداد ۲۰۰۰ تن بوده و حالا نزدیک به ۱۰۰'۰۰۰ تن میرسد، افزایش نفوس در شهر و مشکلات چون نبود یک سیستم منظم مدیریتی، کمبود پرسونل، نا کافی بودن عواید شهری و امکانات دست داشته شهر داری سبب شده که عرضه خدمات بشکل درست برای جمعیت کنونی صورت نگیرد، افزایش بی رویه نفوس و عرضه خدمات پایین امکان خطر آلوده گی و تخریب محیط زیست را همه سال افزایش و شدت می بخشد.

۷.۶. فرصت های موجود رشد و انکشاف سکتور زیر بنا:

شماره	ظرفیت ها و منابع موجود	ادارات و نهادهای تطبیق کننده	معیاد تطبیق
۱	امنیت و همکاری مردم: در اکثر نقاط ولایت سمنگان امنیت تامین بوده و زمینه تطبیق پروژه های انکشافی در بخش های مختلف مساعد میباشد و تمام مردم این ولایت شامل گروپ ها و اقشار مختلف جامعه از کارها و فعالیت هایکه در بخش زیر بناها صورت میگردد، بطور همه جانبه همکاری و استقبال مینمایند.	نهادهای امنیتی با همکاری مردم	کوتاه مدت
۲	حمایت همکاران ملی و بین المللی: نهادهای مذکور در بخش های مختلف چون اسفلت سرک ها، اعمار جاده ها، اعمار کانال های آبیاری، اعمار دیوارهای محافظتی، تمدید شبکه های برق و غیره سکتور زیر بنا را همکاری مینمایند، در صورتیکه زمینه فعالیت نهادهای یاد شده خوبتر مساعد شود و همکاری آنها بیشتر جذب گردد، میتواند باعث کاهش و رفع مشکلات در این سکتور گردیده و در نهایت بستر رشد و انکشاف اقتصادی مساعد خواهد شد.	وزارتخانه های شامل این سکتور	کوتاه مدت
۳	موجودیت معادن: ولایت سمنگان دارای معادن زیاد بوده که تعدادی آنها شناسای و استخراج گردیده است و تعداد دیگر آنها هنوز تثبیت نشده، یکی از معادن مهم و غنی این ولایت ذغال سنگ است که در سطح کشور و منطقه شهرت دارد و سالانه به میلیون ها تن استخراج گردیده و به هزاران نفر فرصت های کار ایجاد نموده است، در صورتیکه دولت در قسمت استخراج ذغال توسط ماشین آلات پیشرفته و بطور استندرد توجه نماید، از یکطرف اوضاعی شدن ذغال جلوگیری می گردد و از سوی هم زمینه کار بیشتر را بر مردم این ولایت فراهم ساخته و عواید ولایت و دولت بطور قابل ملاحظه افزایش خواهد یافت.	وزارت معادن	میان مدت

۸.۶. موانع و چالش های موجود سد راه سکتور زیر بنا :

✓ مخروبه بودن حدود ۸۰ فیصد راه ها مواصلاتی.

- ✓ عدم موجودیت یک میکانیزم درست و موثر جهت حفظ و مراقبت سرک ها.
- ✓ نبود بندهای آب جهت مدیریت آب های سرگردان
- ✓ حدوداً ۷۰ فیصد کانال ها و ۸۰ فیصد سواحل دریا ها به نوسازی، ترمیم و تحکیمات ضرورت دارند
- ✓ عدم دسترسی اکثریت مردم به انرژی برق دوامدار
- ✓ استخراج غیر معیاری و تخنیکی معادن مخصوصاً ذغال سنگ
- ✓ پایین بودن کیفیت پروژه های اسفلت سرک ها بخاطر دست بدست شدن قرار داد میان چندین جانب.
- ✓ کم توجهی در اجرای بموقع تخصیص از جانب وزارتخانه های مربوطه.

۹.۶. طرح های پیشنهادی برای بهبود وضعیت سکتور زیربنا:

- ✓ ساخت و ترمیم جاده های منتهی به ولسوالی ها.
- ✓ اعمار بندهای آب بمنظور مدیریت آب های سرگردان و رفع مشکلات کمبود آب در سطح ولایت
- ✓ اعمار کانال ها غرض آبیاری درست و افزایش حاصلات.
- ✓ استخراج معادن ذغال بشکل استندرد و جلوگیری از ضایع شدن آن.
- ✓ تطبیق پروژه ها بخصوص اسفلت سرک ها با کیفیت بالا.

۱۰.۶. ارقام و شاخص ها:

عنوان	تعداد
مجموع سرک های ولایتی ، ولسوالی و روستایی به کیلومتر	۷۶۰ کیلومتر
مجموع سرک های شهری و روستایی به کیلومتر	۵۶۰ کیلومتر
مجموعه سرک اسفالت شده و جغل اندازی شده به کیلومتر	۲۰۰ کیلومتر
میادین هوایی به تفکیک نوعیت	وجود ندارد
دسترسی به انرژی برق / تولیدی و وارداتی	۹۴٪
مصرف انرژی برق	۵ میگاوات برق وارداتی
ضرورت مجموعی انرژی برق	۷۴ میگاوات
دریا ها	دودریا
بندبرق	وجود ندارد
دسترسی به خدمات مخابراتی و تکنالوژی معلوماتی	۸۰٪ مردم به خدمات مخابراتی و ۱۰٪ به تکنالوژی معلومات دسترسی دارند
اشتغال نفوس در سکتور زیربنا	۱۰٪
معادن که استخراج شده است با ظرفیت استخراج سالانه	سالانه طور تخمینی بیشتر از ۲۰۰۰۰۰ تن ذغال استخراج می گردد
عواید سالانه معادن	۳۱۴۶۰۰۰۰۰ (در سال ۱۳۹۶)
اشتغال نفوس در معادن	نزدیک به ۵۰۰۰ کارگر مصروف کار در معادن میباشد

صادرات عمده تولیدی / صنعتی به ولایات ویا خارج از کشور	برنج، روغن، کچالو، گندم، آرد، ترکاری، میوجات وغیره
واردات عمده تولیدی / صنعتی ازولایات ویا از خارج از کشور	دیگ بخار، میوزایک ویخ
تعداد فابریکات تولیدی ، صنعتی ونوع فعالیت شان	فابریکه نمک، دیگ بخار، میوزایک ویخ
خط آهن	وجود ندارد
انتقالات لوله یی / پایپ لین	وجود ندارد

بودجه انکشافی ریاست فواید عامه درسال ۱۳۹۶ مبلغ ۱۱۰۱۲۵۰۶ دالر بوده که ۴۵٪ آنرا مصرف نموده است، عمده ترین دلیل که بودجه بصورت کل بمصرف نرسیده است شامل نرسیدن بوقت ویا عدم ارسال بودجه در بعضی کوندها ازسوی وزارتخانه مربوطه به واحد دومی آن میباشد.

۱.۱.۶. موسسات همکار در سکتور زیر بنا:

۱. SCA
۲. Afghanaid
۳. GIZ
۴. UNOPS
۵. UNCICEF
۶. Afghanaid
۷. WHH

۷. تحلیل وضعیت موجود سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی:

رشد اقتصادی، تقویت سکتور خصوصی و بهبود اداره عامه خدمات مالی ومارکیت ها ازجمله اهداف بزرگ و مهم دولت میباشد، رشد سکتور خصوصی از یکطرف بالای سایر سکتور ها تاثیرگذار بوده وازجانب دیگر توسط آنها بشکل مستقیم وغیر مستقیم تاثیر پذیر میباشد، سکتور خصوصی نقش موتور را در رشد وانکشاف اقتصادی بعهدده داشته ویک نیروی عمده برای کاهش فقر، ایجاد اشتغال وکاریابی بحساب میاید که در درازمدت میتواند سبب توسعه وپایداری اقتصادی گردیده ومنجر به رفاه عامه گردد.

اگر چندیک ولایت سمنگان طی دهه گذشته شاهد دستآورد ها وپشرفت های نسبتاً خوبی درعرصه سکتور خصوصی بوده است وازپیمانه های کوچک تا وسط این پشرفت را تجربه کرده است. نهاد ها، متششین وشرکت ها دراین پیشرفت نقش اساسی را داشتند، بیشترین عواید این سکتور از مدرک فروش میوه جات خشک وتازه ازقبیل بادام، چارمغز، پسته، انگور وخربوزه، وبه همین ترتیب از فروش تولیدات قالین، صنایع دستی ومعدنیات بدست میاید.

دروالایت سمنگان سکتور خصوصی اکثریت امکانات مالی خود را از تولیدات وفعالیت های کاری خویش اماده میسازد اما درحدود ۳۰٪ این بخش، منابع مالی مورد نیاز خود را ازطریق گرفتن قرضه ها مهیا نموده وتقریباً ۸۰٪ شرکت ها وفابریک جات دراین ولایت فعالیت های خویش را بطور قانونی وباهماهنگی کامل با ادارات زیربط به پیش برده وسالانه عواید زیادی ازاین مدرک به خزانه دولت می افزاید، نظر به معلومات اداره مستوفیت، عواید این ولایت همه ساله درحال

افزايش بوده كه برويت معلومات ارايه شده پلان عوايد مستوفيت درسال ۱۳۹۶ مبلغ ۱۷۲۰۳۹۹۴۳ افغانى بوده كه خوشبختانه دراين سال مبلغ ۱۸۹۲۳۲۳۳۴ افغانى جمع آورى شده است كه افزايش ۱۰ درصدى را نسبت به سال قبل نشان ميدهد.

درولايت سمنگان بصورت تخمينى ۷۵٪ مردم زراعت پيشه بوده كه يك بخش آن مصروف دام پرورى نيز ميباشد، ۵٪ تجارت و خدمات، ۵٪ توليدات حرفه اى، ۱۰ فيصد مزدوركارى وغيره اند.

دربخش خدمات ميتوان از موجوديت شركت هاى عرضه خدمات انترنتى، بانك هاى تجارتي وقرضه دهى، كوپراتيف مالى و زراعتى، شركت هاى لوژيستكى وخدماتى نام برد، به همين ترتيب دربخش متشبين كوچك ومتوسط ميتوان از توليد كننده گان قالين، گلپم، ريخته گرى، موزايك ودربخش هاى حرفه از خياطى، گلدوزى، مهره دوزى، شالبافى وغيره ياد نمود.

اما كارها وپشرفت هاى صورت گرفته به هيچ وجه بسنده نبوده و نميتواند نيازهاى كنونى مردم را مرفوع سازد بخاطر يكه سطح اشتغال دراين ولايت به نسبت عدم موجوديت كارخانه جات وفابريكات بسيار پايين بوده واين رقم به ۵۰٪ ميرسد، خط فقر درسطح كشور ۵۴٪ بوده اما اين رقم درسمنگان كه ازجمله فقيرترين ولايات بشمار مى رود بيشتر ازآن است، اين درحالى است كه مردم با دشواريهاى زيادى مواجه بوده وبه مشكل ميتوانند زندگى روزمره خويش را ادامه داده ولقمه نانى براى فاميل وخانواده هايشان بدست آورند، مخصوصاً درشرائط فعلى مشغولين اين سكتور دروضعيت خوبى قرار نداشته وازكار وبار شان به نسبت مشكلات موجود چون عدم دسترسى به زمين، برق، قرضه هاى كوتاه مدت وميان مدت كه داراى نرخ پايين مفاد باشد، مخصوصاً نبود قرضه هاى اسلامى، عدم بازار مناسب و توجه دولت ناراض وشاكى هستند.

۱.۷. فرصت هاى موجود رشد و انكشاف سكتور اداره اقتصاد ورشد خصوصى:

شماره	ظرفيت ها ومنابع موجود	ادارات ونهادهاى تطبيق كننده	معيار تطبيق
۱	امنيت: دراكثر نقاط ولايت سمنگان امنيت تامين بوده وزمينه فعاليت هاى انكشاف اقتصادى واجتماعى بخوبى مساعد ميباشد	نهادهاى امنيتى باهمكارى مردم	كوتاه مدت
۲	علاقمندى سكتورخصوصى درمشاركت پروژهاى انكشافى: سكتور خصوصى دراين ولايت علاقمند است تا دركنار نهادهاى دولتى درقسمت ساخت وتطبيق پروژهاى انكشافى اشتراك وسهم بگيرد اما متاسفانه بدليل نبود يك ميكانيزم مشخص وكارا تاهنوز اين بخش دستاورد قابل ملاحظه نداشته است.	وزارتخانه هاى شامل اين سكتور	كوتاه مدت
۳	فرصت هاى خوب سرمايه گزاري: خوشبختانه درولايت سمنگان فرصت هاى خوبى سرمايه گزارش دربخش هاى توليد لبنيات، تجارت ميوجات، توليد انرژى برق بشمول حرارتى وبادى، استخراج معادن وغيره مساعد ميباشد.	دولت	ميان مدت

۲.۷. موانع و چالش هاى موجود سد راه سكتور اداره اقتصاد ورشد خصوصى :

✓ نبود پارک صنعتی باعث شده که فعالیت های سكتور صنعت بشکل هماهنگ و منظم به پيش نرود.

- ✓ نبود مراکز پروسس برای میوه جات و سبزیجات.
- ✓ نبود سرک ها و ترانسپورت منظم باعث گردیده است که میوجات و محصولات زراعتی باغداران نتواند به قیمت مناسب و بموقع به بازارها عرضه گردد.

- ✓ نبود نمایندگی وزارت تجارت و صنایع.
- ✓ نبود قرضه های کوچک و متوسط برای متشبثین که دارای نرخ پایین سود باشد.
- ✓ فرار مالیاتی و نبود شفافیت لازم در قسمت پروسه جمع آوری مالیات.

۳.۷. طرح های پیشنهادی برای بهبود وضعیت سکتور اداره اقتصاد ورشد خصوصی:

- ✓ اعمار پارک های صنعتی و توام با همه امکانات ضروری آن.
- ✓ ایجاد مراکز پروسس و بسته بندی معیاری محصولات زراعتی مخصوصاً میوجات بشمول پسته، بادام و انگور .
- ✓ ساخت سرک ها و جاده ها
- ✓ ایجاد نمایندگی وزارت تجارت و صنایع بمنظور تقویت امورتجارتی و صنعتی.
- ✓ فراهم ساختن قرضه های زراعتی.
- ✓ جمع آوری عواید بشکل شفاف تا باعث ایجاد اعتماد میان مردم گردد.

۴.۷. ارقام و شاخص ها:

عنوان	تعداد
میزان فقر	بیشتر ۵۴% دراست
میزان نفوس درس کار به تفکیک ساحه زیست شهری و دهاتی	در دهات ۳۸% و درشهر ۴۷%
فیصدی نیروی کار	۵۳%
نفوس زیر سن ۱۵ سال که شامل کار هستند	
میزان وسطی خانوار	۵٫۹
حد اوسط میزان درآمد خانوار های شهری و روستائی	
میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت	زنان ۱۳% و مردان ۶۷%
میزان بیکاری به تفکیک جنسیت	زنان ۸۷% و مردان ۳۳%
نیروی کار باسواد	۷۲%
سهم اشتغال در سکتور اقتصاد (تولید و تجارت)	در زراعت ۴۱٫۷% سایر بخش ها ۵۲٫۲ می باشد
میزان سرمایه گذاری خصوصی (دخیلی و خارجی) به تفکیک سکتور	۱۶%
ارزش تولیدات و خدمات	۳۷۷۱۸۵۷۰۰۰ افغانی
مقدار و ارزش صادرات و واردات	ارزش تقریبی صادرات ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی و ارزش تقریبی واردات ۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی
اقلام عمده صادراتی و وارداتی نوعیت / ارزش / مقدار	اقلام صادراتی: میوه خشک، میوه تازه، پیاز، گندم، مواشی مخصوصاً گوسفند.

میزان عواید شامل عواید مالیاتی و غیر مالیاتی / مجموع عواید ولایت به تفکیک سکتور	اقلام وارداتی: آرد، برنج، روغن، ماشین آلات، منسوجات و غیره
تعداد فابریک تولیدی / صنعتی و نوع فعالیت شان	شرکت تولید یخ، شرکت تولید موزایک و سنک مرمر، شرکت دیک بخار سازی.
پارک های صنعتی	وجود ندارد
تعداد بانک ها به تفکیک دولتی و خصوصی	۵ بانک خصوصی، ۲ بانک دولتی و یک کوپراتیف زراعتی خصوصی.
تعداد موسسات مالی قرضه دهنده	۳ بانک قرضه دهنده
فیصدی دسترسی افراد به خدمات مالی	۱۰٪
بنادر تجارتی و گمرکات	وجود ندارد

مجموع بودجه انکشافی سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی در سال ۱۳۹۶ مبلغ ۵۹۷۴ دالر بودجه بوده و ازین میان ۱۸٪ ان بمصرف رسیده است، عمده ترین دلیل که بودجه بصورت کل بمصرف نرسیده است شامل نرسیدن بوقت ویا عدم ارسال بودجه در بعضی کودها ازسوی وزارتخانه مربوطه به واحد دومی آن میباشد.

۵.۷. موسسات همکار غیر دولتی:

- SCA
- AKF
- AFGHANAID

۸. سکتور مصونیت اجتماعی:

سکتور مصونیت اجتماعی در راستای کاهش آسیب پذیری و کمک به اقشار فقیر و بی بضاعت جهت نجات از فقر و ایجاد عدالت اجتماعی در سراسر کشور بر مبنای ارزشهای اسلامی و سنن افغانی تلاش می‌ورزد. تقویه سرمایه گذاری مبتنی بر رشد و انکشاف برنامه های هدفمند برای افراد فقیر و تدارك امکانات استقرار مجدد پایدار برای تمام افغانهای مهاجر، عودت کنندگان و بیجا شدگان داخلی و حمایت حقوق آنها یکه خواهان برگشت دوباره به کشور و مناطق اصلی شان هستند از اهداف این سکتور می باشد استخراج، تصفیه، ذخیره و توزیع آب آشامیدنی جهت رفاه و حفظ محیط زیست و همچنین ایجاد نظام شهری مطلوب و شهرهای سالم بر پایه اصول انکشاف پایدار به نحوی که همه مناطق کشور به خدمات لازم دسترسی داشته باشند از دیگر اهداف این سکتور است.

سکتور مصونیت اجتماعی شامل بخش های کار و امور اجتماعی شهدا و معلولین، مبارزه با حوادث ، امور زنان ، انسجام کوچی ها و امور مهاجرین و عودت کنندگان میگردد که معلومات هر بخش ذیلاً بیان می گردد:

۱.۸. کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین:

عمدتاً اهداف و فعالیت های این اداره تامین کار برای اتباع واجد شرایط کار در داخل و خارج کشور، تنظیم تامينات اجتماعی ، پیشبرد امور تعلیمی و تربیتی کودکانها، شیرخوارگاه ها، امور تعلیمی و تربیتی و معیشتی روزنونهها، آموزشهای فنی و حرفوی برای اقشار آسیب پذیر جامعه، تادیه حقوق برای متقاعدین و ورثه شهدا و معلولین و سایر تامينات اجتماعی را

احتمال ميکند که نزديک به ۴۰۰۰ مراجعين در بخش هاى ورثه شهدا، معلولين و متقاعدین دارد فعلاً داراى ۲ باب کودکستان و يکباب پرورش گاه ميباشد که درآن به تعداد ۵۲ طفل آموزش و پرورش مى بيند.

۲.۸. عودت مهاجرين:

به همه گان معلوم است که در جريان سه ده جنگ تعداد زياد هموطنان ما باالخصوص از ولايت سمنگان به کشورهاى همسايه وساير کشورها مهاجر شدند، بعد از روى کار آمدن حکومت موقت و انتقالى تا بحال تعداد زيادى به وطن عودت نموده اند، که عده آنها در ولسواليتها اصلى وعده ديگرانها بمنظور دريافت کار به شرايک جابجا شده اند که تعداد شان به صدها تن ميرسد وموضوع اسکان مجدد مهاجرين يک معضله فوق العاده حاد در سطح ولايت سمنگان است.

مطابق برنامه وزارت، براى اسکان مجدد مهاجرين به اسم شهرک مهاجرين به کميّت ۱۰۰۰ واحد مسكونى در قسمت کوتل دلخکى ولسوالى حضرت سلطان تحت ساختمان بوده اما به نسبت عدم موجوديت آب آشاميدنى پروسه توزيع نمرات رهايشى براى مستحقين را به کندى مواجه نموده است.

۳.۸. امور زنان

رياست امور زنان مطابق به استراتيژى هاى وزارت امور زنان يک اداره رهبرى کننده و تسهيل کننده براى بهبود وضعيت زنان و توانمند سازى زنان در عرصه هاى اقتصادى ، حقوقى، فرهنگى و اجتماعى بوده که تا بحال توانسته تلاش هاى بسيار موثرى بخاطر بهبود وضع همه زنان مخصوصاً حقوق و دسترسى زنان محبوس به عدالت و ميکانيزم هاى رسيدگى عادلانه و به موقع در قضايائى شان، افزايش شموليت دختران در مکاتب، تداوم تعليم و تحصيل دختران در پوهنتون ها و ساير موسسات تحصيلات عالى، سهم گيرى زنان در عرصه هاى مختلف اقتصادى کشور و زمينه سازى رشد زنان به منظور خود کفائى شان در جامعه، آگاهى دهى درباره رسم و رواج هاى ناپسند و عروسى هاى پر هزينه، تساوى جنسيت اجتماعى، افزايش نقش و مشارکت زنان در اداره و رهبرى، منع خشونت عليه زن، قانون خانواده و قانون سرپرستى اطفال يتيم و ايجاد پروژه هاى حرفوى به همکارى نهادهاى ملّى و بين المللى در مرکز و ولسواليتها انجام دهد که درنتيجه سبب گرديده که حضور زنان در نهاد ها، موسسات، سازمانها، دواير دولتى وساختارها بهتر گرديده وتوانسته مشکلات وصدائى هموعان خود را به گوش مسولين ومقامات برساند وخواستار حقوق برحق شان گردند. قابل تذکراست که اکثراً فعاليت هاى صورت گرفته درمناطق شهرى ومراکز ولسوالى ها متمرکز بوده وبيشترين زنان در سطح قراء وقصبات و ولسوالى هاى دور افتاده ازآن محروم اند.

۴.۸. مبارزه باحوادث

رياست مبارزه با حوادث در قسمت مديريت حوادث که شامل معرفى نقش ها و مسؤوليت هاى کميته ولايتى مديريت حوادث، طرز العمل هاى کارى براى کاهش خطر، اعاده واکنش عليه خطرات را تشريح ميدارد. به همين ترتيب اين اداره اصول، ساختار ها و طرز العمل ها براى کاهش (تخفيف) خطر، آمادگى، ارزايابى تأثيرات، فعاليت هاى نجات، امداد رسانى و اعاده را بيان مينمايد وهدف اين اداره عبارت از کاهش خسارات جاني و مالى ومتضررين حوادث ميباشد.

طور تقريبى نزديک به ۹۵٪ منازل مسكونى در ولايت سمنگان خامه وچوپ پوش بوده که سطح آسيب پذيرى ناشى از خطرات زلزله را بالا مى برد واز طرف هم اين ولايت در کمر بند زلزله واقع ميباشد، قطع بى رويه جنگلات وکوهستانى

بودن این ولایت باعث بوجود آمدن حوادث طبیعی ازجمله سیلاب های بسیار مدهش گردیده که همه ساله ۱۰۰۰ منزل رهایشی مردم، ده ها کیلومتر سرک، کانال ها، چاه های آب، پل وپلچک، بندهای برق کوچک آبی، بندهای آب زراعتی، و صدها جریب زمین آبی وللمی را خساره مند ساخته و سبب تلف شدن ده ها راس مواشی حتی باعث هلاکت انسان ها میگردد، ریاست مبارزه با حوادث در اواخر سال ۱۳۸۸ درولایت سمنگان ایجاد گردیده ودوشادوش سایر ادارات وموسسات همکار بخاطر کاهش خطرات حوادث فعالیت مینماید، درطی ده سال اخیر یک سلسله کارها ازجانب دولت وموسسات همکار درسطح ولایت سمنگان صورت گرفته که شامل ساخت دیوارهای استنادی وگبیونی، تنظیم مسیر سیلبرها، تنظیم آبریزه ها، کشت گیاهی، احیاء جنگلات، اعمار سربندها، پیشبرد آگاهی عامه وغیره میباشد اما فعالیت های ذکرشده با توجه به وسعت وحجم حوادث بسنده نبوده وازطرف دیگر این ریاست با مشکلات چون عدم شناسای دقیق وعلمی نقاط آسیب پذیر، نبود نقشه های خطر، نبود سیستم هشدار دهی قبلی، نبود گدام بخاطر ذخیره وحفظ مواد غذای وغیر غذای، نبود تشکیل کافی وغیره مواجهه میباشد.

۵.۸. فرصت های موجود رشد و انکشاف سکتور مصونیت اجتماعی:

شماره	ظرفیت ها ومنابع موجود	ادارات ونهادهای تطبیق کننده	معیاد تطبیق
۱	امنیت وهمکاری مردم: دراکثر نقاط ولایت سمنگان امنیت تامین بوده وزمینه تطبیق پروژههای انکشافی دربخش های مختلف مساعد میباشد و تمام مردم این ولایت شامل گروپ ها واقشار مختلف جامعه از کارها وفعالیت هایکه دربخش زیربناها صورت میگيرد، بطور همه جانبه همکاری واستقبال مینمایند.	نهادهای امنیتی باهمکاری مردم	کوتاه مدت
۲	حمایت همکاران ملی وبین المللی: نهادهای مذکور دربخش های مختلف چون اسفلت سرک ها، اعمارجادهها، اعمار کانال های آبیاری، اعمار دیوارهای محافظتی، تمدید شبکه های برق وغیره سکتورزیربنا را همکاری مینمایند، درصورتیکه زمینه فعالیت نهادهای یادشده خوبتر مساعد شود وهمکاری آنها بیشتر جذب گردد، میتواند باعث کاهش ورفع مشکلات دراین سکتور گردیده ودرنهایت بستر رشد وانکشاف اقتصادی مساعد خواهد شد.	وزارتخانه های شامل این سکتور	کوتاه مدت
۳	موجودیت معادن: ولایت سمنگان دارای معادن زیاد بوده که تعدادی آنها شناسای واستخراج گردیده است وتعداد دیگر آنها هنوز تثبیت نشده، یکی ازمعادن مهم وغنی این ولایت ذغال سنگ است که درسطح کشور ومنطقه شهرت دارد وسالانه به میلیون ها تن استخراج گردیده وبه هزاران نفر فرصت های کار ایجاد نموده است، درصورتیکه دولت درقسمت استخراج ذغال توسط ماشین آلات پیشرفته وبطور استندرد توجه نماید، ازیکطرف اضايع شدن ذغال جلوگیری می گردد وازسوی هم زمینه کار بیشتر را بمردم این ولایت فراهم ساخته وسطح عواید ولایت ودولت بطورقابل ملاحظه افزایش خواهد یافت.	وزارت معادن	میان مدت

۶.۸. موانع و چالش های موجود سد راه سکتور مصونیت اجتماعی :

- ✓ عدم پرداخت حقوق متقاعدین، معلولین وورثه شهدا بوقت معینه وبصورت مکمل
- ✓ کمبود کودکان ها در مرکز وولسوالیها بخاطر نگهداری وپرورش اطفال
- ✓ نبود جای مناسب برای مهاجرین وعودت کنندگاه وعدم رسیدگی درست به مشکلات آنها
- ✓ عدم دسترسی بیشتر زنان مخصوصاً روستا نشینان به حقوق مشروع شان
- ✓ عدم رسیدگی درست وبموقع متضررین حوادث سیلاب ها وخشکسالی که اکثر سال ها دراین ولایت بوقع می پیوندد.

۷.۸. طرح های پیشنهادی برای بهبود وضعیت سکتور مصونیت اجتماعی:

- ✓ پرداخت حقوق متقاعدین وورثه شهدا بوقت وزمان معین آن.
- ✓ اعمار کودکان ها
- ✓ درنظر گرفتن یک محل مناسب جهت ایجاد شهرک مهاجرین
- ✓ ایجاد مراکز مشوره دهی جهت رهنمای ودادخواهی حقوق زنان ومتضررین.
- ✓ رسیدگی بموقع به متضررین حوادث

۹.۸. شاخص ها:

- **دسترسی به محیط زیست سالم:** وضعیت محیط زیست درسطح افغانستان وسمنگان که جز آن است بسیار شکننده و تاسف بار است، ازسوی هم همه ما با این جمله آشنا هستیم و به این کلام باور داریم که اگر آب نباشد بدون شک زندگی نیز وجود ندارد. آب در زندگی روزمره ما انسان ها همیشه مهم و حیاتی بوده است که بدبختانه سمنگان ازجمله ولایات است که مردم آن بشکل جدی به کمبود آب آشامیدنی وزراعتی مواجه میباشد که ازین لحاظ نبود آب ازیکطرف وعوامل چون افزایش نفوس، مخصوصاً تراکم آن درشهر، فقر، قطع سرسام آور جنگلات، خشکسالی های پی درپی ویی توجهی دولت ومملت به این امر مهم وحیاتی، باعث گردیده است که محیط زیست دراین ولایت آسیب دیده وبه وضعیت خوبی قرار نداشته باشد، با آنهم نزدیک به ۲۲٪ مردم این ولایت به محیط زیست سالم دسترسی دارند.

- **دسترسی به خدمات اجتماعی:** تعداد ۴۰۰۰ فامیل که ۱۸۶۰ تن آنرا معلولین وتعداد ۲۱۴۰ تن آنرا وورثه شهدا تشکیل میدهند نزد این اداره ثبت وراجستر بوده که بطور منظم معاشات وامتیازات شانرا ازریاست کار وامور اجتماعی دریافت مینماید، تعداد ۳۵۵ تن که عمدتاً ورثه شهدا، معلولین، افراد بی بضاعت واشخاص که به نسبت فقر ازتحصیل بازمانده اند دربخش های مختلف حرفوی این ریاست چون خیاطی، قالین بافی، گلدوزی، ترمیم وسایل برقی، فلز کاری وغیره آموزش دیدند که ازین جمله تعداد ۱۶۵ تن آنرا خانم ها وتعداد ۱۹۰ تن آنرا مردان تشکیل میدهد، ازمجموع افراد آموزش دیده نزدیک به ۳۰٪ آنها دربخش هایبکه آموزش دیدند شامل بازارکار گردیده اند، همچنان تعداد ۵۶ تن اطفال بی بضاعت، یتیم وورثه شهدا در پرورشگاه این ریاست تحت آموزش وپرورش قرار داشته که برای آنها تسهیلات اعم از محل بود وباش، اعاشه گرم برای ۳ وقت، لباس وسایر امکانات ازطرف وزارت کار تهیه می گردد که اطفال مذکور الی ختم دوره تعلیمی توسط این ریاست محافظت می گردد.

• **اشتغال:** در ولایت سمنگان نزدیک به ۵۰٪ مردم زیر خط فقر زندگی داشته و بیشتر از ۴۰٪ مردم بیکار اند، به اساس معلومات ریاست کار و امور اجتماعی حدوداً ۴۰۰۰ فامیل در این ولایت از سوی خانم ها سرپرستی میشود، تعداد ۵۸ نفر معلول قرضه های کوچک دریافت نموده است، و جمعاً ۲۰۸ نفر از خدمات تعلیمات عمومی و خصوصی بهره گرفته اند، تعداد ۳۲ تن معلول در برنامه های انکشاف مهارت ها آموزش و فراغت حاصل نمودند که فعلاً اکثریت آنها نظر به رشته که آموزش دیدند مصروف کار اند، ۱۵٪ زنان در ادارات مصروف کار بوده و ۸۵ نفر معلول نیز مشمول کارمندان دولتی میباشد و همچنان نزدیک به ۱۵٪ معتادین نیز در این ولایت تداوی شدند.

• اشتغال زایی: ۴۰,۷٪

• **مصونیت برای گروه های آسیب پذیر:** حدوداً تعداد ۱۰۰۰۰ نفر افراد دارای معلولیت در ولایت سمنگان وجود دارد که در حال حاضر تعداد ۱۸۶۰ تن آن نزد ریاست کار و امور اجتماعی ثبت و راجستر بوده و عملاً امتیاز و حقوق شانرا دریافت میکنند.

• **داشتن سرپناه یا مسکن بر عودت کننده گان و بی جاشده گان داخلی:** نظر به معلومات آمريت مهاجرین از سال ۲۰۱۵ بدینسو تعداد ۲۲۰۰ فامیل بیجاشده داخلی و تعداد ۲۱۰ فامیل عودت کننده نزد این اداره ثبت و راجستر میباشد، یک شهرک که دارای ۳۵۰۰ واحد مسکونی میباشد برای مهاجرین در نظر گرفته شده است که تابحال تعداد ۱۰۰۰ نمره خط اندازی گردیده است و از آنجمله برای تعداد ۷۰۰ تن عملاً نمره رهايشی توزیع گردیده است و تلاش برای تهیه آب و ساخت سرک شهرک مذکور جریان دارد، تابحال عودت کننده گان و بیجاشده گان در نقاط وساحات مختلف ولایت سمنگان بشکل پراکنده زندگی مینمایند اما بیشترین آنها در اطراف شهر مرکز ایبک و مرکز ولسوالی حضرت سلطان مسکن گزین شدند، نزدیک به ۵۰٪ بیجا شده گان و عودت کننده گان دارای سرپناه و مسکن میباشد که اکثریت آنها توسط خودشان ساخته شده است، در سال ۱۳۹۶ برای بیجاشده گان و عودت کننده گان مساعدت های چون پول نقد، مواد غذایی و غیره توسط موسسات همکار مانند UNHCR، PIN و WFP توزیع گردیده است و قرار است برای نزدیک به ۲۰۰ فامیل در سال ۱۳۹۷ سرپناه (شلتر) ساخته شود.

• **رسیدگی به حوادث طبیعی:** ولایت سمنگان از جمله ولایات است که در درجه بلند حوادث طبیعی چون زلزله، سیلاب، خشکسالی، لغزش زمین، سنگریزه، امراض و آفات نباتی و غیره قرار داشته که همه ساله خسارات هنگفت مالی و جانی را از خود بجا می گزارد، در طول سال ۱۳۹۶ تعداد ۵۰۰ فامیل که از اثر سیلاب های موسمی و حریق متضرر گردیده بودند، برایشان مواد غذایی که شامل آرد، روغن، برنج، لوبیا، شکر، و غیره غذای مانند کمبل، کیت آشپزخانه و سایر وسایل بود، توسط اداره مبارزه با حوادث و نهادهای همکار چون WFP و IOM توزیع گردید، همچنان در قسمت پروژه های زیربنای چون ساخت پل و پلیچک فعالیت های خوبی صورت گرفته است طوری که بیشتر از ۶۳۰ متر دیوار محافظتی توسط دفتر افغان اید در دوطرف کنار دریا اعمار گردیده است.

• **تعداد باغ های زنانه:** تعداد ۲ باغ وجود دارد که یکی آن فعال و دیگری آن غیر فعال است.

• **تعداد کودکان:** دو باب کودکان خصوصی وجود دارد

• **تعداد پرورشگاه ها:** یک باب پرورشگاه دولتی.

• **تعداد دارلایتام ها:** وجود ندارد.

- **تعداد معلولین و انسیتیوت های تعلیمی آن:** تعداد ۲۰۰۰ نفر که از اثر جنگ معلول شدند، ثبت ریاست کار و امور اجتماعی میباشد

مجموع بودجه انکشافی سکتور مصونیت اجتماعی در سال ۱۳۹۶ مبلغ ۱۹۶۸۶۶ دالر بوده که ازین میان ۵۵٪ ان بمصرف رسیده است، عمده ترین دلیل که بودجه بصورت کل بمصرف نرسیده است شامل نرسیدن بوقت و یا عدم ارسال بودجه در بعضی کودها از سوی وزارتخانه مربوطه به واحد دومی آن میباشد.

۵.۷. موسسات همکار غیر دولتی:

- ویلت هنگر هیلفه
- بنیاد انکشافی آقا خان
- هلوترست
- کمیته سویدن برای افغانستان
- افغان اید
- یونین اید
- ORD
- WAW
- ECW

۹. ساختار های اجتماعی، و تحلیل جندر:

۱.۹. احزاب سیاسی: تعداد ۸ حزب سیاسی در ولایت سمنگان عملاً فعالیت دارند که نام های آنها قرار ذیل اند:

۳.۹. حضور دفاتر و نماینده گی های سازمان ملل متحد و همکاران انکشافی دول متحابه:

شماره	مسول حزب	محل فعالیت	شماره تماس	آدرس
۱	محمد داود	حزب متحد ملی	۰۷۷۷۱۲۵۹۵۸	جاده قطب الدین تعمیر معلم اکبر
۲	عجب خان	جنبش ملی اسلامی افغانستان	۰۷۹۵۷۵۴۲۷۰	سرک دره صوف
۳	محمد عمر	افغان ملت	۰۷۷۲۰۲۲۱۴۱	تعمیر معلم اکبر
۴	محمد نعیم	غور خنگ ملی	۰۷۷۳۰۳۲۷۲۹	کوچه لیسه ایبک
۵	محمد حنیف	حزب ملت متحد افغانستان	۰۷۹۴۴۰۴۴۷۷	گذر مسجد پشه خانه
۶	نادر شاه	حزب حق و عدالت	۰۷۷۸۸۷۰۸۳۰	حصه اول کارته صلح
۷	اول گل	حزب ملی ترقی مردم افغانستان		سرک گدام گذر مسجد پشه خانه
۱۴	محمد آصف	جمعیت اسلامی		گذر مسجد کندل خان

تنها دفاتر GIZ وجود داشته متباقی دفاتر نذیر UNAMA، UNICEF، UNOPS و غیره فعالیت دارند اما عملاً نمایندگی ندارند.

۴.۹. وضعیت کوچی ها:

در كل وضعيت كوچى ها در ولايت سمنگان خوب است اما در قسمت تهيه اب آشاميدنى، علوفه واب مواشى در بعضى از نقاط اين ولايت دچار مشكل هستند.

۵.۹. فعاليت رسانه ها:

درولايت سمنگان يك جريده ، يك تلويزيون (دستگاه راديو تلويزيون ملى) و در بخش خصوصى راديو هاى سيمائى صلح، رستم، شهروند و حقيقت فعاليت دارند.

۶.۹. فرهنگ و جوانان:

سمنگان نيز مانند ساير ولايت داراى بيشترين نيروى جوان ميباشد كه جهت بهبود وضعيت اقتصاد، اجتماعى سياسى و فرهنگى كار مينمايند اما متاسفانه اكثريت مطلق جوانان دراين ولايت از معضل بيكارى رنج مى برد، در صورتى كه زمينه كار براى آنها مساعد گردد بدون شك باعث بهبود وضعيت فعلى خواهد شد.

۷.۹. حقوق بشرى:

موجوديت فضاى امن در ولايت سمنگان باعث گرديده است كه از يكطرف سطح جرايم و خشونت ها در ولايت بلند نبوده و از طرف هم زمينه بهتر را براى فعاليت هاى نهادهاى حقوق بشرى مساعد سازد، در سطح اين ولايت شورائى علما، نهاد هاى جامعه مدنى، كميته هاى دادخواهى، رسانه ها، نمايندگى حقوق بشر، رياست امور زنان، نهادهاى عدلى و قضائى ارگانهاى امنيتى و ملكى بشكل هماهنگ و كنار هم در راستاى تامين عدالت، دفاع از حقوق زنان و افراد متضرر، تقويه ديموكراسى، مبارزه با جرايم و خشونت ها، تدوير برنامه هاى آگاهى دهى و رسيدگى به قضائى فعاليت مينمايند و تابلحال دستاورد هاى خوبى نيز دراين صورت گرفته كه در نتيجه وضعيت حقوق بشرى، تامين عدالت و ديموكراسى بمراتب بهتر از گذشته گرديده است.

۸.۹. حقوق مدنى:

خوشبختانه در اكثر ساحات ولايت سمنگان امنيت تامين بوده و ادارات مصروف عرضه خدمات در بخش هاى مختلف ميباشد همچنان موسسات غير دولتى، جامعه مدنى وساير دفاتر تمويل كننده در كنار ادارات دولتى دراين ولايت فعاليت دارند، نهاد حقوق بشرى در قسمت تامين حقوق بشرى و حقوق شهروندى دادخواهى و تلاش مينمايند كه فعلا اكثريت مردم اين ولايت از حقوق شهروندى خويش برخوردار ميباشند.

۹.۹. امور دينى و مذهبى:

الحمد لله تمام مردم ولايت مسلمان ميباشد كه در سرتاسر اين ولايت امور دينى و مذهبى بدون كدام مشكل و محدوديت به پيش برده ميشود، بطورمجموعى تعداد ۱۸۳۰ مركز دينى و مذهبى وجود داشته كه از اين ميان تعداد ۱۰۴ آن مساجد رسمى، ۱۵۴۰ آن مساجد غير رسمى و ۱۸۶ آن حسينيه ها و تكايا ميباشد.

۲.۹. نهاد هاى جامعه مدنى:

درولايت سمنگان تعداد ۲۰ نهاد مدنى ثبت و راجستر ميباشد كه تعداد آنها عملاً فعاليت دارند.

شماره	مسول حزب	اسم شوراها	محل فعاليت	نمبر جواز و تاريخ	آدرس
۱	محمد داود	نهاد دفاع از حقوق مردم و جوانان سمنگان	مقابل منزل والى	۱۳۸۹/۲/۲۳ مورخ ۱۹۹۲	۰۷۷۷۱۲۵۹۵۸

۲	عبدالخالق	انجمن اجتماعی فروشنده گان میوه خشک اییک	بازارپاین	۲۱۸۴ مورخ ۱۳۹۱/۵/۲۳	۰۷۹۹۸۴۸۸۱۲
۳	عبدالرحیم	شورای مشعل العلم جوانان مرکز سمنگان	شهر اییک	۵۷۲ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۰	۰۷۷۶۳۲۰۶۸۸
۴	محمد نعیم	شورای اقوام بی بضاعت افغانستان	کوچه لیسه اییک	۴۰۹۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۰	
۵	احمد نوید	شورای اجتماعی اییک مرکز سمنگان	کارته صلح مقابل امنیت ملی	۲۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۸	۰۷۹۶۵۸۵۸۶۵
۶	محمد ابراهیم	مجمع علمی جوانان سمنگان	سمنگان	۴۱۰ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۵	۰۷۷۰۶۲۸۸۹۲
۷	خدایداد	نماینده گی اتحاد جوانان سمنگان	مقابل شهرداری	۷۷۷ مورخ ۱۳۹۳/۳/۱۲	۰۷۹۷۶۳۵۷۰۸
۸	داکترسید	انجمن اجتماعی باغداران فیروزنخچیر	ولسوالی فیروزنخچیر	۲۰۰۹ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۳	۰۷۷۸۶۷۳۸۹۲
۹	شکیلا	شورای زنان تجارت پیشه	شهراییک جاده قطب الدین	۶۲۸ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۵	۰۷۷۵۹۱۴۰۶۱
۱۰	عنایت الله	انجمن اجتماعی معرفت مقيم ولایت سمنگان	مقابل حمام سمنگان	۱۳۹۵/۵/۲۵	۰۷۷۸۰۰۵۹۶۹
۱۱	وجیه	صنایع دستی بانوان	کوچه مخابرات		
۱۲	مولوی محمد ظاهر	شورای مقاومت	مقابل هوتل مروارید	۲۲۵۸ مورخ ۱۳۹۵/۵/۳۰	۰۷۷۲۹۴۹۸۷۷
۱۳	مولوی عبدالله	شورای اجتماعی مردم ولایت سمنگان	کارته صلح مقابل مسجد جامع		۰۷۷۷۰۴۵۵۸۸
۱۴	سید رحمت الله	انجمن اجتماعی صنایع دستی	دره صوف پاین	۱۷۳۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۱	۰۷۷۴۵۲۱۰۸۹
۱۵	عتیق الله	انجمن اجتماعی زنان دره صوف بالا	دره صوف بالا	۱۷۳۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۱	۰۷۷۴۲۸۴۵۱۰
۱۶	جاوید	انجمن اجتماعی کارگران ذغال	دره صوف	۲۴۷۶۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۲	۰۷۷۲۰۶۰۸۲۰۴

		بالا	سنگ دره صوف بالا		
۰۷۶۶۲۸۵۰۰۸	۱۳۹۵/۱۱/۲۰ مورخ ۱۸۳۷	دره صوف بالا	انجمن جوانان قریه چهل تن	محمد	۱۷
۰۷۷۱۴۱۷۷۶۰	۱۳۹۶/۱/۲۳ مورخ ۲۶۳۲	کارته خراسان	سازمان جوانان سمنگان	صدرالدین	۱۸
۰۷۷۴۷۱۰۴۸۴	۱۳۹۶/۵/۲۱ مورخ ۲۸۶۷	مرکز ایبک	شورای اجتماعی جوانان حبش سمنگان	عبدالرشید	۱۹
۰۷۷۷۳۴۲۳۱۲	۱۳۹۶/۵/۴ مورخ ۲۸۱۸	حضرت سلطان	نهاد اجتماعی جوانان نوپا ولسوالی حضرت سلطان	جمعه خان	۲۰
۰۷۷۴۶۴۱۳۴۱	۱۳۹۶/۹/۱۳ مورخ ۱۲۵۶	قریه دلخکی	انجمن اجتماعی جوانان قریه دلخکی	صبرالدین	۲۱

فصل سوم

بودجه و مصرف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور

معارف:

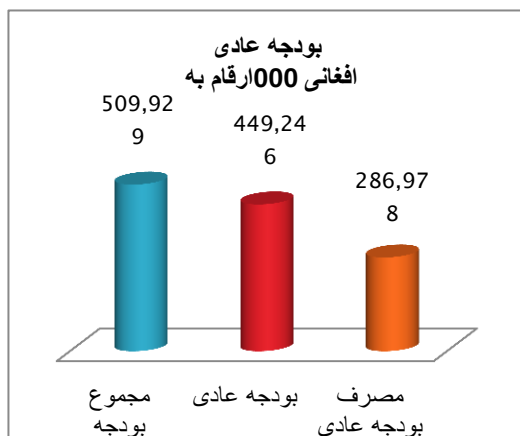
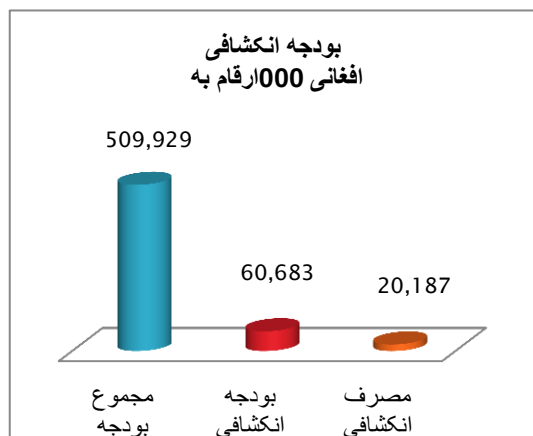
وزارت معارف در راستای تلاش رسیدن به دیدگاه این اداره که عبارت از انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینه دسترسی مساویانه همه اتباع کشور به تعلیم و تربیه با کیفیت میباشد، بتعداد ۲۷۷ مکاتب تعلیمات عمومی، ۶ دارالمعلمین، ۶ مکاتب تخنیک، ۹ مدارس دینی، فعالیت دارند. مجموعاً به تعداد ۱۱۸'۸۸۶ شاگرد که از آنجمله ۶۹'۹۷۹ ذکور و ۴۸'۹۰۷ آن از طبقه اناث در این مکاتب مشغول فراگیری دانش هستند.

جدول ذیل معلومات مختصر را در مورد وضعیت معارف این ولایت بیان میکند.

معارف							
کتنوری	مکاتب عمومی	دارالمعلمین	مدارس	مکاتب تخنیکي	تعداد شاگردان		
					ذکور	اناث	مجموع
تعداد	۲۷۷	۶	۹	۶	۶۹'۹۷	۴۸'۹۰	۱۱۸'۸۸۶
					۹	۷	

در یک دهه گذشته در اثر فعالیت، سعی و تلاش دولت جمهوری اسلامی افغانستان فامیل ها علاقمند بیشتر به تعلیم و تربیه گردیده و اطفال خود را برای فراگیری تعلیم به مکاتب میفرستند. تعداد شاگردان در مکاتب ولایت سمنگان قسمیکه در فوق دیده میشود یک رقم قابل ملاحظه را نشان میدهد.

بودجه معارف: وزارت معارف سالانه بودجه قابل ملاحظه در هر دو بخش عادی و انکشافی دریافت میکند و قسمیکه در شکل دیده میشود مقدار زیاد آن در بخش بودجه عادی به مصرف میرسد و دلیل عمده آن عبارت است از موجودیت تشکیل بزرگ در وزارت معارف و مصارف عادی برای تعداد زیاد مکاتب که در سرتاسر کشور موجود است میباشد.

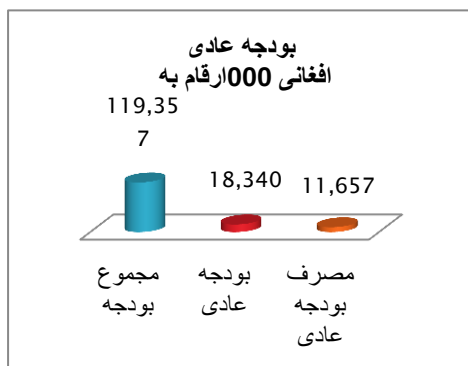
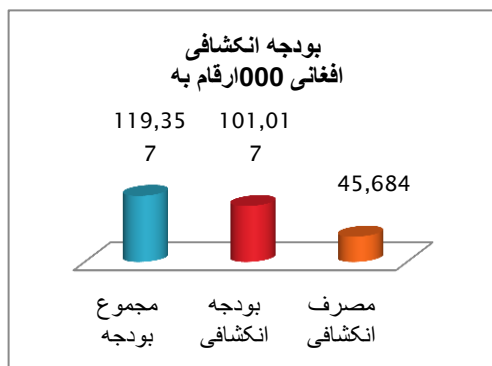
جزئیات بودجه معارف ولايت سمنگان در شكل ذيل انعكاس داده شده. تعداد پروژه هاى كه در اين ولايت از طريق وزارت معارف تحت تطبيق ميباشد قرار ذيل است.

پروژه هاى انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدى مصرف
اعمار و تجهيز مكاتب تعليمات عمومى	۸'۷۲۱'۰۲۰	%۳۳
مدىريت و ارتقاى ظرفيت	۳۵۰'۶۶۵	%۰
تعليمات اسلامى	۱'۹۱۰'۰۰۰	%۸۹
سواد آموزى و تعليمات غير رسمى	۹۰۰'۰۹۹	%۹۸
پروژه هاى انكشافى ۱۱ ولايت سرحدى شمال و غرب	۲۳'۵۶۱'۴۱۰	%۵۵
پروژه انكشاف مهارتهاى افغانستان دور ۲	۶۰۰'۰۰۰	%۰
انكشاف و تقويت برنامه هاى سواد آموزى	۴۲'۰۰۰	%۱۰۰
وجه غير مشروط ولايات	۱۷'۳۴۹'۶۴۴	%۰
استخدام معلمين و زانان در روستا ها	۳'۳۱۵'۳۰۱	%۵۵
تكميل پروژه هاى باقىمانده مكاتب نا تكميل EQUIP	۸۳'۳۳۶	%۰
اعمار مكاتب براى تيز هوشان در هفت شهر بزرگ	۳'۸۴۹'۳۸۱	%۰
مجموع	۶۰'۶۸۲'۸۵۶	%۳۳

زراعت:

وضعيت زراعتى سمنگان بخاطر كمبود آب با ركود مواجه است، اما باشندگان آن با داشتن دشت ها و تپه هاى وسيع خاكى، مصروف باغداری ميباشند. آلوپخارا، آلو، پسته، چارمغز، زردآلو و زيره از محصولات مهم اين ولايت ميباشند، همچنان گندم، جو، جوارى، حاصلات خوب در اين ولايت دارد، همچنان تربوز و اسپ هاى بزكشى اين ولايت از شهرت زياد برخوردار است. درياى تاشقرغان - سمنگان، از منبع بزرگ آب اين ولايت ميباشد. به اساس معلومات رياست زراعت زمين هاى سمنگان از ۲۲۲'۰۰۰ هكتار زمين آبى، ۷۳'۰۰۰ هكتار زمين للمى و همچنان ۶۷۷'۵۰۰ جريب زمين آن از درخت هاى چنار، پنجه چنار، توت، زردآلو، آلو، آلوپخارا و شفتالو پوشيده است.

بودجه: قسميكه در شكل ديده ميشود بودجه انكشافى بخش زراعت ولايت سمنگان به مراتب بيشتر از بودجه عادى اين اداره ميباشد كه بيان گر سرمايه گزاري هاى بيشتر روى زراعت در اين ولايت بوده و ميتوان خوشبين يك آينده خوب در اين بخش باشيم.

به تعداد ۱۲ پروژه هاى انكشافى در ولايت سمنگان در حال تطبيق ميباشد كه جزئيات آن قرار شرح ذيل است.

پروژه هاى انكشافى ۱۳۹۷ زراعت		
پروژه	بودجه	فيصدى مصرف
تهيه و توزيع و تخمهاى بذرى و كود كيمياوى	۱۹'۱۵۱'۶۰۰	%۵
برنامه ملى انكشاف مالدارى و صحت حيوانى	۱'۳۳۸'۲۴۶	%۲۵
برنامه ملى باغدارى و مالدارى (NHLP)	۳۱'۲۸۳'۳۵۴	%۳۴
مبارزه عليه آفات و امراض نباتى	۱'۴۱۰'۰۳۲	%۸۸
انكشاف زراعت در ولسوالى هاى سرحدى (Border Project)	۲۸۸'۵۶۱	%۶۸
تنظيم آب در مزرعه (OFWMP)	۳۷'۰۰۲'۴۶۷	%۷۰
توسعه كشت پخته و زعفران	۳'۱۳۴'۰۰۰	%۱۰۰
برنامه ملى تنظيم منابع طبيعى به اشتراك جامعه	۱'۹۱۲'۷۹۵	%۱۰۰
پروژه آبيارى و ذخاير آب	۱۰۲'۹۴۱	%۱۰۰
سردخانه هاى انرژى صفرى (ZECS)	۱'۱۰۱'۳۵۳	%۹۹
ايجاد باغچه هاى خانگى و مصونيت غذائى	۸۰۶'۵۱۰	%۱۱
پروژه هاى انكشافى ولايتى	۳'۴۸۵'۰۴۸	%۰
مجموع	۱۰۱'۰۱۶'۹۰۷	%۴۵

تحصيلات عالى:

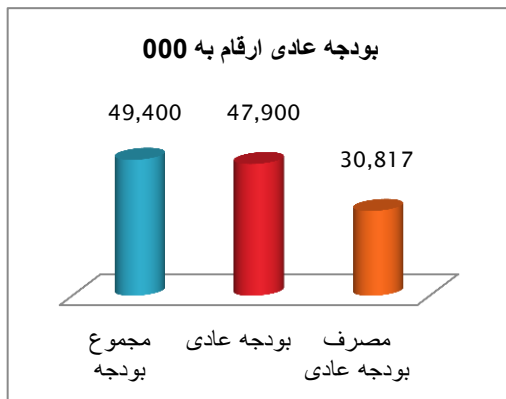
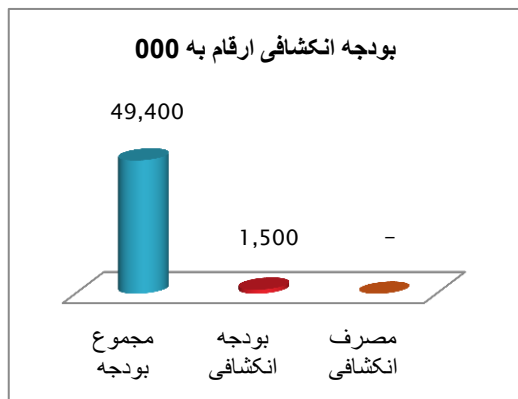
در ولايت سمنگان يك پوهنتون دولتى كه داراى سه پوهنچى ميباشد فعاليت دارد.

پوهنتون سمنگان داراى تعداد ۱'۸۲۲ محصل تحت نظر ۵۶ تن استادان مصروف تحصيل ميباشند.

در جدول ذيل جزئيات بيشتر ارايه شده:

تحصيلات عالى				
كتگورى	پوهنتون	تعداد پوهنچى ها	تعداد استاد	تعداد محصلين
تعداد	سمنگان	۳	۵۶	۱'۸۲۲

بودجه تحصیلات عالی: مجموعاً بودجه که وزارت تحصیلات عالی برای ولایت سمنگان تخصیص داده می‌شود به

۴۹ میلیون افغانى که فیصدى زیاد این مبلغ مربوط به بودجه عادى بوده و اندک آن در بخش انکشافى بمصرف می‌رسد.

صرف یک پروژه انکشافى در سال ۱۳۹۷ در این بخش تحت تطبیق می‌باشد

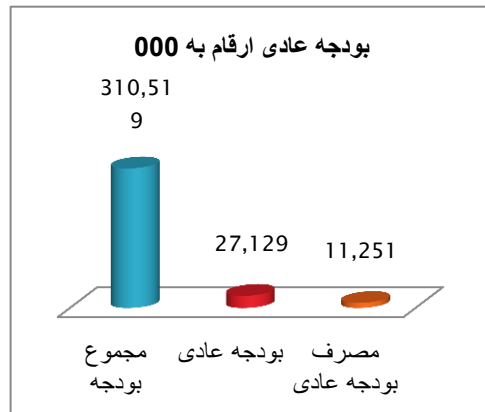
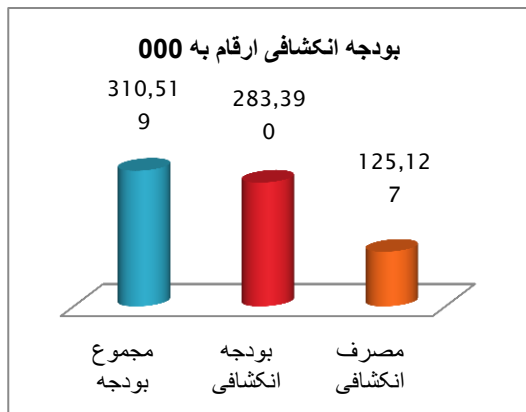
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدى مصرف
تدویر برنامه های ماستری و شبانه در نهاد های تحصیلی	۱'۵۰۰'۰۰۰	۰٪
مجموع	۱,۵۰۰'۰۰۰	۰٪

صحت عامه:

احصائیه مراکز عرضه خدمات صحى در ولايت سمنگان قرار جدول ذیل می‌باشد.

صحت				
کتنورى	شفاخانه دولتى	پوسته صحى	تعداد دکتوران	ظرفیت تداوى مریضان
تعداد	۴	۱۶۰	۴۹	۱۳'۰۵۶

بودجه بخش صحت: بودجه که برای عرضه خدمات صحى در ولايت سمنگان از جانب وزارت صحت عامه در نظر گرفته

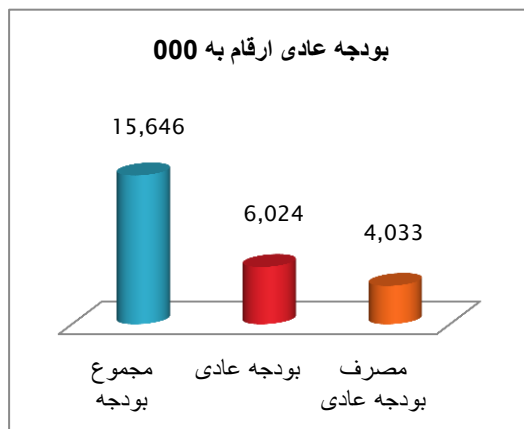
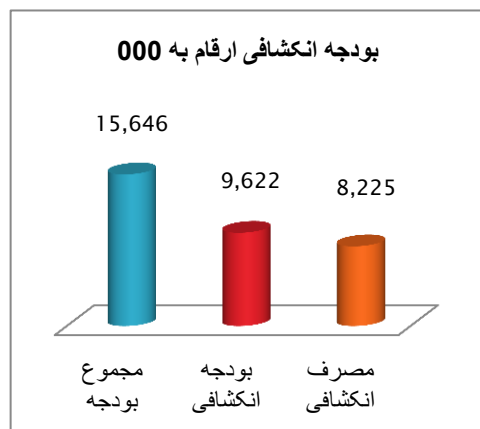
شده در گراف ذيل نشان داده شده، و گراف نشان دهنده اين است كه بيشترين بخش بودجه بالاي پروژه هاى انكشافى بمصرف ميرسيد.

تعداد پروژه هاى انكشافى كه از جانب وزارت صحت عامه در اين ولايت در حال تطبيق ميباشد قرار ذيل است:

پروژه هاى انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدي مصرف
برنامه ملي معافيت كتلوى	۳۰۶'۰۰۰	۶۰٪
بهبود كيفيت خدمات درشفاخانه ها به سطح ملي	۴۰'۲۸۲'۰۰۰	۷۶٪
تاسيس مراکز تدافى معتادين در ولايات كشور	۶'۱۳۷'۸۲۳	۶۱٪
اعمار وبازسازى شفاخانه ها و كلينيك ها در ولايات و خريدارى تجهيزات طبى	۱۱,۶۱۷'۸۰۰	۳۵٪
تقويت نظام صحتى در مرحله عبور	۱۰۶'۰۷۲'۷۹۰	۶۸٪
پروژه هاى انكشافى ۱۱ ولايت سرحدى شمال و غرب	۹'۱۷۲'۰۱۸	۹۵٪
تقويه سيستم صحتى (روندسوم)	۴۵۰'۰۰۰	۵۳٪
اعمار كلينيك ها، شفاخانه ها و پروژه هاى ولايتى براى سال هاى ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	۶'۸۳۴'۰۰۰	۰٪
اعمار شفاخانه ۱۰۰ بستر نساى وولادى ولايتى سمنگان	۲۰'۵۰۲'۰۰۰	۲۹٪
اعمار وبازسازى تاسيسات صحتى در ولايات از وجوه غيرمشرط	۱۷'۵۴۴'۲۳۶	۰٪
پروژه صحتمندى	۶۴'۴۷۱'۴۳۴	۰٪
مجموع	۲۸۳'۳۹۰'۱۰۱	۴۴٪

انرژى و آب:

در عرصه فراهم نمودن منابع توليد برق و مديريت آنها فعلا يك پروژه فعاليت دارد كه روى تنظيم آب هاى اين ولايت

تمرکز دارند.

بودجه: بودجه ولايت سمنگان در گراف ذيل نشان داده شده، مقدار زياد بودجه روى بخش عادى بمصرف خواهد رسيد.

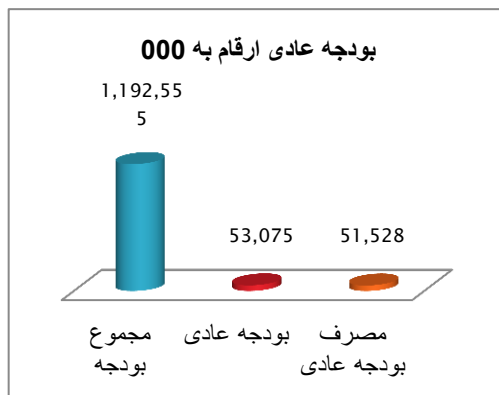
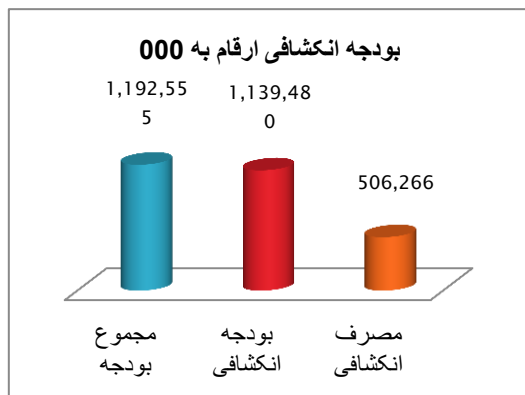
پروژه هاى انكشافى كه در سال جارى در اين ولايت در حال تطبيق ميباشد قرار ذيل اند

پروژه هاى انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدي مصرف
پروژه احياء و انكشاف سيستم آبيارى در افغانستان	۹'۶۲۲'۰۶۵	۸۵٪
مجموع	۹'۶۲۲'۰۶۵	۸۵٪

فواید عامه:

در ولايت سمنگان طبق معمول وزارت فوايد عامه نظر به لزوم ديد دو نوع سرک اعمار نموده كه عبارت از سرکهاى قيرريزى شده و سرکهاى جغل اندازى شده ميباشد. سرکهاى ولايت سمنگان ۸۴۳ كيلومتر ميباشد كه از آن جمله ۶۳۷ كيلومتر جغلى و ۲۰۶ كيلومتر اسفالتى است.

بودجه: بودجه وزارت فوايد عامه در ولايت سمنگان بالغ ميشود به يك ملياردافغانى كه جزئيات آن در شكل ذيل نشان داده شده. بيشتر از ۹۰٪ بودجه وزارت فوايد عامه در اين ولايت براى مقاصد انكشافى در نظر گرفته شده و مقدار

بسيار كم آن براى فعاليت هاى عادى بمصرف خواهد رسيد.

پروژه هاى موجود انكشافى كه از جانب وزارت فوايد عامه در ولايت سمنگان تحت تطبيق ميباشد قرار ذيل است.

پروژه هاى انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدي مصرف
ساختمان سرک و دره صوف الى يكاو لنگ به طول ۱۸۰ كيلومتر	۸۴۴'۴۰۰'۲۶	۴۳٪
ديزايين و ساختمان سرک هاى داخل شهر ايبك	۲۰۴'۵۷۰'۰۰۰	۷۱٪
ساختمان سرک از دره صوف الى معدن شباشك	۹۰'۸۷۰'۰۰۰	۰٪
مجموع	۱'۱۳۹'۴۸۰'۰۲۶	۴۴٪

پروژه های انكشافى سمنگان:

لست پروژه های انكشافى			
اداره	پروژه	بودجه	مصرف
وزارت مالیه	اعمار تعمیرات مستوفیت ها در سطح ولایات	۲'۲۷۷'۰۹۹	۲'۲۷۷'۰۹۹
وزارت مالیه	ارتقای ظرفیت برای کارمندان وزارت مالیه به شمول جندر	۱۰۲'۵۱۰	۶۴'۰۰۰
وزارت مالیه	برنامه آموزشی درازمدت	۱۸۲'۰۰۰	۸۴'۶۰۰
وزارت حج ، ارشاد و اوقاف	اعمار مساجد	۹'۹۵۰'۳۷۲	۱'۹۴۲'۹۰۲
وزارت حج ، ارشاد و اوقاف	اعمار مساجد - پروژه های ولایتی	۱۹'۷۱۲'۶۴۱	۹'۲۲۱'۱۶۲
وزارت معارف	اعمار و تجهیز مکاتب تعلیمات عمومی	۸'۷۲۱'۰۲۰	۲'۸۵۱'۷۰۸
وزارت معارف	مدیریت و ارتقای ظرفیت	۳۵۰'۶۶۵	-
وزارت معارف	تعلیمات اسلامی	۱'۹۱۰'۰۰۰	۱'۷۰۳'۱۳۰
وزارت معارف	سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	۹۰۰'۰۹۹	۸۸۰'۲۰۵
وزارت معارف	پروژه های انكشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال و غرب	۲۳'۵۶۱'۴۱۰	۱۲'۸۷۰'۵۱۴
وزارت معارف	پروژه انكشاف مهارتهای افغانستان دور ۲	۶۰۰'۰۰۰	-
وزارت معارف	انكشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	۴۲'۰۰۰	۴۲'۰۰۰
وزارت معارف	وجوه غیر مشروط ولایات	۱۷'۳۴۹'۶۴۴	-
وزارت معارف	استخدام معلیمین و انانث در روستا ها	۳'۳۱۵'۳۰۱	۱'۸۳۹'۰۵۳
وزارت معارف	تکمیل پروژه های باقیمانده مکاتب نا تکمیل EQUIP	۸۳'۳۳۶	-
وزارت معارف	اعمار مکاتب برای تیز هوشان در هفت	۳'۸۴۹'۳۸۱	-

شهر بزرگ			
وزارت تحصيلات عالى	تدوير برنامه هاى ماسترى و شبانه در نهاد هاى تحصيلى	۱'۵۰۰'۰۰۰	-
وزارت امور مهاجرين و عودت كننده گان	حمایت از فعاليت هاى حقوقى، پلان گذارى و ادغام مجدد	۱۳۴'۶۳۰	۹۱'۵۷۵
وزارت مخابرات و تكنالوژى معلوماتى	توسعه شبكه فابير نورى	۹۳۸'۰۰۰	۹۶۱'۶۰۳
وزارت اقتصاد	تقويت سيستم پلان گذارى، نظارت وارزيباى	۱۲۰'۰۰۰	۱۲۰'۰۰۰
وزارت اقتصاد	مديريت پروژه هاى كوچك سرحدى	۴۲۵'۰۴۰	-
وزارت اطلاعات و فرهنگ	ترميم، ثبت، حفظ و مراقبت آثار باستانى در مركز و ولايات	۱'۵۰۹'۴۰۰	-
وزارت صحت عامه	برنامه ملى معافيت كتلوى	۳۰۶'۰۰۰	۱۸۴'۰۰۰
وزارت صحت عامه	بهبود كيفيت خدمات درشفاخانه ها به سطح ملى	۴۰'۲۸۲'۰۰۰	۳۰'۴۳۶'۲۱۸
وزارت صحت عامه	تاسيس مراکزتداوى معتادين در ولايات كشور	۶'۱۳۷'۸۲۳	۳'۷۱۴'۱۱۷
وزارت صحت عامه	اعمار و بازسازى شفاخانه ها و كلينيك ها در ولايات و خريدارى تجهيزات طبى	۱۱'۶۱۷'۸۰۰	۴'۰۷۹'۳۴۶
وزارت صحت عامه	تقويت نظام صحى در مرحله عبور	۱۰۶'۰۷۲'۷۹۰	۷۱'۸۳۷'۳۳۱
وزارت صحت عامه	پروژه هاى انكشافى ۱۱ ولايت سرحدى شمال و غرب	۹'۱۷۲'۰۱۸	۸'۶۸۰'۱۵۰
وزارت صحت عامه	تقويه سيستم صحى (روندسوم)	۴۵۰'۰۰۰	۲۳۷'۱۰۸
وزارت صحت عامه	اعمار كلينيك ها، شفاخانه ها و پروژه هاى ولايتى براى سال هاى ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	۶'۸۳۴'۰۰۰	-
وزارت صحت عامه	اعمار شفاخانه ۱۰۰ بستر نسائى وولادى ولايتى سمنگان	۲۰'۵۰۲'۰۰۰	۵'۹۵۸'۶۱۰

وزارت صحت عامه	اعمار وبازسازی تاسیسات صحت درو لایات از وجوه غیرمشرط	۱۷'۵۴۴'۲۳۶	-
وزارت صحت عامه	پروژه صحت‌مندی	۶۴'۴۷۱'۴۳۴	-
وزارت امور زنان	هم‌آهنگی و تطبیق پلان کاری ملی برای زنان افغانستان	۲۷۵'۰۰۰	۲۷۵'۰۰۰
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	تهیه و توزیع & تخم‌های بذری و کود کیمیاوی	۱۹'۱۵۱'۶۰۰	۹۷۶'۷۹۰
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	برنامه ملی انکشاف مالداري و صحت حيوانی	۱'۳۳۸'۲۴۶	۳۳۸'۲۴۳
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	برنامه ملی باغداری و مالداري (NHLP)	۳۱'۲۸۳'۳۵۴	۱۰'۶۳۵'۸۰۹
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	۱'۴۱۰'۰۳۲	۱'۲۳۹'۶۰۰
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	انکشاف زراعت در ولسوالی های سرحدی (Project Border)	۲۸۸,۵۶۱	۱۹۴'۹۸۳
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	تنظیم آب در مزرعه (OFWMP)	۳۷'۰۰۲'۴۶۷	۲۵'۹۶۴'۲۱۷
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	توسعه کشت پخته و زعفران	۳'۱۳۴'۰۰۰	۳'۱۳۴'۰۰۰
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	۱'۹۱۲'۷۹۵	۱'۹۱۲'۷۹۵
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	پروژه آبیاری و ذخایر آب	۱۰۲'۹۴۱	۱۰۲'۹۴۱
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	سردخانه های انرژی صفری (ZECS)	۱'۱۰۱'۳۵۳	۱'۰۹۴'۱۹۹
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذائی	۸۰۶'۵۱۰	۹۰'۰۰۰
وزارت زراعت آبیاری و مالداري	پروژه های انکشافی ولایتی	۳'۴۸۵'۰۴۸	-
وزارت انرژی و آب	پروژه احیاء و انکشاف سیستم آبیاری در افغانستان	۹'۶۲۲'۰۶۵	۸'۲۲۴'۶۸۸

۳۶۱'۹۰۵'۹۴ ۱	۸۴۴'۰۴۰'۰۲۶	ساختمان سرک دره صوف الى يكاو لنگ به طول ۱۸۰ كيلومتر	وزارت فوايد عامه
۱۴۴'۳۵۹'۵۶ ۰	۲۰۴'۵۷۰'۰۰۰	ديزاین و ساختمان سرک های داخل شهر اييک	وزارت فوايد عامه
-	۹۰'۸۷۰'۰۰۰	ساختمان سرک از دره صوف الى معدن شباشک	وزارت فوايد عامه
۲۳'۰۴۹'۸۲۳	۴۳'۰۸۰'۰۳۸	برنامه ملي سرکهای روستايی (NRAP) / برنامه ملي دسترسي به دهات (ARAP)	وزارت احياء و انکشاف دهات
۸'۱۹۱'۰۲۳	۱۵'۴۶۸'۹۳۷	برنامه ملي تهيه آب درروستاها و آموزش حفظ الصحه محيطي	وزارت احياء و انکشاف دهات
-	۵'۸۷۷'۲۴۰	برنامه ملي انکشاف ساحوی (NABDP)	وزارت احياء و انکشاف دهات
-	۳۵'۲۶۳'۴۴۰	پروژه ولايات کمتر انکشاف يافته (ولايت سمنگان)	وزارت احياء و انکشاف دهات
-	۵'۷۶۰'۰۰۰	پروژه ولايات کمتر انکشاف يافته (ولايت زابل)	وزارت احياء و انکشاف دهات
۱'۱۷۹'۷۴۲	۵'۳۲۰'۹۵۲	سرکهای روستائی -پروژه های ولايتی ضميمه بودجه سال ۱۳۹۶	وزارت احياء و انکشاف دهات
۹۷'۱۱۰	۱'۹۶۹'۱۸۹	شبکه های آبرسانی ، تحکيم کارى و حفر چاه آب آشاميدنى - پروژه های ولايتی ضميمه بودجه سال ۱۳۹۶	وزارت احياء و انکشاف دهات
۲'۴۷۳'۶۰۰	۶'۰۱۹'۰۴۸	وجوه غير مشروط به ولايات (انکشاف دهات)	وزارت احياء و انکشاف دهات
۶'۹۴۰'۷۱۶	۶'۹۴۰'۷۱۶	برنامه انکشاف مهارتها	وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
۴۹۶'۸۴۸	۴۹۶'۸۴۸	پروژه ريفورم تقاعد و مصؤنيت اجتماعى	وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
-	۵۳۱'۶۵۲	پروژه الکترونيکى سازى و ريفورم وزارت	وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين

۳'۸۸۲'۶۴۹	۳'۸۸۲'۶۴۹	تقدیر از اجرات خوب (GPI)	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
-	۶'۸۶۳'۲۹۷	اعمار ساختمان ریاست های مبارزه علیه مواد مخدر در مرکز و ولایات	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۷۰'۰۰۰	۷۰'۰۰۰	کنفرانس پنج جانبه واگاهی عامه از اضرار مواد مخدر ، تشریح وباز نگری پالیسی ها در سطح کشور	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۱'۰۱۰'۵۱۲	۳'۶۰۸'۹۷۰	ایجاد شلتر در مرکز و ولایات برای معتادین	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۱۱'۵۲۹'۸۰۸	۱۳'۴۰۰'۰۰۰	اعمار تعمیر اداری و؛ ولسوالی روی دواب ولایت سمنگان	وزارت امور شهرسازی
۷۰۰'۰۰۰	۷۰۰'۰۰۰	برنامه ساختمان های عامه دولتی	وزارت امور شهرسازی
۲۱'۳۱۸'۱۸۴	۲۱'۳۱۸'۱۸۴	پروژه شاروالی ها ی افغانستان	اداره مستقل ارگانهای محلی
۲۳'۰۰۰	۳۰'۰۰۰	ظرفیت سازی ملی تعلیمات آموزش و آگاهی محیط زیستی	اداره ملی حفاظت محیط زیست
-	۱۰۰'۰۰۰	اعمار جمنازیوم و آمریت های ورزشی در مرکز و ولایات	ریاست عمومی تربیت بدنی و سپورت
۷'۹۲۳'۶۲۷	۸'۸۰۴'۰۳۰	اعمار تعمیر اداری در ولایات	ریاست عمومی انسجام کوچی ها
۲۲۳۲۴۶۶۷	۵۸۵۰۰۰۰۰	تامین آب آشامیدنی ولایت سمنگان	شرکت آبرسانی و کانالیزاسیون افغانستان
۸۳۱'۷۳۶'۵۰۶	۱'۸۷۴'۳۲۳'۸۳ ۸	مجموع	

فصل چهارم

خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPs)

۱. برنامه میثاق شهروندی

جدول زمانی:

این برنامه دارای ۳ مرحله بوده که طی ۱۰ سال تطبیق میشود و مرحله اول آن ۴ سال میباشد.*

بودجه: دالر امریکائی ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

تعهد: دالر امریکائی ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

خلاء مالی: در مرحله اول خلاء مالی وجود ندارد

شورای انکشافی: شورای عرضه خدمات و مشارکت شهروندی

وضعیت: میثاق شهروندی در سپتمبر ۲۰۱۶ رسماً افتتاح گردید و آمادگی ها برای تطبیق مرحله اول آن مطابق پلان در جریان است.

تفصیل:

جز اول:

ارایه خدمات شهری

بودجه: ۳۸۳'۱۳۰'۰۰۰ دالر امریکائی

ارایه خدمات شهری: حدود ۱۲۰۰۰ شورای های انکشافی قریه در ۳۴ ولایت از خدمات ذیل در مرحله اول بهرمنند خواهند گردید:

- دسترسی همگانی به آب آشامیدنی
- زیربنای شهری: حد اقل یکی از خدماتی ابتدایی ذیل (با در نظر داشت تحلیل خلا موجود، ساختار اجتماعی و قابل دسترس): برق، سرکهای ابتدایی و یا زیربنای کوچک آبیاری.
- وجوه ساحات شهری: در مرحله نخست، این بخش برنامه حکومتمداری وجوه مورد نیاز ۸۵۰ شورای انکشافی شهری و ۱۷۰ گذر را در چهار شهر عمده کشور فراهم خواهد نمود. هر شورای انکشافی مبلغ ۷۰'۰۰۰ دالر امریکایی دریافت خواهد نمود. شورا میتواند یکی از خدمات چون: بهبود سرکها و آبروها، آب آشامیدنی، مدیریت کثافات جامد، شماره گذاری منازل و یا برق برای منازل را انتخاب نمایند. هر شورای گذر (متشکل از ۵ شورای انکشافی و یا ۸۰۰ تا ۱۲۵۰ خانواده) مجموعاً ۲۰۰'۰۰۰ دالر امریکایی دریافت خواهند نمود. شوراها میتوانند یک و یا چند خدمات از قبیل، بهبود و یا تنظیم سرکهای درجه دوم، فراهم آوری آب آشامیدنی، پارک/ ساحات تفریحی و یا میدانهای بازی برای زنان و اطفال، مدیریت کثافات های جامد، برق برای روشنی منازل، پروژه ها درآمدزا برای خانم ها دریافت نمایند.

خدمات زراعتی: توسط وزارت زراعت آبیاری و مالدارى، در هماهنگی با شوراهای انکشافی، جهت رسیدگی به افشار فقیر و آسیب پذیر صورت خواهد گرفت. مواد مورد نیاز تولید گندم، مواد مورد نیاز باغداری، بازسازی شبکه های آبیاری

و مدیریت آب مزارع، نگهداری منابع طبیعی، و فراهم آوری خدمات حیوانی ایجاد درآمد و انکشاف اقتصادی را در سطح ملی و محلی اطمینان میبخشد.

معارف: وزارت معارف با کمیته های معارف که مسئول بلند بردن آگاهی دهی، انسجام فامیل ها جهت ارسال اطفال شان به مکاتب، و نظارت اطفال و اساتید میباشد کار خواهد نمود.

شورای انکشافی از فعالیت های کمیته ها نظارت نموده و نظریات آنها را در تمامی امورتعلیمی در نظرخواهد گرفت. شهروندان از اینکه تمام استادان دارای سند فراغت صنف دوازده بوده، شاگردان بین صنف های ۱-۳ در طول هفته ۲۴ ساعت درسی، شاگردان بین صنف های ۴-۶ در طول هفته ۳۰ ساعت درسی و شاگردان بین صنف های ۷-۱۲ شامل ۳۶ ساعت درسی در هفته نظارت خواهند داشت نقشه برداری مکاتب و سروی شاگردان بیرون از مکتب، نظارت خدمات معیاری، اطمینان از ایجاد یک محیط سالم، بازسازی مکاتب و سایر فعالیت ها.

صحت: وزارت صحت عامه مستقیماً از طریق کمیته های فرعی و شورای انکشافی صحتی در بخش صحت و کلسترها عرضه خدمات خواهد نمود.

کمیته های فرعی در هماهنگی با شوراهای انکشافی و کلسترهای شوراهای انکشافی مسولیت بلند بردن سطح آگاهی، انسجام فامیلها جهت فراهم آوری خدمات صحتی برای اطفال و بزرگسالان، و نظارت از عرضه خدمات صحتی (نظارت از عرضه حد اقل خدمات معیاری، ارایه بسته های اساسی خدمات صحتی، و فعالیت های دیگر).

جز دوم:

ایجاد ساختار نهادها

بودجه: ۱۴۶'۹۸۰'۰۰۰ دالر امریکائی

مطابق برنامه ایجاد شده میثاق شهروندی قادر خواهد بود سازمانهای داخلی را ایجاد نماید که در سطح وزارتخانه ها، ولایات، شاروالی ها، ولسوالی ها و تا سطح قریه جات را در برمیگیرد که این سازمانها قادر خواهد بود تا زمینه پیشرفت شانرا فراهم سازد. این برنامه از ارتقا ظرفیت، کمک تخنیکي، تسهیل و ارایه خدمات حمایت میکند.

جز سوم:

نظارت و ارزیابی، کسب دانش

بودجه: ۵'۴۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کارهای که در اولویت مان قرار دارد این برنامه انکشاف خواهد داد که توسط مدیران اجراییه، سازمان دهنده گان اجتماعی صورت میگیرد. نظر به این اولویت بندی گزارش های منظم و ارزیابی ها قادر خواهد بود که از سهمگیری زنان، فقرا و گروه های آسیب پذیر مانند و متقاعدین و بیجا شده گان داخلی اطمینان بخشد. در این برنامه درخواست های زیادی برای راپوردهی شکایت و جبران خسارات گنجانیده خواهد شد. نظر به ارزیابی که از طرف صندوق وجهی پول برای افغانستان صورت میگیرد از تصاویر ماهواره ای به منظور پیدا نمودن خلا زیر بنایی و ارایه خدمات استفاده میگردد. برای ارایه خدمات بهتر تحقیقات متعدد نظر به برنامه طرح ریزی شده است: مانند (سی تی سی)، اجتماعی شدن، حسابدگی متقابل اجتماعی و ارزیابی های کیفیت تخنیکي.

جز چهارم:

تطبیق و مدیریت پروژه

بودجه: ۹۱'۴۱۰'۰۰۰ دالر امریکائی

این برنامه در سطوح مخلف قادر خواهد بود تا ظرفیت انستیتوت هارا از سطح ملی به سطح ولایتی، از سطح ولسوالی ها تا سطح قریه جات بلند ببرد .

شورای انکشافی و کمیته های فرعی در باره نقش فعالیت و تطبیق پروژه های شان که شامل مدیریت مالی و تدارکات میشود آموزش داده خواهند شد .

جز پنجم :

ادغام اجتماعی و MCCG

بودجه: ۴۵'۰۸۰'۰۰۰ دالر امریکائی

این برنامه که تاکید زیاد روی اجتماعی شدن گروه های آسیب پذیر که شامل زنان ،متقاعدین،بیجاشده گان داخلی داردانجام پذیر خواهد بود.که ارایه آن توسط تحقیق اجتماعی ، بهزیستی که ضرورت به شناخت جامعه ، تحلیل چالشها ، آموزش بهتر تمام کارمندان ، شورا های انکشافی وکلستر ها و شورا های گذر همچنان نظارت و ارزیابی از بخش های آسیب پذیر و شمولیت آنها در برنامه صورت خواهد گرفت.

۲. برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهد: ۱۸'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

خلاء مالی : ۱۸۲'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

شورای انکشافی: شورای انکشاف منابع بشری

وضعیت :

برنامه ملی توانمند سازی اقتصادی زنان در ۸ مارچ سال ۲۰۱۷ رسماً افتتاح گردید ، و واحد برنامه ملی توانمند سازی اقتصادی زنان در وزارت کار امور اجتماعی برای هماهنگی بیشتر فعالیت ها تاسیس گردید در حال حاضر وزارت خانه ها و ادارات ذیدخل بالای انکشاف بودجه و پلان های تطبیقی برای برنامه های ملی دارای اولویت کار می نمایند.

تفصیل:

جز اول :

احصائیه به اساس جندر : گسترش ارقام احصائیوی تاثیر گزار بر فعالیت های اقتصادی زنان و تقویت ظرفیت پیگیری تحلیل و استفاده از ارقام احصائیوی.

جز دوم :

برداشتن موانع قانونی برای مشارکت :

از میان برداشتن موانع فراراه اشتراک زنان در فعالیت های اقتصادی و حصول اطمینان از اینکه زنان به نحوه بهتر قادر به اشتراک در فعالیت های اقتصادی و اجتماعی میباشد .

جز سوم :

سواد آموزی ،مدیریت تجارت و مهارت های کاری:

بلند بردن دانش و مهارت های زنان جهت انجام بهتر امور در منزل و بیرون از منزل. این مورد تکمیل کننده برنامه ملی انکشاف منابع بشری میباشد و زارت معارف در ۵ سال آینده به ۳۶'۰۰۰ زنان صنف های سواد آموزی دایر می نمایند و فعلا بتعداد ۲۰۰'۰۰۰ زنان در جریان درس میباشدند. در ظرف ۵ سال آینده زمینه آن فراهم خواهد گردید تادر مکاتب روستایی بحیث معلمین استخدام گردد در ظرف ۱۰ سال آینده حداقل یک ليله زنانه در ۳۴ ولایت افغانستان اعمارخواهد گردید.

جز چهارم :

حصول اطمینان از دسترسی گسترده به وجوه مالی: بهبود دسترسی به وجوه مالی از مجراهای رسمی و غیر رسمی .

جز پنجم : بهبود دسترسی به لوازم و وسایط زراعتی ، خدمات توسعه، و بازار ها :

ارتقا ظرفیت زنان جهت اشتراک در بازارهای زراعتی، امرار معاش بازدياد تولید جهت بهبود امنیت غذایی و افزایش در آمد خانواده ها .

جز ششم :

دسترسی به بازار های خلاق اقتصادی :

بهبود دسترسی زنان به مواد با کیفیت بازار ها ، تسهیل صادرات و ایجاد عاید برای زنان و فامیل هایکه در فعالیت های خلاق اقتصادی مبادرت میورزند .

۳. برنامه ملی زیربنا

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: دالر امریکایی ۵'۹۹۵,۰۰۰'۰۰۰

تعهد: منابع مالی مشخص برای برخی از اجزای تأمین مالی مشخص شده اند، اما هیچ کدام تا کنون نهایی نشده اند.

خلاء مالی: TBD

شورای انکشافی: شورای انکشافی زیربنا

وضعیت : این برنامه ملی دارای اولویت در زمان کنفرانس بروکسل توسعه یافت. از آن زمان، لیست پروژه ها به منظور اولویت بندی فعالیت ها توسعه داده شده است. پلان تطبیق آن در حالت انکشاف بوده و گزینه های مالی تحت بررسی قراردارند.

تفصیل:

جز اول

انرژی: خطوط انتقال جدید و پروژه های سب استیشن : خط انتقال ۵۰۰ کیلو وات TAP، گسترش شبکه های ولایتی ، پروژه های تولید انرژی ملی، نیروگاه های آبی سیستم شمسی خارج و داخل شبکه قابل تجدید.

بودجه: ۱'۳۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکایی

جز دوم:

ترانسپورت: جاده ها، راه آهن، حمل و نقل شهری کابل، حمل و نقل شهری، تسریع در تجارت، بنادر خشکه و تدارکات.

شبکه جاده: جاده حلقه، جاده اتصال به نقاط عبور مرزى، تونل سالنگ و جاده دسترسی، M&O؛ شبکه ریلی (لینک کوتاه): آقینه- اندخوى، توسعه سرک جوى نوالى میدان هوایی هرات، تورغندی - هرات، اندخوى- شبرغان- مزار شریف - کندز - شیرخان بندر. سرک حلقوى کابل، ترانسپورت عمومى، سیستم ترانسپورت هوشمند، میدان هوایی و رادار MLAT و دیگر تجهیزات تخنیکى.

بودجه: ۲,۹۹۵'۰۰۰,۰۰۰ دالر امریکائى

جز سوم:

منابع آبى و آبیاری:

آثار فیزیکی آبیاری، زراعتآبیاری (بازسازی طرح هاى موجود، طرح هاى جدید و مخزن آب)

بودجه: ۶۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائى

جز چهارم:

توسعه صنایع استخراجی: مرتبط با سایر بخش ها

بودجه: ندارد

جز پنجم:

سکتور شهرى: مسکن، مناطق توسعه و مناطق ویژه اقتصادى

بودجه: ۶۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائى

جز ششم:

فناورى اطلاعات و ارتباطات: Digital Casa

بودجه: ۹۰'۰۰۰,۰۰۰ دالر امریکائى

جز هفتم: ارتباطات منطقوى: TAPI, CASA ۱۰۰۰ و TAP ۵۰۰ kv لین انتقالى

بودجه: ۳۳۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائى

۴. انکشاف برنامه جامع ملی دارای اولویت زراعت

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: ۱'۹۷۸'۱۰۰'۰۰۰ دالر امریکائى

تعهد: مراجعه به اجزا

خلاء مالی: مراجعه به اجزا

شورای انکشافى: شورای ارائه خدمات و مشارکت شهروندان

وضعیت: یک پیش نویس این برنامه ملی دارای اولویت در جریان کنفرانس بروکسل انکشاف یافته بود اما هیچگونه ارزیابى اقتصادى و ارزش پولى را در بر نداشت بناً این برنامه ملی دارای اولویت در حال حاضر مورد بررسی قرار داشته تا ارزیابى اقدامات مربوط به هزینهآئالى اکتبر سال ۲۰۱۶ بازبینى و پیشرفت هاى عملی دیگران بررسی گردد.

تفصيل:

جز اول:

آبيارى: در ۵ سال آينده افزايش زمين هاى آبيارى شده از ۲,۴۵ ميليون هكتار به ۲,۷ ميليون هكتار خواهد رسيد، توجه دراز مدت بالاي افزايش سطح زمين هاى قابل آبيارى تا سال ۲۰۲۵ به ۳,۱ ميليون هكتار خواهد رسيد كه بالاي سطح زندگى ۶۵۰'۰۰۰ خانواده تاثير گذار خواهند بود.

نتيجه متوقعه آن افزايش از ۵,۸ ميليون تن به ۸ ميليون تن غله جات خواهد بود .

بودجه: ۳۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۱۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز دوم:

گندم و ديگر حبوبات: هدف توليدات گندم در ۵ سال آينده ۵,۹ ميليون تن است. علاوه بر اين ۱۱۰'۰۰۰ هكتار زمين آبي و للمى تحت كشت گندم در ۵ سال آينده قرار خواهد گرفت، افزايش فى واحد توليدات از ۲,۴۵ ميليون به ۳,۱ ميليون تن فى هكتار برآى زمين هاى آبي و ۱,۳ ميليون تن برآى زمين هاى للمى، تقويت ارتباطات زراعتى در ۱۶ ولايت (تقريبى، ۲۵۰'۰۰۰ هكتار زمين آبي و للمى)، مرحله اول برنامه مى گندم (۲۰۱۶-۲۰۱۸) بالاي كاستن ضايعات حاصلات گندم توجه خواهد داشت (دوميليون تن سالانه) و مرحله دوم (۲۰۱۹-۲۰۲۱) بالاي انكشاف روش هاى جديد و ارايه خدمات موثرتوجه دارد.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۸۰'۲۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۲۶۹'۸۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز سوم:

حيوانات اهلى: افزايش تعداد حيوانات و / يا افزايش سطح بهره ورى در هر حيوان برآى پاسخگويى به تقاضاى بيشتر برآى غذا از جمعيت رو به رشد. (۴۷ ميليون الى ۲۰۲۵، ۷۰ ميليون الى ۲۰۴۵ در دويخش كليدى) ۱. و ترنرى و صحت حيوانى. ۲. محصولات حيوانى.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۲۸۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز چهارم:

باغدارى: رشد سالانه ۵,۵ فيصد (بانك جهانى ۲۰۱۴) بخش فرعى انتظار دارد كه ۴۰۰'۰۰۰ هكتار زمين را تحت پوشش قراردادده و كمك ۱,۶ ميليارد دالرامريكايى به رشد توليدات ناخالص داخلى تا سال ۲۰۲۴ افزايش ۲% در حاصلات غله جات با سرمايه گزاري درست در طرح احياى آبيارى امكان پذير است. ظرفيت بالا بردن توليدات ناخالص داخلى به ۳,۲۳ ميليارد تا سال ۲۰۲۴ (با مقايسه ۱,۴ ميليارد دالرامريكايى در سال ۲۰۱۲). توسعه زمين هاى

باغداری سالانه به ۱۲'۴۰۰ هکتار. افزایش فی هکتار تولیدات با افزایش تولیدات ۵-۱۰ % درسال. افزایش صادرات محصولات باغ داری حداقل ۵% درسال. توسعه محصولات صنعتی از قبیل (کتان، زعفران و سویا) و ۱۰-۱۵ تولیدات باغداری با ارزش، به شمول میوه های خشک و تازه در ۵ سال آینده.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهد: ۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسربودجه: ۲۸۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز پنجم:

مدیریت منابع طبیعی: رویکردهای تغییر آب و هوا با کشورهای همسایه و چارچوب (بیست یک و مین نشست پاریس در رابطه به تغییر اقلیم) مقایسه شده است. توسعه اقتصادی پایدار جوامع که به منابع طبیعی بستگی دارد. این جزء دارای ۴ ستون است: جنگلداری، مراتع و مدیریت گیاهان دارویی، مدیریت منطقه حفاظت شده، توسعه سرمایه انسانی و غیر انسانی.

بودجه: ۳۱۸'۷۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهدات: ۱۷'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسربودجه: ۳۰۱'۷۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز ششم:

مصونیت غذایی و تغذیه: ۳۳% نفوس کشور از مصونیت غذایی برخوردار نیستند. تغییرات اقلیمی، خطرات طبیعی و درگیری باعث تأثیر بر دسترسی اساسی مواد غذایی می شود. کشاورزی شهری و باغداری خانگی تشویق خواهد شد.

بودجه: ۸۱'۴۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهدات: ۱۷'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسربودجه: ۶۴'۴۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز هفتم:

اصلاحات اداری: ساختار و فرایندها وزارت زراعت لغوشده و در ۲ سال آینده تشکیل خواهند شد.

جز هشتم:

تحقیق و توسعه: تحقیقاتی که مسیر مهم برای نگهداری و توسعه فعالیت های زراعتی است. بزرگترین سرمایه گذاری در ریاست های زراعت ولایتی خواهد بود چرا که نزدیک به دهقان است و از رویکردهای دهقان محور با ارائه خدمات حمایت می کند.

بودجه: ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهدات: ۳'۵۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کسربودجه: ۴۶'۵۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

جز نهم:

اعتباردهی: دسترسی به قرضه توسط کشاورزان همچنان یک چالش بزرگ است. بانک های تجاری می توانند نقش داشته باشند. سیاست های مالی بهتر تعریف شده برای تحریک اعتبار مورد نیاز است. در این میان بانک توسعه زراعتی در ۵ سال آینده و "واسطه های مالی" نیز شامل می شود.

بودجه: ۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی (هیچ تعهدی صورت نگرفته)

جز دهم:

حمایت از سکتور خصوصی: مشارکت در بخش خصوصی به عنوان فعالیت های بیشتر زراعتی (مسائل مربوط به نظارت، تعرفه های فصلی، مشوق های مالیاتی)؛ طی ۵ سال آینده، وزارت زراعت آبیاری و مالداري به دنبال استراتیژی توسعه اقتصادی بر اساس سرمایه گذاری بخش خصوصی در پردازش زنجیره ارزش برای تحریک تقاضای بازار و بهره وریزراعتیاست.

جز یازدهم:

بخش های همه شمول: مبارزه با مواد مخدر، زنان در کشاورزی و مبارزه با فساد.

۵. پلان اصلاحی سکتور عدلی و قضایی

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: کار روی بودجه در حال جریان است

خلاء مالی:

شورای انکشافی: حکومتداری، حاکمیت قانون و مبارزه با فساد اداری

وضعیت:

این برنامه دارای اولویت توسط کمیته عدلی و قضایی کابینه تأیید گردیده تطبیق آن در حال حاضر بعهدده مجلس شورای عالی برای حاکمیت قانون و مبارزه با فساد میباشد. و اسناد در حالت ترجمه به زبان انگلیسی قرار دارد، و تمام وزارت خانه ها و ادارات ذیدخل کار بر روی برنامه های عملیاتی خویش را دنبال میکند و هزینه های آن را می پردازند.

تفصیل:

جزاول: اصلاحات ساختاری موسسات بخش عدلی (در جریان)

جزدوم: ارتقا ظرفیت (جریان دارد)

جز سوم: مبارزه با فساد (جریان دارد)

جز چهارم: شفافیت و پاسخگویی (جریان دارد)

جز پنجم: برنامه آگاهی دهی عمومی بازار (جریان دارد)

جز ششم: بررسی و اصلاح قوانین (جریان دارد)

۶. پروگرام انکشافی معادن و منابع

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: ۱۳۰'۰۳۲'۴۵۰ دالر امریکائی

تعهد:

خلاء مالى:

شورای انكشافى: شورای های انكشافى زیربنا

وضعیت : طرح ابتدائى توسط وزارت معادن و پتروليم ترتيب گردیده و برای نظر خواهى به تاريخ ۱۶ ماه مى با دونر ها شريك ساخته شده و يك برنامه تفصيلى در ماه اكتوبر سال ۲۰۱۷ انكشاف خواهد يافت

تفصيل:

جز اول:

ارتقا ظرفيت صنعتى :

بودجه: ۲۵'۵۴۱'۷۰۰ دالر امريكائى

- ارتقا ظرفيت وزارت خانه برای تقويت بهتر مدیریت
- چارچوب حاکميت شفاف و پاسخگو
- اصلاحات شرکت های دولتی
- اصلاحات در پالیسی ها و قوانين

جز دوم :

ارتقا سرمايه گذارى و اطلاعات GEO-TECHNICAL

بودجه: ۴۰, ۲۴۱'۶۰۰ دالر امريكائى

- گسترش قابليت های AGS
- معلومات و سرمايه گذارى

جز سوم :

مقررات، بازرسی و تطابق

بودجه: ۳۹'۵۸۴, ۱۵۰ دالر امريكائى

- بهبود چارچوب قانونی
- بهبود جواز و تطابق قرارداد ها
- تقويت نظارت وارزیابی

۷. برنامه انكشافى نیروی بشری

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: تعيين خواهد گردید

تعهد:

خلاء مالى:

شورای انكشافى: شورای انكشافى قواى بشری

وضعیت: مسوده طرح ابتدایى این برنامه ملى دارای اولويت تهیه گردیده، که فعلا تحت بررسی حکومت میباشد. پلان مشرَح این برنامه الى اكتوبر ۲۰۱۷ تهیه خواهد گردید.

تفصيل:

جز اول :

آموزش های حرفوی و تخنيکی

- نیاز فهمیدن تفکیکی از تعلیم تخنیکى حرفوی و آموزش (TVET): تفکیک میان تعلیمات حرفوی اساسی برای جوانان (۱۵-۱۹) و آموزش، آموزش مجدد کسانی که بیکار اند، و آموزش بیشتر برای کارمندان و بزرگسالان
- تفکیک گروپ های مورد نظر: نیاز برای رسیدن زیادتیر گروپ های مورد نظر (۱۵-۱۹)، فعلا فقط به ۵% رسیده است.

- مدرن سازی دوره آموزشی سنتی
- مدیریت خودی شرکت ها
- همکاری میان سکتور خصوصی و سکتور های عامه
- تحقیق ورسیده گی به نیاز

جز دوم :

تحصیلات عالی

- بهبود یافتن کیفیت تحصیلات در پوهنتون ها
- مدرن ساختن ضروریات تدریس و آموزش پوهنتون
- توسعه تیم کاری تحصیل کرده متخصص و واجد شرایط
- صدور مجوز، تضمین کیفیت و اعتبار نامه موسسات تحصیلات عالی به اساس معیارات بین المللی
- کیفیت درباره تحصیلات عالی سکتور خصوصی تحقیق و محصول از پوهنتون های افغان

۸. برنامه حکومتمداری مؤثر

جدول زمانی : پنج سال

بودجه: کار در حال جریان است

تعهد:

خلاءمالی :

شورای انکشافی: شورای حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری

وضعیت:

بخش مدیریت مالی عامه تکمیل گردیده و تحت تطبیق قرار دارد. جهت تکمیل بخش پالیسی حکومتمداری ولایتی کار جریان دارد.

تفصيل:

جز اول :

مدیریت مالی عامه

بخش اصلاح مدیریت عامه تحت تطبیق است. میکانیزم تطبیق آن از طریق پلان بهبود اجراءات مالی صورت میگیرد، که این پلان در سال ۲۰۱۶ گشایش یافت. این پلان به اساس طرح پلان ۵ ساله برای همه اشتراک کننده گان تیم (اساساً

وزارت ماليه و دو ارگان خارج از وزارت) با روش مدیریت اجراات تیم (TBPM) جهت دادن انگیزه و پیگیری از اجراات میباشد.

جز دوم:

حکومتداری ولایتی

بخش حکومتداری تحت بررسی گروپ کاری که مشتمل از چندین وزارت و إدارات مستقل دولتی بشمول اداره مستقل ارگان های محلی، وزارت ماليه (معینیت پالیسی و ریاست عمومی بودجه)، وزارت اقتصاد و وزارت احیا و انکشاف دهات میباشد. هدف این گروپ کاری تهیه یک سند جامع است که شامل پالیسی نهایی بودجه ولایتی، به همین ترتیب مسوده پالیسی حکومتداری ولایتی و مقررہ پلان ولایتی میباشد

این سند نظر به پالیسی بودجه ولایتی ابتدایی موجود، که در سال ۲۰۱۵/۱۳۹۴ تنظیم یافته است تهیه خواهد گردید. این برنامه حکومتداری ولایتی از پایین به برنامه میثاق شهروندی ارتباط و پیوند خواهد خورد و هدف آن تهیه یک پلان حکومتداری میباشد، که بهبود عرضه خدمات، حسابدہی، و نمایندگی حکومت را تسهیل نماید.

۹. برنامه انکشاف شهری:

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: کار در حال جریان است

تعهد:

خلاء مالی:

شورای انکشافی: شورای انکشافی زیربنا

وضعیت: یک طرح ابتدای برای این برنامه در کنفرانس بروکسل ترتیب گردیده بود که سه ستون اصلی به عنوان چارچوب کلی برای این برنامه ملی شناخته شده. وزارت خانه ها و ادارات ذیدخل بالای توسعه بودجه و برای آماده سازی برنامه اجرائیوی کار میکنند.

تفصیل:

جز اول:

تقویت و انسجام مدیریت شهری:

اصلاح چارچوب برنامه ریزی شهری جهت اتخاذ برنامه های مختلف در سطح اداری. برنامه ملی پالیسی انکشاف شهری استراتیژی ملی شهری تدوین و تصویب گردید.

جز دوم

اطمینان از مسکن مناسب و دسترسی به خدمات شهری عمومی برای همه

برنامه تقویت همبستگی ملی از طریق شورا های انکشافی و جلسات گزر ها به وسیله ساختار های موجوده اجتماعی و سکتور خصوصی انکشافی و تطبیق پلان جدید شهری.

جز سوم:

اطمینان از مسکن مناسب و دسترسی به اقتصاد شهری و زیربنا

شناسایی پروژه های عمده مورد نیاز در سطح منطقه و محل / تقویت پارک های صنعتی مراکز گزر های کوچک و متوسط در پنج شهر های عمده با در نظر داشت موثریت های موجود

۱۰. برنامه انکشاف سکتور خصوصی

جدول زمانی : پنج سال

بودجه:

تعهد:

خلاء مالی:

شورای انکشافی : شورای عالی اقتصادی

فصل پنجم

پوتانشيل و منابع موجود اقتصادى ولايت سمنگان

اسم طرح: طرح توليد، پروسس و بازاریابی بادام، پسته و انگور ولايت سمنگان
هدف اساسی طرح و ارتباط آن با اهداف استراتژی افغانستان مولد:

هدف از تهيه و ترتيب اين طرح عبارت از افزايش ميزان توليد محصولات بادام، پسته و انگور و همچنان افزايش فروش و صادرات آنها از طريق پروسس، بسته بندی، علامت گزاری و بازاریابی موثر می باشد.

تحليل اقتصادى محصول:

کار در باغات بادام در ولايت سمنگان برای حدوداً ۲۰۰۰۰ تن بشمول دهاقین، باغداران، کارگران، کسبه کاران کوچک و متوسط به شکل مستقیم و غیر مستقیم شغل ایجاد نموده است، همچنان سالانه مبلغ ۱۰۵۷۵۰۰۰۰۰ افغانی معادل (۱۵۱۰۷۱۴۲) دالر میشود، از درک فروش محصولات بادام نصیب دهاقین، باغداران و درکل مردم ولايت سمنگان می گردد که میتواند در قسمت رشد اقتصادى، کاهش فقر، رفع بیکارى و غیره موثر واقع گردد.

پسته نیز یکی منابع مهم درآمد مردم ولايت سمنگان را تشکیل میدهد که سالانه طور اوسط به ارزش ۲۳۴ میلیون افغانی معادل ۳۴ میلیون دالر از حاصلات پسته عاید بدست میآورند. بصورت کل تمام افرادی که در این سکتور به شمول مراحل پرورش و نگهداری، جمع آوری محصولات، پاک کاری، خرید و فروش و مغز نمودن آن مصروف اند، تعداد شان نزدیک به ۲۵۰۰۰ تن میرسد که بشکل مستقیم و غیر مستقیم از محصولات پسته کسب درآمد مینمایند. میزان حاصل هر درخت پسته طور اوسط میان ۳ الی ۹۸ کیلو پسته تخمین شده و حاصلات سالانه پسته در ولايت سمنگان میان ۱۵۰ الی ۲۰۰ تن مغز پسته بوده که در سال ۱۳۹۶ مردم این ولايت از مساحت ۴۱۹۷۹ هکتار زمین، مقدار ۱۶۸ تن مغز پسته جمع آوری نموده اند. قابل ذکر است که پسته سمنگان توسط خانم ها و با وسایل ابتدایی شکستاده شده و به مغز تبدیل می گردد که در بدل مغز نمودن فی سیر (۷ کیلو) پسته، مبلغ ۵۰ افغانی برای آنها پرداخت میشود.

در سال ۱۳۹۶ ساحه تحت کشت انگور ۱۳۲۰ هکتار زمین و میزان تولیدات به ۱۵۱۱۹ تن میباشد. حد اوسط محصولات بدست آمده از فی جریب زمین مقدار ۱۹۷۰ کیلو گرام انگور میباشد که ارزش وعاید حاصله آن در زمین های شخصی مبلغ ۶۸۹۵۰ افغانی بوده و در زمین های اجاره ای مبلغ ۲۲۹۸۳ میباشد. در سال ۱۳۹۷ به ارزش ۵۷۸ میلیون افغانی معادل ۸٫۵ میلیون دالر عاید حاصل گردیده است، از سویی هم انگور توانسته زمین اشتغال را برای یک کتله بزرگ از مردم مساعد سازد که در لوسوالی فیروز خجیر حد اوسط ۳ نفر از هر خانوار در کشت و تولید انگور مصروف بوده و طبق معلومات بدست آمده تمام افرادی که در مراحل چون آماده نمودن زمین، کشت، پرورش، جمع آوری و فروش انگور مصروف اند تقریباً به ۱۳۷۷۰ تن میرسد.

نقاط قوت:

- ۱- اقلیم مساعد برای زراعت
- ۲- داشتن زمین های وافر
- ۳- موجودیت افراد مسلکی و با سواد در ولايت

۴- علاقه مردم محل به کشت این نبات

نقاط ضعف:

- ۱- عدم انتقال سیستم بدوی به سیستم میکانیزه
- ۲- کمبود تخم های اصلاح شده بذری و کود کیمیاوی
- ۳- عدم دسترسی به ادویه جات ضد آفات و امراض نباتی مخصوصاً در مناطق دور دست
- ۴- عدم موجودیت قرضه های زراعتی بدون سود و یا با سود پایین
- ۵- نبود مراکز و دستگاه های پروسس
- ۶- کمبود وسایل و ماشین آلات زراعتی
- ۷- عدم ذخیره گاه ها و سرد خانه ها
- ۸- عدم مارکیت مناسب و فروش محصولات به قیمت ارزان
- ۹- نبود قرضه های زراعتی و فروش محصولات بادم قبل از جمع آوری آن بشکل پیش فروش

فرصت ها:

- ۱- استفاده از رویش آبیاری قطره ای
- ۲- ایجاد کورس های آموزشی برای دقاهین
- ۳- فراهم سازی زمینه قرضه های زراعتی با شرایط آسان و مفاد کمتر
- ۴- جلوگیری از جمع آوری محصولات قبل از پخته شدن آن این امر باعث می شود که محصولات پخته شده و با کیفیت برداشت گردد.

تهدیدات:

- ۱- کمبود آب زراعتی باعث خشک شدن نباتات می شود
- ۲- نبود سردخانه ها و ذخیره گاه های معیاری این مورد زمان تهدید است که محصولات به موقع به فروش نرسد
- ۳- گندیده و فرسوده میشود.
- ۴- نبود بازار مناسب برای محصولات که باعث فرسوده شدن محصولات می گردد
- ۵- حوادث طبیعی مانند خشک سالی، سیل، طوفان و غیره
- ۶- نبود امنیت در برخی نقاط

نتایج متوقعه

- توسعه باغات انگور، پسته و بادام
- ایجاد مراکز پروسس و بسته بندی معیاری محصولات
- جمع آوری محصولات بشکل معیاری و بلند بردن تولید محصولات
- تشویق دهاقین به بذر بادام، انگورو پسته و توسعه باغات
- تقویت زنجیره ارزش افزایش محصولات
- افزایش درآمد دهاقین

- ایجاد فرصت های شغلی
- تامین مصونیت غذایی
- کاهش فقر
- تعویض واردات
- تشویق صادرات

فصل ششم

۱. سروی وضعیت زنده گی مردم در افغانستان به اساس سروی -ALCS

۲۰۱۷

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان ۱۳۹۵ جامع ترین منبع معلومات درمورد وضعیت اجتماعی و اقتصادی مردم در افغانستان است که توسط اداره مرکزی احصائیه جمهوری اسلامی افغانستان به کمک تخنیکي انستیتیوت سکتور عامه جامعه اروپا (ICON) در سال ۱۳۹۷ به نشر رسید.

نشر سروی وضعیت زنده گی در افغانستان سال ۱۳۹۵ فعالیت ارزنده اداره مرکزی احصایه بوده که خصوصیت چند گانه این سروی یک وسیله منحصر به فرد برای پالیسی سازان و تمام سازمان های ملی و بین المللی بشما میرود ، ویژه گی های این سروی عبارت اند از پوشش نفوس کوچی ، توانائی تحلیل تغییرات فصلی در شاخص های انکشافی مرتبط، توانائی تولید احصائیه به سطح ولایت همچنان تداوم سروی زمینه تحلیل میلان شاخص های کلیدی انکشافی را مهیا میسازد..

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان برای سال ۱۳۹۵ ، ۲۰ شاخص را تحت پوشش قراردادده که شامل ۱۲ هدف از میان ۱۷ اهداف انکشاف پایدار بوده واکثريت آنها در این گزارش ارایه گردیده است ، سروی وضعیت زنده گی در افغانستان حاوی معلومات اساسی درمورد نفوس و خانوارها ، بازار کار، فقر، مصئونیت غذائی ، زراعت، صحت، تعلیم و تربیه ، مسکن، جنسیت و چالش هایکه خانوار های افغان درگیر آن هستند، استراتیژی های مقابله با آن و اولویت های مردم برای انکشاف در آن انعکاس یافته است.

در اینجا نتیجه سروی انجام شده در ولایت بلخ پیرامون وضعیت زنده گی مردم این ولایت بمنظور ایجاد سهولت و جلوگیری از سر درگمی خواننده گان عزیز قبل از سروی وضعیت زنده گی مردم افغانستان تحریر شده است.

وضعیت زنده گی مردم ولایت (سمنگان) به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۱۳۴۳۷,۸	۱۳۴۳۷,۸	۱۳۴۳۷,۸	۱۳۴۳۷,۸
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۲۵,۲	۲۷,۴	۲۸,۴	۲۹,۴
نسبت وابستگی	۱۰۶	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۷
نسبت جنسیتی	۱۰۷,۸	۱۱۰,۳	۱۰۷,۳	۱۰۷,۳
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۸,۵	۳۹,۳	۴۰,۹	۴۲,۸
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۴,۳	۲۱,۶	۲۲,۸	۲۴,۰
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۱۶,۲	۴۶,۳	۵۴,۸	۶۳,۱

زنان که به وسیله پرسونل صحتی ماهر زایمان میدهند (%)	۱۲,۶	۳۷,۳	۴۸,۰	۵۱,۵
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۶,۹	۲۶,۳	۲۲,۲	۲۰,۸
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)	۰,۴۳	۰,۴۹	۰,۴۶	۰,۴۸
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۱۰,۹	۱۰,۸	۱۱,۸	۷,۷
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۴,۵	۲۹,۹	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۴,۰	۲۸,۴	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۶,۱	۶,۴	۵,۶	۶,۸
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۴۲,۳	۳۰,۲	۳۰,۳
میزان زیراشتغال (%)	-	۱۴,۲	۲۲,۴	۱۸,۱
میزان بیکاری (%)	-	۵,۵	۲۴,۴	۳۱,۶
میزان مشارکت نیروی کار (%)	-	۴۴,۸	۴۰,۰	۴۴,۳
استخدام نه چندان سودمند	-	۱۹,۷	۴۶,۸	۴۹,۷
جمعیت مشغول در کشاورزی (%)	-	-	۳۷	۴۱,۲
جمعیت مشغول در تولید (%)	-	-	۳۸	۲۹,۳
جمعیت مشغول در خدمات (%)	-	-	۲۶	۲۹,۵
میزان فقر (%)	۵۴,۰	۴۶,۳	-	۸۸,۲
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)	۳۵,۴	۷,۹	۱۳,۴	۱۰,۶
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)	۹۸,۳	۹۶,۷	۹۴,۷	۹۶,۰
خانواده که دارای برق میباشد (%)	۲۸,۳	۵۴,۲	۸۹,۸	۹۴,۳
تعداد خانواده	۶,۹	۶,۹	۶,۹	۷,۴
افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)	۳۷,۳	۴۷,۹	۵۶,۶	۶۰,۳
مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت	۳,۴	۷,۶	۱۲,۴	۱۳,۶
کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر	۰,۰۳	۰,۱۲	۰,۴۱	۰,۶
خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)	۲۹,۴	۲۰,۴	۱۹,۶	۲۲,۴
خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)	۵۸,۳	۵۴,۵	۴۸,۵	۶۴,۷

۸,۹	۶,۸	۸,۳	۱۰,۶	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۳,۲	۴,۰	۳,۵	۶,۵	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۱	۱۳,۹	۱۴,۷	۱۳,۶	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۵	۲,۱	۲,۴	۲,۶	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

سروری وضعیت زنده گی به سطح ملی :

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۳۵,۳	۳۹,۱	۴۰,۷	۴۲,۴
نسبت وابستگی	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۰	۱۰۱
نسبت جنسیتی	۱۰۵	۱۰۵,۷	۱۰۵,۳	۱۰۳,۹
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۸,۹	۴۶,۶	۵۱,۷	۵۳,۶
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۶,۲	۳۱,۴	۳۴,۳	۳۴,۸
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۳۲,۸	۵۱,۲	۶۳	۷۰,۲
زنان که به وسیله پرسونل صحتی ماهر زایمان میدهند (%)	۲۱,۸	۳۹,۹	۴۵,۲	۵۳,۴
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۷,۹	۱۹,۵	۱۷,۹	۱۶,۴
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)	۰,۴۵	۰,۵۲	۰,۵۵	۰,۵۷
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۸,۱	۷,۳	۷,۴	۷,۸
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۵,۷	۱۹,۴	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۶,۱	۱۸,۵	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۵,۷	۵	۴,۹	۵,۴
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۴۵,۷	۴۲,۹	۲۳,۹
میزان زیراشتغال (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۱۵,۶
میزان بیکاری (%)	-	۸,۲	۲۲,۶	۳۰,۷
میزان مشارکت نیروی کار (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۵۳,۹
استخدام نه چندان سودمند	-	۲۵	۳۹	۳۹,۵

۴۴,۳۲	۴۴	-	-	جمعیت مشغول در کشاورزی (%)
۱۸,۰۸	۲۲	-	-	جمعیت مشغول در تولید (%)
۳۷,۵۹	۳۴	-	-	جمعیت مشغول در خدمات (%)
۵۴,۵	۳۹,۱	۳۶,۵	۳۶	میزان فقر (%)
۱۳,۶	۱۹,۲	۱۵	۲۴,۶	جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)
۷۴,۸	۷۵,۹	۷۹,۹	۸۳,۲	جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)
۹۷,۶	۸۹,۵	۶۸,۹	۴۱,۱	خانواده که دارای برق میباشند (%)
۷,۷	۷,۴	۷,۴	۷,۳	تعداد خانواده
۴۳,۹	۴۲,۶	۴۳,۸	۳۳,۷	افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)
۲۱,۲	۱۷,۳	۱۴,۱	۵,۸	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت
۲	۱,۲۲	۰,۵۰	۰,۲۷	کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر
۳۷,۹	۳۶,۶	۳۷,۹	۴۰,۴	خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)
۱۹,۴	۱۶,۳	۱۶,۸	۱۶,۴	خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)
۱۳,۱	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۰,۳	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۴,۹	۶,۱	۶	۶,۷	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۲,۱	۱۳,۲	۱۶,۴	۱۴	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۹	۱,۹	۲	۲	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه مشترکاً، توسط وزارت اقتصاد، اداره ملی احصائیه و معلومات و وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین، ترتیب گردیده است که در بر گیرنده ارقام جدید در سیزده بخش مختلف شامل ارقام نفوس، فقر و نابرابری، مسئولیت غذایی، کار و اشتغال، معارف، صحت، جنسیت، مسکن و دسترسی به خدمات اساس، مسئولیت اجتماعی، زراعت و مالداري، سکتور حقیقی، سکتور مالی و سکتور خارجی، می باشد.

دراین بسته معلوماتی، ارقام شاخص های مهم احصائیوی و اقتصادی به شکل مطلق و نسبی به طور مختصر وساده، انعکاس داده شده بناً، برای استفاده کنندگان ارقام که در بخش های متذکره به معلومات مختصر ضرورت داشته باشند، می تواند ممد واقع گردد. در صورت ضرورت به تفصیل بیشتر، استفاده کنندگان، می توانند منابع ارقام را که در ستون اخیر جداول ذکر شده است، دریافت نمایند.

با آنکه ارقام مندرج این نشریه به سطح ملی تهیه و ارایه گردیده است ولی بعضی شاخص های که امکانات تجزیه آن به سطح شهری، دهاتی و کوچی و جود دارد به تفکیک ساحات مسکونی نیز ارایه گردیده است.

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه						
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱	نفوس					
۱،۱	نفوس کشور	تعداد مجموع افرادی که در یک زمان معین در یک ساحه معین جغرافیائی زندگی میکنند.	٪۱۰۰	۳۱'۵۷۵'۰۱۸ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۲	سهم نفوس شهری	فیصدی نفوس که در مناطق شهری زندگی می کنند.	٪۲۳،۷	۷'۵۰۷'۹۵۳ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۳	سهم نفوس دهاتی	فیصدی نفوس که در مناطق دهاتی زندگی می کنند.	٪۷۱،۵	۲۲'۵۶۷'۰۶۵ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۴	سهم نفوس کوچی	فیصدی نفوس کوچی از مجموع نفوس	٪۴،۸	۱'۵۰۰۰۰۰ نفر	نشریه برآورد	

	نفوس ۱۳۹۷					
۱,۵	سهم نفوس زنان	فیصدي نفوس زنان به تناسب مجموع نفوس	۴۹ %	۱۵'۴۹۳'۴۴۶ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۶	نسبت جنس	نسبت نفوس ذکور بر نفوس اناث بوده و نشان دهنده تعداد مردان در مقابل صد زن می باشد.	۱۰۵ %		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۷	نسبت وابستگی اطفال	نسبت اطفال (۰ الی ۱۴ ساله) بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۹۶,۰۹ %		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۸	نسبت وابستگی کهن سالان	نسبت افراد سن ۶۵ و بالاتر از آن بر نفوس فعال (۱۵ الی ۶۴)	۵ %		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۹	نسبت وابستگی مجموعی	نسبت افراد سن ۰-۱۴ و ۶۵+ و بالاتر از آن بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۱۰۱ %		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۱۰	میزان رشد نفوس	عبارت از تغییر (افزایش یا کاهش) در اندازه نفوس در فاصله معین زمانی میباشد که معمولاً به فیصدي	۲,۱۴ %		نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۷	

				ارائه ميشود		
۱۱,۱	فيصدي نفوس به تفكيك گروپ هاي سنى وسيع (۱) ۱۴-۰ سال (۲) ۱۵-۶۴ سال (۳) ۶۵+	فيصدي گروپ هاي سنى نفوس از مجموع نفوس	۱. ۴۷,۵۲٪ ۲. ۴۹,۹۱٪ ۳. ۲,۵۷٪	۱. ۱۴'۱۲۴'۹۱۶ ۲. ۱۴'۸۳۵'۴۰۴ ۳. ۷۶۴'۰۰۳	نشريه بر آورد نفوس ۱۳۹۶	
۲	فقر و نابرابرى					
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۲,۱	ميزان فقر	فيصدي نفوس كه مجموع مصارف موادغذايي و غير غذايي شان پائين تر از خط فقر ملي قرار داشته باشد.	۵۴,۵٪	۱۵'۸۳۷'۳۱۹	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵	
۲,۲	۱,۲,۱ ميزان فقر به تفكيك محل اقامت: (۱) شهري (۲) دهاتي (۳) كوچى	فيصدي نفوس تحت خط فقر از مجموع نفوس در (۱) شهرها (۲) دهات و (۳) نفوس كوچى	۱. ۴۱,۶٪ ۲. ۵۸,۶٪	۱. ۲'۸۷۷'۴۱۷ ۲. ۱۳'۰۳۳'۱۳۹	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵	

۲,۳	شگاف فقر	فاصله وسطی بین سطوح مصارف فقرا و خط فقر بنام شگاف فقر یاد می گردد و شدت فقر را نشان می دهد.	۱۵٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۴	سهم مصرف ۲۰ فیصد فقیرترین در مصرف مجموعی	مصارف مجموعی ۲۰ فیصد فقیرترین نفوس از مجموع مصارف تمام نفوس کشور	۷,۳٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۵	ضریب جینی	نشاندهنده توزیع عاید/ مصرف می باشد، این شاخص در بین ۰ و یک تحول می کند. ۰ نشاندهنده توزیع عادلانه کامل و ۱ نشان دهنده توزیع غیر عادلانه مطلق می باشد	۰,۳۱	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۶	نسبت خانوارهای فقیر به تفکیک اشتغال رئیس خانوار در سکتور (۱) سکتور زراعت (۲) سکتور صنعت (۳) سکتور خدمات	تعداد خانوارهای فقیر که رئیس خانوار در سکتور های مختلف مصروف کار اند، از مجموع نفوس تحت خط فقر	۱. ۶۳ % ۲. ۵۸ % ۳. ۴۵ %	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۳	مصنویت غذایی			

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۳,۱	میزان عدم مصئونیت غذایی	فیصدی نفوس که کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالری در روز اخذ مینماید	۴۴,۶٪	۱۲'۹۸۴'۲۷۳	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۹'۱۱۲'۷۱۹ نفر- فیصدی باساس نفوس سروی ۱۷- ۲۰۱۶ محاسبه شده است
۳,۲	میزان عدم مصئونیت غذایی شدید	فیصدی نفوس که روزانه کمتر از ۱۵۰۰ کیلوکالری اخذ مینماید	۱۳,۴٪	۳'۸۹۹'۴۳۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۳,۳	میزان کمبود پروتین	فیصدی نفوس که مصرف روزانه ایشان کمتر از ۵۰ گرم پروتین در روز میباشد	۳۰,۱٪	۸'۷۶۳'۸۹۵	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴	کار و اشتغال					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۴,۱	میزان نفوس در سن کار	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالا تر از مجموع نفوس کشور	۵۴,۶٪	۱۵'۹۰۲'۱۰۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان	

	۱۳۹۵					
۴,۲	میزان نفوس در سن کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالاتر از مجموع نفوس کشور	۱. ۲۶ % ۲. ۶۹,۴ % ۳. ۴,۶ %	۱. ۴'۱۲۷'۵۲۸ ۲. ۱۱'۰۴۹'۲۹۴ ۳. ۷۲۴'۲۸۶	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۳	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و بی کار اند.	۱. ۵۳,۹ % ۲. ۸۰,۶ % ۳. ۲۶,۸ %	۱. ۸'۴۷۸'۴۳۴ ۲. ۶'۳۹۲'۶۵۵ ۳. ۲'۰۸۵'۷۷۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۴	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و یا بیکار اند.	۱. ۴۸,۰ % ۲. ۵۴,۹ % ۳. ۷۲,۴ %	۱. ۱'۹۶۲,۹۷۴ ۲. ۵'۹۹۳'۱۱۷ ۳. ۵۲۲'۳۷۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۵	نسبت اشتغال بر	فیصدی نفوس مصروف کار از نفوس سن کار	۴۱,۳۳ %		سروری وضعیت	

	نفوس			زندگى در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۶	ميزان بيکارى به تفکيک جنسيت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فيصدي نيروي کار که يک هفته قبل از سروى، در جستجو کار و يا بيکار بوده اند و يا طى هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعريف ملى)	۱. ۲۳,۹% ۲. ۱۸,۳% ۳. ۴۱,۰%	۱. ۲'۰۲۴'۸۰۰ ۲. ۱'۱۷۰'۱۰۰ ۳. ۸۵۴'۷۰۰	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۷	ميزان بيکارى به تفکيک محل اقامت: (۱) شهرى (۲) دهاتى (۳) کوچى (۴) مى	فيصدي نيروي کار که يک هفته قبل از سروى، در جستجو کار و يا بيکار بوده اند و يا طى هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعريف مى)	۱. ۲۶,۵% ۲. ۲۴,۰% ۳. ۱۲,۳% ۴. ۲۳,۹%	۱. ۵۲۰'۶۰۰ ۲. ۱'۴۳۹'۸۰۰ ۳. ۶۴'۳۰۰ ۴. ۲'۰۲۴'۸۰۰	سروى وضعيت زندگى در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۸	میزان کم کاری (کار نا کافی)	فیصدی افراد ۱۴ سال و بالاتر از آن که در یک هفته قبل از سروی مشغول کار بوده اند ولی طی هفته متذکره کمتر از ۴۰ ساعت کار کرده باشند، در حالیکه برای کار اضافی تمایل و فرصت داشته اند به اساس: (۱) نیروی کار فعال. (۲) اشتغال.	۱. ۱۵,۶٪ ۲. ۲۰,۵٪	۱'۳۲۰'۹۲۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۹	کار اطفال	سه کتگوری کار شاقه طفل از لحاظ سن تعریف شده است: ۱. هر کاریکه توسط اطفال ۵-۱۱ ساله انجام شود، بدون در نظر داشت ساعات یا شرایط کار، ۲) هر کاریکه توسط اطفال ۱۲-۱۴ سال حداقل ۱۴ ساعت انجام می شود و یا اجرای کار های خطر ناک، ۳) کاریکه توسط اطفال بین سنین ۱۵-۱۷ ساله برای ۴۳ ساعت یا بیشتر انجام شود، یا کار های خطر ناک، کار شاقه طفل تلقی میگردد.	۲۶,۵۰٪	۲'۷۳۶'۲۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۳

۴,۱۰	میزان بیکاری جوانان	فیصدي جوانان (۲۴-۱۵ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۳۰,۷٪	۸۴'۲۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۱	میزان بیکاری جوانان به تفکیک جنسیت (۱) مرد (۲) زن (۳) هر دو جنس	فیصدي جوانان (۲۴-۱۵ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۱. ۴۴ % ۲. ۴۶ % ۳. ۳۰,۷٪	۱. ۵۲۳'۷۰۹ ۲. ۳۹۶'۶۸۳ ۳. ۸۴۲'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۲	میزان بیکاری جوانان به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدي جوانان (۲۴-۱۵ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار.	۱. ۳۹,۱٪ ۲. ۲۹,۶٪ ۳. ۱۳,۳٪	۱. ۱۴۴'۲۳۲ ۲. ۳۶۶'۴۶۷ ۳. ۱۳'۰۱۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۱۳	نیروی کار با سواد	فیصدي نیروی کار که توانمندی خواندن، نوشتن و حل محاسبات ریاضی را داشته و ساده باشد.	۳۵,۸۵٪	۵'۶۲۹'۲۵۶	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۴	سهم اشتغال در سکتور زراعت	فیصدي افراد شاغل که در فعالیت های مربوط به زراعت و مالداري مشغول به کار هستند.	۴۴,۳٪	۲'۸۱۴'۵۱۱	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۵	سهم اشتغال در سکتور ساختمان	فیصدي افراد شغال که در فعالیت مربوط به ساختمان مشغول به کار هستند.	۹,۸٪	۶۱۹'۸۸۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۶	سهم اشتغال در سکتور تولید	فیصدي نیروی کار که در سکتور تولید مشغول کار هستند.	۸,۱٪	۵۱۱'۴۵۴	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۷	سهم اشتغال در سکتور معادن و استخراج	فیصدي نیروی که در سکتور معدن مشغول کار هستند.	۰,۲٪	۱۱'۹۷۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۱۸	سهم اشتغال در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی	فیصدی نیروی کار که در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی مشغول کار اند.	۱۹,۷٪	۱'۲۵۲'۹۸۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۹	سهم اشتغال در سکتور های تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها	فیصدی نیروی کار که در سکتور تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها مشغول کار اند.	۱۱٪	۷۰۰'۵۳۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۰	سهم اشتغال در سکتور های ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات	فیصدی نیروی کار که در سکتور ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات مشغول کار اند.	۵,۸٪	۳۶۸'۰۶۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۱	سهم اشتغال در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت	فیصدی نیروی کار که در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت مشغول کار اند.	۱٪	۶۵'۵۸۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۲	سهم اشتغال در سکتور های برق، گاز و آب	فیصدی نیروی کار که در سکتور های برق، گاز و آب مشغول کار اند.	۰,۱٪	۴'۹۳۵	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۲۳	کارگران روزمزد	کارگران که هر روز به طور انفرادی کار میکنند	۱۵,۷٪	۱'۰۰۸'۱۴۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۴	کارگران با معاش، خصوصی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور خصوصی مصروف کار اند	۷,۱٪	۴۵۳'۸۵۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۵	کارگران با معاش، دولتی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور دولتی مصروف کار اند.	۱۰,۱٪	۶۴۹'۱۰۵	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۶	کارگران مستقل	کارگران که مالک کار خود می باشند.	۴۰,۱٪	۲'۵۸۰'۱۰۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۷	کارفرما	کسانیکه کارگر استخدام می کنند.	۲,۶٪	۱۶۹'۴۸۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۲۸	کارگران فامیلی بدون مزد و معاش	کسانیکه بدون مزد کار می کنند.	۲۴,۵%	۱'۵۷۳'۵۳۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵	معارف					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۵,۱	میزان سطح سواد	فیصدی نفوس ۱۵ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	۳۴,۸%	۲۵۳'۹۵۰۵	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۲	میزان حضوریابی خالص (دوره ابتدائیه)	فیصدی سنین ۶-۱۲ سال که واجدین صنوف ابتدائیه (صنوف ۱ الی ۶) اند و فعالانه در مکاتب حاضر اند. در این شاخص مشمولین و حاضرین مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۵۶,۱%	۲'۸۷۵'۶۲۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۳	میزان حضوریابی خالص (دوره ثانوی)	فیصدی سنین ۱۶ الی ۱۸ سال که واجدین نهادهای تعلیمات ثانوی (صنوف ۷-۱۲) اند در صنوف خویش حاضر اند. در این شاخص	۳۵,۷%	۱'۳۵۹'۵۵۲	سروری وضعیت زندگی در افغانستان	

	۱۳۹۵			مدارس اسلامی شامل نمی باشند.		
۵,۴	میزان حضوریابی خالص در تحصیلات عالی	فیصدی نفوس سنین ۱۹ الی ۲۴ که واجدین نهاد های تحصیلات عالی می باشند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۷٪۹.	۸۶۴۲۳۸.	سر وی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۵	میزان حضوریابی خالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	نسبت خالص حضور به حیث تعداد شاگردان بر گروپ تیوریکی سن مکتب برای یک سطح معین تعلیمی محاسبه شده و به فیصدی از مجموع نفوس همان گروپ سن بیان می شود. درین گزارش ۱۲-۶ برای ابتدائی، ۱۳ تا ۱۸ برای ثانوی و ۱۹ تا ۲۴ برای تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گرفته است.	۱.۸۱.۱ % ۹.۶۲. % ۲۳. ۰. % ۹.۱۴۴. % ۸۴. ۵. %	۱. ۱۲۴'۰۸۶ ۲. ۱۱۴'۵۲۷ ۳. ۲۵۱ ۴. ۱۷۷'۸۰۷ ۵. ۶۱'۰۵۷	سر وی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۶	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲	۷۲,۵٪.	۳'۷۱۴'۷۴۹	سر وی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۵,۷	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲، به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵۰.۹۵۱٪ ۹.۶۹۲٪ ۹.۸۳٪ ۴.۸۴۴٪ ۹.۵۸۵٪	۱. ۱'۱۱۳'۶۱۰ ۲. ۲'۵۷۷'۰۲۱ ۳. ۲۴۱'۱۱ ۴. ۲'۳۰۲'۳۲۸ ۵. ۱'۴۱۲'۴۱۴	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۸	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ثانوی	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸	۰.۴۸٪	۱'۸۲۴'۲۲۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۹	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ثانوی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۶۹,۲٪ ۲. ۴۲,۵٪ ۳. ۲,۶٪ ۴. ۶۳,۰٪ ۵. ۳۲,۲٪	۱. ۷۰۹'۳۷۹ ۲. ۱'۱۱۰'۵۵۲ ۳. ۴'۲۹۶ ۴. ۱'۲۲۹'۲۸۶ ۵. ۵۹۴,۹۴۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۵,۱۰	میزان حضوریابی ناخالص در تحصیلات عالی	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴	۱۴,۱%	۳۴۷'۱۴۱	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۱	میزان حضوریابی ناخالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۲۷,۳% ۲. ۹,۶% ۳. ۰,۲% ۴. ۲۰,۶% ۵. ۵,۰%	۱. ۱۸۷'۰۵۷ ۲. ۱۵۷,۸۳۳ ۳. ۲۵۱ ۴. ۲۴۵'۱۷۱ ۵. ۱۰۱'۹۷۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۲	میزان سواد زنان (سنین ۱۴ و بالاتر از آن)	فیصدی زنان ۱۴ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	۲۹,۳%	۱'۶۵۷'۳۴۶	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۳	نسبت تساوی جنسیت در دوره: (۱) ابتدائیه (۲) متوسطه	تناسب میزان حضور خالص دختران به میزان حضور یابی خالص پسران در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	۱. ۰,۷۱% ۲. ۰,۵۱% ۳. ۰,۳۹%		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

					لیسه (۳)	
صحت						۶
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۶،۱	دسترسی به مراقبت های صحتی قبل از تولد	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و در دوران حامله گی حد اقل یک بار تحت معاینه یکی از کارمندان صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) قرار گرفته باشند	۵۹٪	۲'۵۶۰'۷۱۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶ و صفحه ۹۶ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶ بدست آمده است.
۶،۲	ولادت های انجام شده با حضور اشخاص ماهر صحتی	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و ولادت آخرین طفل شان تحت نظر شخص ماهر صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) صورت گرفته باشد.	۵۱٪	۲'۲۳۱'۵۰۲	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶

۶,۳	میزان مرگ و میر مادران	تعداد مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده در سال	۱۲۹۱		سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶	
۶,۴	میزان مرگ و میر اطفال	تعداد مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال در افغانستان در سال (وفیات در هر یک هزار تولد زنده)	۵۵		سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶	ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶
۶,۵	۳,۷,۲. میزان حامله گی سنین نوجوانی (بین ۱۵ الی ۱۹)	رقم حاملگی (ولادت) خانم ها بین سنین ۱۵ الی ۱۹ سالگی.	۱۲,۱٪	۱۹۸'۵۲۷	سروی صحت و دیموگرافی در افغانستان ۱۳۹۴	ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶
۸	مسکن و دسترسی به خدمات اساسی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات

۸,۱	میزان دسترسی به آب آشامیدنی سالم، به تفکیک مناطق مسکونی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	عبارت از فیصدی نفوس که به منابع آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته باشد.	۴۱.۹۱٪ ۶.۶۲.۵٪ ۸.۳۵۳٪ ۴.۶۳,۹٪	۱. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۲. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۳. ۳'۶۲۱'۸۵۸ ۴. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۲	میزان استفاده از سیستم فاضلاب بهبود یافته	فیصدی مردمی که از سهولت های سیستم فاضلاب صحی استفاده میکنند.	۵۲٪	۱۵'۴۲۳'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۳	میزان دسترسی به برق	فیصدی خانوار ها که دسترسی به انرژی برق از منابع مختلف دارند.	۹۷,۷٪	۲۸'۴۳۰'۷۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۴	فیصدی نفوس شهری که در محلات پر جمعیت و کثیف زندگی می کنند.	تعداد افرادی که در محلات پر جمعیت و کثیف زیست دارند در هر صد نفر.	۷۲,۴٪	۲۱'۰۸۶'۴۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۸,۵	فیصدي نفوس که از منابع آب آشامیدنی بهبود یافته استفاده می کنند (۱) ملی (۲) شهری (۳) دهاتی (۴) کوچی	تعداد افرادی که بمنابع آب آشامیدنی بهبود یافته دسترسی دارند در هر صد نفر.	۱. ۶۳,۹٪ ۲. ۹۱,۴٪ ۳. ۵۶,۶٪ ۴. ۳۵,۸٪	۱. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰ ۲. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۳. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۴. ۳'۶۲۱'۸۵۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۶	فیصدي نفوس با دسترسی به هرگونه منبع برق	تعداد افرادی که دسترسی به برق دارند در هر صد نفر.	۹۷,۷٪	۲۸'۴۲۲'۷۵۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۷	فیصدي خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند.	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند.	۴۳,۹٪	۱۲'۷۰۹'۶۶۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۸	فیصدي خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند: (۱) شهری	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند	۱. ۴۲,۷٪ ۲. ۴۱,۵٪ ۳. ۸۳,۳٪	۱. ۲'۹۳۹'۶۸۳ ۲. ۸'۵۸۵'۸۵۴ ۳. ۱'۲۱۰'۹۳۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

	(۲) دهاتی (۳) کوچی				
۸,۹	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند ، برای : (۱) پخت و پز (۲) گرم کردن	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۷۴,۸۱٪ ۲. ۹۳,۸٪	۱. ۲۱'۷۵۲'۳۰۹ ۲. ۲۷'۲۲۳'۷۰۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۱۰	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای پخت و پز به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۲۱,۳٪ ۲. ۹۱٪ ۳. ۹۸,۹٪	۱. ۱'۴۷۴'۴۶۹ ۲. ۱۸'۸۳۹'۲۵۱ ۳. ۱'۴۳۸'۵۸۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۱۱	فیصدی نفوس که از سوخت جامد	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۸۷,۱٪ ۲. ۹۶,۸٪	۱. ۵'۹۹۲'۷۶۲ ۲. ۲۰'۰۵۱'۹۲۸	

		۳.۱'۱۸۹'۰۱۷	۳.۸۱,۷٪		استفاده می کنند، برای گرم کردن به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	
مصنویت اجتماعى						۹
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۹,۱	فیصدی افراد بدون مزد در خانوار از مجموع اشتغال به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی کارکنان که در کارهای خانه، زراعت، مالدارى و دیگر کارهای داخل خانه مصروف هستند و از بابت کار که انجام میدهند هیچ نوع مزدی دریافت نمیکند بر مجموع تمام اشتغال				

۹,۲	تعداد افراد آسیب پذیر که تحت پوشش مسئولیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک ذیل: (۱) افراد دارای معلولیت (۲) خانواده های شهدا (۳) متقاعدین			۱. ۱۱۰'۰۳۷ ۲. ۱۵۵'۰۰۰ ۳. ۱۲۰'۰۰۰	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۲۰۱۶
۹,۳	نسبت زنان بیوه از مجموع زنان	تعداد زنان بیوه "آنچه از کسانی که دوباره ازدواج نکرده اند"	۳,۹۹%	۵۶۹'۳۲۴	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۹,۴	تعداد ایتام	تعداد اطفال (سنین پائینتر از ۱۸) که پدر یا مادر نداشته باشد.		۱۰۵'۱۷۵	سروی دیموگرافی و صحت در افغانستان ۱۳۹۴
۹,۵	فیصدی زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سن قبل ۱۵	تعداد زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سنین قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	۴,۲%		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

					سالگی ازدواج کرده اند	
۹,۶	فیصدی خانوار های که توسط زنان سرپرستی می شوند	خانوار های که توسط زنان سرپرستی بر مجموع خانوار ها	۱,۱۹٪	۴۵'۰۷۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰	زراعت و مالداري					
شماره	تعريف شاخص	تعريف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۰,۱	فیصدی خانوار های که دارای زمین های آبی هستند		۳۷,۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۲	فیصدی خانوار های که دارای زمین های للمی هستند		۱۹,۴٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۳	فیصدی خانوار های که دارای باغ و باغچه هستند		۱۳,۱٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۱۰،۴	اوسط ساييز زمين های آبی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		۴،۹ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰،۵	اوسط ساييز زمين های للمی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		۱۲،۱ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰،۶	اوسط ساييز باغ ها و باغچه های که در مالکیت قرار دارند(به جریب)		۱،۹ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۱	سکتور حقیقی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۱،۱	تولید نا خالص داخلی به شمول کوکناز	مجموع ارزش پولی اجناس و خدمات تولید شده یک کشور در یک دوره معین حسابی		۱'۴۶۳'۷۶۴ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱،۲	میزان رشد اقتصادی	تغییر در تولید نا خالص داخلی یک کشور در یک سال نظر به سال قبل	۷،۲٪		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	

۱۱,۳	تولید ناخالص داخلی سرانه	تولید ناخالص داخلی تقسیم بر نفوس کشور	۷۱۸ دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱,۴	شاخص قیم مستهلك	بين كنده تغييرات در سطح عمومی قیمت های اجناس و خدمات خریداری شده توسط مستهلكين بوده	۱۱۱,۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	سال اساس ۱۳۹۴
۱۱,۵	میزان تورم	تغییر در شاخص قیمستهلكين نظر به سال قبل	۴,۴٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱,۶	سهم سكتور زراعت در تولید ناخالص داخلی	سهم سكتور زراعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۳,۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۳۴۶'۲۶۹ میلیون افغانی
۷۱۱	سهم سكتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سكتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۱,۰٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۳۰۷'۵۲۹ میلیون افغانی
۱۱,۸	سهم خدمات در تولید ناخالص داخلی	سهم سكتور خدمات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۵۰,۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۷۴۳'۱۳۷ میلیون افغانی
۱۱,۹	سهم مالیات بر واردات در تولید نا خالص داخلی	سهم مالیات بر واردات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۴,۶٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۶۶,۸۳۰ میلیون افغانی

۱۲	سکتور مالی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۲,۱	عواید داخلی	عبارت از مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی می باشد.		۵۱۷'۱۵۱ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۲	عواید مالیاتی	عواید که دولت آنرا از انواع مختلف مالیات ها بدست می آورد.		۱۰۵'۰۱۵ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۳	عواید غیر مالیاتی	عواید که دولت آن را از فعالیت های اقتصادی و سایر منابع دست داشته خود به دست می آورد.		۴۷'۵۰۲ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۴	مجموع بودجه سال مالی	تخمین رسمی عایدات و مصارف برای یک مدت معین آینده معمولاً یک سال		۴۱۷'۱۸۰,۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲,۵	مجموع مصارف در سال مالی	مصارف دولت شامل تمام مصارف ، سرمایه گذاری و پرداخت های دولت در یک سال از مجموع بودجه همان سال		۳۵۶'۴۵۳,۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	

۱۲,۶	بودجه عادی	قسمت از بودجه است که برای تمویل مصارف عادی پرداخت می شود (معاشات کارمندان، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی وسایر)		۵۹۱,۹۲۵۳ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۷	میزان مصرف بودجه عادی	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموع بودجه عادی	۹۴,۷%		گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۸	بودجه انکشافی	قسمتی از بودجه است که برای تمویل مصارف پروژه ها و پلان های انکشافی در نظر گرفته می شود (معاشات کارمندان، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی و سایر)		۲'۸۶۱,۵۱۰ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۹	میزان مصرف بودجه انکشافی،	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموعه بودجه انکشافی	۶۸,۹%		گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۱۰	سهم کمک ها در بودجه ملی	فیصدی کمک ها از مجموع بودجه ملی	۶۰,۹%		سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲,۱۱	سهم کمک ها در بودجه انکشافی	فیصدی کمک ها از بودجه انکشافی			وزارت مالیه
۱۲,۱۲	بودجه اختیاری	بودجه اختیاری بودجه است که از عواید		۲۷,۷۵۳۷	سند بودجه ملی

				داخلی تمویل می گردد.		
۱۲،۱۳	فیصدی کمک ها در بودجه اختیاری	وجوه که از طرف کشور های کمک کننده در اختیاری حکومت افغانستان گذاشته می شود. از مجموع بودجه اختیاری			وزارت مالیه	۱۳۹۶
۱۲،۱۴	بودجه غیر اختیاری	بودجه که از جانب جامعه جهانی بحیث کمک به حکومت افغانستان داده می شود و دولت افغانستان کنترل مستقیم بالای منابع تمویلی و استقامت های مصرفی آن ندارد.			سند بودجه سال ۱۳۹۶	۲۹۳۸'۶۷. میلیون افغانی
۱۲،۱۵	قروض				سند بودجه سال ۱۳۹۶	۳۱۵۴ میلیون افغانی
۱۲،۱۶	مبلغ با اسم کشور قر ض دهنده	۱. بانک انکشاف اسلامی ۲. بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی ۳. عربستان سعودی ۴. سایر	۱. ۶۸۱،۷ میلیون افغانی ۲. ۶۹،۴ میلیون افغانی ۳. ۷۳۷،۰ میلیون افغانی ۴. ۱۱۶۶،۶ میلیون افغانی		سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۳	سکتور خارجی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات

۱۳,۱	بیانسی تادیات	بیانسی تادیات عبارت از مجموع پرداخت ها و دریافت های یک کشور با کشورهای جهان که در دو قسمت بیانسی تجاری و مالی (حساب سرمایه و حساب جاریه) می باشد.		د افغانستان بانک	
۱۳,۲	بیانسی مالی	وضعیت مالی کشور در دو حساب سرمایه و حساب جاری		د افغانستان بانک	
۱۳,۳	بیانسی تجارت	نشان دهنده تفاوت میان ارزش صادرات و واردات یک کشور با کشورهای خارجی در طی یک دوره معین	۸۹-%	۶'۹۶۱- میلیون دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷
۱۳,۴	مجموع صادرات	ارزش مجموعی کالاها از قلمرو گمرکی یک کشور خارج می گردد (به دالر آمریکایی)	۱۰-%	۸۳۱'۹۲۶'۷۷۶	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷
۱۳,۵	مجموع واردات	ارزش مجموع کالاها که به قلمرو گمرکی یک کشور داخل می گردد (به دالر آمریکایی)	۹۰-%	۷'۷۹۲'۶۰۰'۰۸۹	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷
۱۳,۶	۵ قلم عمده صادرات	۱. میوه جات خشک ۲. میوه جات تازه ۳. نباتات طبی ۴. قالین ۵. پست باب	۱. ۳۶٪ ۲. ۱۵٪ ۳. ۱۳٪ ۴. ۳٪ ۵. ۱٪	۱. ۲۹۸'۸۸۰'۵۶۹ ۲. ۱۲۳'۲۵۷'۸۳۷ ۳. ۱۰۹'۷۲۳'۶۵۶ ۴. ۲۳'۷۵۴'۴۴۶ ۵. ۱۱۷'۰۶'۷۵۷	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷ ارزش به دالر آمریکایی

ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۹۰۸'۳۱۸'۶۹ ۲. ۲۷۴'۴۶۵'۶۶۹ ۳. ۲۸۴'۲۲۹'۰۶ ۴. ۱۷۷'۵۱۵'۳۸۳ ۵. ۹۷'۱۸۶'۳۴۶	۱۲۱.۰٪ ۲.۴٪ ۳.۴٪ ۴.۲٪ ۵.۱٪	۱. گندم و آرد گندم ۲. ماشین آلات ۳. برق ۴. سایر وسایل برقی ۵. مواد تعمیرات	۵ قلم عمده واردات	۱۳,۷
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۳۵۷'۲۰۱'۲۹ ۲. ۳۵۶'۱۳۹'۵۲۸ ۳. ۲۲'۰۰۶'۶۸۳ ۴. ۱۸'۱۱۲'۷۵۹ ۵. ۱۴'۵۶۳'۲۲۴	۴۳۱.۰٪ ۲.۴۳٪ ۳.۳٪ ۴.۲٪ ۵.۲٪	۱. پاکستان ۲. هندوستان ۳. ترکیه ۴. ایران ۵. عراق	۵ کشور شریک صادراتی افغانستان	۱۳,۸
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۱'۲۹۳'۲۲۴'۷۱۵ ۲. ۱'۲۱۲'۵۶۳'۸۰۹ ۳. ۱'۱۷۹'۲۹۷'۸۷۴ ۴. ۸۶۶'۷۷۰'۰۱۴ ۵. ۵۶۰'۵۲۸'۳۰۲	۱۷۱.۰٪ ۲. ۱۶٪ ۳. ۱۵٪ ۴. ۱۱٪ ۵. ۷٪	۱. پاکستان ۲. ایران ۳. چین ۴. قزاقستان ۵. ازبکستان	۵ کشور شریک وارداتی افغانستان	۱۳,۹

فصل هفتم

معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار SDGs:

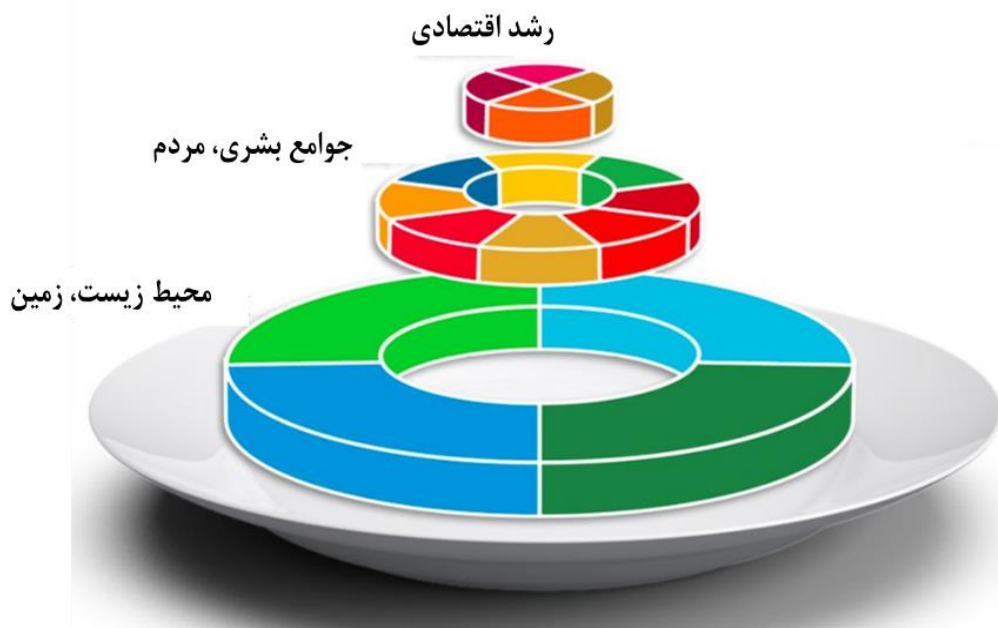
اهداف انکشاف پایدار (SDGs)، یک اجندای ۱۵ ساله سازمان ملل متحد (۲۰۱۵-۲۰۳۰) در عرصه انکشاف اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و امنیتی برای تمام کشورهای جهان میباشد که افغانستان در کنار همه ملل جهان، متعهد به تطبیق آن گردیده است.

اهداف انکشافی پایدار (SDGs)، با ازدیاد اهداف، تارگیت ها و شاخص ها، در حقیقت، امتداد اهداف انکشافی هزاره (MDGs) میباشد. اهداف انکشافی هزاره (MDGs) همانند اهداف انکشافی پایدار یک اجندای ۱۵ ساله (۲۰۱۵-۲۰۰۰) سازمان ملل متحد برای کشورهای در حال انکشاف بود که افغانستان بخاطر معضلات وقت، نتوانست در سال ۲۰۰۰ میلادی متعهد به تطبیق آن گردد، اما در سال ۲۰۰۵ میلادی، در کنار دیگر کشورهای جهان متعهد به تطبیق آن گردید. اهداف انکشافی هزاره (MDGs) دارای (۹) هدف، (۱۸) تارگیت و (۴۸) شاخص انکشافی بود.

با ختم معیاد زمانی اهداف انکشافی هزاره در اواخر سال ۲۰۱۵، اهداف انکشافی پایدار (SDGs) در ماه سپتمبر، سال ۲۰۱۵ میلادی در شهر نیویارک، مقر سازمان ملل متحد برای ۱۵ سال (۲۰۱۵-۲۰۳۰) آینده تصویب گردید که همه کشورهای عضو سازمان ملل متحد مکلف و متعهد به تطبیق آن گردیدند (بجز کشور جاپان و انگلستان).

اهداف انکشافی پایدار (SDGs)، بمنظور توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع بشری طرح و دیزاین گردیده اند که دارای (۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگیت و (۲۱۷) شاخص انکشافی میباشد.

دیدگاه اهداف انکشاف پایدار SDGs:

تمرکز اهداف انکشاف پایدار:

- محو فقر شدید از جهان بشریت،
- مبارزه متداوم در مقابل نابرابری و بی عدالتی،
- تامین صلح و ثبات پایدار،
- حفاظت از محیط زیست،
- تقویت همکاریهای اقتصادی و اجتماعی میان ملل جهان،

فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک:

اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

جمهوری اسلامی افغانستان منحیث عضو سازمان ملل متحد، متعهد به تطبیق اهداف انکشاف پایدار بوده و بتاسی از مصوبه شماره (۱۶)، فقره (۴) مورخ (۱۳۹۴/۰۷/۲۰) شورای عالی وزیران، وزارت اقتصاد موظف گردیده تا از روند کاری، هماهنگی و تطبیق موثر اهداف انکشافی پایدار (SDGs) نظارت و ارزیابی نموده و گزارشات منظم چگونگی تطبیق آن را بصورت سالانه ترتیب و به شورای عالی وزراء و از طریق مراجع دیپلوماتیک به مجمع سازمان ملل متحد ارائه نماید.

اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

- افغانستان منحیث یک کشور مستقل و باورمند به ثبات و توسعه در کنار ملل جهان متعهد به تطبیق اهداف انکشافی پایدار میباشد.
- اهداف انکشافی پایدار با دقت کامل طرح و ترتیب گردیده است، بنأ، تمام اولویت های انکشافی افغانستان در آن انعکاس یافته اند.

- اهداف متذکره ميتوانند يك منبع و اساس استراتيژيک برای انکشاف اولويت های اقتصادی و اجتماعی در کشور باشند.
- با تطبيق اهداف انکشافی پایدار، حمايت مالی و تخنيکی جامعه جهانی با افغانستان بیشتر خواهد گرديد.
- تطبيق اهداف انکشافی پایدار، منتج به صلح و ثبات دائمی در کشور خواهد گرديد.
- تطبيق اهداف انکشافی پایدار باعث رشد و انکشاف سریع در کشور خواهد گرديد.

مراحل تطبيق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
هدف اول: محو فقر با تمام اشکال آن در همه جا		
وزارت اقتصاد	۱،۲،۱ نسبت نفوس تحت خط فقر، بر اساس تعریف ملی فقر. ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث ج. شهری د. دهاتی ه. کوچی	۱،۲ الی سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نیمی از نسبت مردان، زنان و کودکان فقیر (در تمامی ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه های سنی، مطابق با تعریف ملی فقر.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱،۳،۱ فیصدی نفوس که تحت پوشش سیستم های مصئونیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک: ۱. اشخاص دارای معلولیت ۲. خانواده های شهدا ۳. متقاعدین ۴. خانواده های آسیب پذیر، دارای اطفال زیر سن ۱۰ سال	۱،۳ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق سیستم های مصئونیت اجتماعی مناسب در سطح ملی، اجرای همگانی آن در تمام طبقات و تحت پوشش قراردادن تعداد قابل ملاحظه افراد فقیر و آسیب پذیر.
اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث	۱،۵،۱ فیصدی افراد معروض به خطر در مقابل وقایع اقلیمی و سایر حوادث.	۱،۵ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد توانایی و تاب آوری (resilience) در فقرا و افراد آسیب پذیر؛ و کاهش تاثیر پذیری (exposure) و آسیب پذیری

آنها در برابر وقايع شديد اقليمى، اقتصادى، اجتماعى، محيط زيستى و ساير حوادث.		
۱،۵،۲ ميزان تاثيرگذاري مستقيم حوادث غير مترقبه اقتصادى در ارتباط به توليد ناخالص داخلى.	اداره ملي امادگى مبارزه باحوادث	
۱.الف.۱. نسبت منابع اختصاص داده شده دولت براى برنامه هاى فقرزدايى.	وزارت ماليه	۱.الف. حصول اطمينان از بسيج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف بشمول همكارى هاى انكشافى، جهت فراهم سازى ابزار كافى و مطمئن، بمنظور تطبيق برنامه ها و پاليسى ها براى محو فقر در تمامى ابعاد آن.
۱.الف.۲. نسبت مصرف دولت در خدمات ضرورى (تعليم و تربيه، صحت و مصئونيت اجتماعى).	وزارت ماليه	
هدف دوم: محو گرسنگى؛ دستيابى به امنيت غذايى و بهبود تغذيه؛ و ترويج زراعت پايدار		
۲،۱،۱ فيصدى افراد غير مصئون از لحاظ مصئونيت غذايى.	وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى	۲،۱ الى سال ۲۰۳۰، محو گرسنگى و حصول اطمينان از دسترسى همه مردم، به ويژه فقرا، مردم آسيب پذير و اطفال، به مواد غذايى مطمئن، مغذى و كافى در جريان سال.
۲،۲،۱ - شيوه سوء تغذى مزمن (قدكوتاهى) در اطفال كمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) كمتر از (منفى ۲) انحراف معيارى از ميانگين معيار رشد اطفال (WHO)	وزارت صحت عامه	۲،۲ - الى سال ۲۰۳۰ گاهش تمام انواع سوء تغذى، همچنان دستيابى به اهداف موافقه بين المللى در مورد عدم رشد ولاغرى در اطفال زير سن پنج سال
۲،۲،۲ - شيوه سوء تغذى حاد در اطفال كمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) كمتر از (منفى ۲) انحراف معيارى از ميانگين معيار رشد اطفال (WHO) - به تفكيك كم وزن	وزارت صحت عامه	
۲،۳،۱ اوسط حاصل طبقه دهقان درحاصل گندم و برنج (مترك تن/هكتار) الف. گندم آبى	وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى	۲،۳ الى سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مولديت زراعتى و درآمد توليد كننده گان كوچك غذايى، به ويژه خانم ها، مردم بومى، دهاقين فاميلى، چوپان ها و ماهيگيران؛ از طريق تامين مساوات در دسترسى

	ب. گندم للمی ج. برنج	به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۳,۲ حد اوسط درآمد تولید کننده گان کوچک مواد غذایی.	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۴,۱ نسبت ساحات زراعتی که تحت زراعت مولد و پایدار قرار دارند.	۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های تولید مواد غذایی پایدار و تطبیق شیوه های زراعتی (Agriculture Practices) پایدار (Resilient) که باعث افزایش سطح مولدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید، و همچنان، ظرفیت سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط آب و هوای نا مناسب، خشکسالی، سیلاب و سایر مصیبت ها را بالا برده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را بهبود می بخشد.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۵,۱ تعداد نباتات مزروعی و حیوانات که راجستر و تحت حفاظت قرار گرفته اند. به تفکیک: الف. میوه جات ب. نباتات ج. حیوانات	۲,۵ الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنیتیکی تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتی، حیوانات اهلی / خانگی و انواع حیوانات وحشی، از طریق مدیریت درست و ایجاد ذخایر دانه ها و نباتات در سطح ملی. حصول اطمینان از دسترسی و تقسیم عادلانه از مفاد حاصله از استفاده منابع جنیتیکی و روش های سنتی که در سطح بین المللی به توافق رسیده است.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲.الف.۱ شاخص زراعت محوری مصارف عامه	۲.الف افزایش سرمایه گذاری در زیربنای روستایی، تحقیقات زراعتی، خدمات توسعه وی، انکشاف فن آوری، ذخایر جنیتیکی نباتات و احشام از طریق همکاری های توسعه وی بین المللی، جهت افزایش مولدیت زراعتی.

وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى	۲.ج.۱. تعداد محصولات زراعتى، مالدارى و مواد اوليه كه قيمت هاى آن بشكل هفته وار و ماهوار به نشر ميرسد.	۲. ج اتخاذ تدابير جهت حصول اطمينان از كار كرد درست بازارهاى غذايى و مشتقات آن و ايجاد سهولت بمنظور دسترسى بموقع به معلومات بازار و ذخاير غذايى بخاطر جلوگیری از نوسانات شديد قيمت غذايى.
هدف سوم: حصول اطمينان از زندگى صحتمند و بهبود رفاه عامه براى همه و در همه سنين		
وزارت صحت عامه	۳,۱,۱ نسبت مرگ و مير مادران در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده. به تفكيك ۱. مجموع الف. شهرى ب. دهاتى ۲. گروه سنى	۳,۱,۱ الى سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و مير مادران ناشى از زايمان به كمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.
وزارت صحت عامه	۳,۱,۲ تناسب ولادت هاى كه توسط ماهرين ولادى صورت گرفته است (از مجموع ولادت ها).	
وزارت صحت عامه	۳,۲,۱ ميزان مرگ و مير اطفال زير سن ۵ سال (در هر يک هزار ولادتهاى زنده).	۳,۲ الى سال ۲۰۳۰، پايان دادن به مرگ و مير قابل جلوگیری (Preventable) نوزادان و اطفال زير سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن مرگ و مير نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر يک هزار تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر يک هزار طفل زير سن ۵ سال.
وزارت صحت عامه	۳,۲,۲ ميزان مرگ و مير نوزادان (در هر يک هزار ولادتهاى زنده).	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۱ تعداد واقعات جديد HIV/AIDS در جريان يکسال گذشته در هر يک هزار نفوس غير ملوث. ۱. مجموع	۳,۳ الى سال ۲۰۳۰، پايان دادن به بيمارى هاى قابل شيوع (Epidemics)؛ از جمله ايدز، توبركلوز، ملاريا، بيمارى هاى غفلت شده (neglected) گرمسيري و مقابله با هيپاتيتز، بيمارى هاى ناشى

	الف. ذکور ب. اناث ج. نفوس کلیدی (معتادين زندانيان زنان و مردان دارای رفتار پرخطر (	از نوشیدن آب غیر صحی و سایر بیماری های ساری.
وزارت صحت عامه	۳,۳,۲ تعداد واقعات توبرکلوز در هر صد هزار نفوس در یک سال گذشته	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۳ تعداد واقعات ملاریا در هر یکهزار نفر در یک سال گذشته.	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۴ میزان مبتلایان به هیپاتیت B در هر ۱۰۰ هزار شخص در یک سال. به تفکیک: الف. به سطح ملی ب. فیصدی واقعات HB+ در مراکز VCT	
وزارت صحت عامه	۳,۴,۱ فیصدی احتمال مرگ و میر بیماران قلبی، سرطان، شکر ویا بیماری های مزمن تنفسی در افغانستان (بین سنین ۳۰ الی ۷۰ سالگی)	۳,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا بهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی.
وزارت صحت عامه	۳,۵,۲ فیصدی استفاده کننده گان مواد مخدر که از خدمات تداوی اعتیاد به مواد مخدر مستفید میگردند.	۳,۵ تقویت جلوگیری و تداوی از سوء استفاده مواد، منجمله مواد مخدر و استفاده مضر الکول.
وزارت امور داخله	۳,۶,۱ میزان وفیات ناشی از حادثات ترافیکی، درهر (۱۰۰) هزار نفر در یک سال به تفکیک: ۱. مجموع هر دوجنس الف. ذکور	۳,۶ الی سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و میر و صدمات مبتنی بر تصادفات ترافیکی (روی جاده)

	ب. اناث ۲. وضعیت اجتماعی اقتصادی الف. پایین ب. متوسط ج. بلند	
وزارت صحت عامه	۳,۷,۱ تناسب خانم های که در سن باروری قرار دارند (بین سنین ۱۵ - ۴۹) و دسترسی به روش های مدرن برای ایجاد فاصله بین ولادت ها را دارند.	۳,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات مراقبت های صحت باروری؛ بشمول فاصله میان ولادت ها، آگاهی، تعلیم و ادغام صحت باروری در استراتیژی ها و برنامه های ملی.
وزارت صحت عامه	۳,۷,۲ میزان حاملگی خانم ها بین سنین (۱۹-۱۳).	
وزارت صحت عامه	۳,۸,۱ فیصدی نفوس که دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت و عادلانه در فاصله ۲ ساعت پیاده روی (۱۰ کیلو متر) دارند.	۳,۸ حصول اطمینان از عرضه خدمات صحتی همگانی، بشمول حمایت از خطرات مالی، دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت، دسترسی به ادویه و واکسین اساسی، مطمئن، موثر، باکیفیت، و قابل استطاعت برای همه.
وزارت صحت عامه	۳,۸,۲ فیصدی وابستگی سکتور صحت به منابع خارجی.	
وزارت صحت عامه	۳.الف. ۱. شیوع استفاده از تنباکو (به شکل Active) بین اشخاص دارای سن ۱۵ و یا بالاتر از آن .	۳.الف تقویت اجرای "کنوانسیون سازمان صحتی جهانی در باره کنترل دخانیات" در همه کشورها بشکل مناسب.
وزارت صحت عامه	۳.ب. ۱. فیصدی نفوس که دسترسی پایدار به ادویه و واکسین قابل پرداخت دارند.	۳.ب. حمایت از تحقیق و انکشاف واکسین و ادویه برای امراض ساری و غیر ساری که زیاده تر تاثیر گذار است بالای کشورهای در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسی به ادویه و واکسین قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوهه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.

وزارت صحت عامه	۳.ج.۱. تعداد و تعمیم کارمندان صحتی (بر هر یک هزار نفوس)	۳.ج. افزایش چشم گیر خدمات مالی صحتی و استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نیروی کار صحتی در کشور.
وزارت صحت عامه	۳.ج.۲. فیصدی تخصیص بودجه دولت برای سکتور صحت.	
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.		
وزارت معارف	۴/۱/۱ فیصدی اطفال/ نوجوانان که حداقل سطح قابلیت های الف) خواندن ب) ریاضی را در: (۱) صنف ۲ یا ۳ (ذکور و اناث) (۲) پایان دوره ابتدایی (صنف ۶)، (ذکور و اناث) (۳) در پایان دوره متوسطه (صنف ۹)، (ذکور و اناث) حصول کرده باشند.	۴/۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه هم دختران و پسران بطور رایگان و عادلانه تحصیلات ابتدایی و متوسط را تکمیل نمایند که منجر به دستاورد های آموزشی مرتبط و موثر گردد.
وزارت معارف	۴/۱/۲ تطبیق ارزیابی تعلیمی به سطح ملی: الف. در صنف ۲ یا ۳، ب. در اخیر دوره ابتدایی (صنف ۶)، ج. در اخیر دوره متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴/۱/۳ میزان ناخالص جدیدالشمولان در صنف آخر دوره های: (۱) ابتدایی (صنف ۶) (۲) متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴/۱/۴ میزان تکمیل در دوره های: الف. ابتدایی (صنف ۶)	

	ب. متوسطه (صنف ۹) ج. لیسسه (صنف ۱۲)	
وزارت معارف	۴,۱,۵ فیصدی اطفال خارج از مکتب در دوره های: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱۵) (۳) لیسسه (سن ۱۶-۱۸)	
وزارت معارف	۴,۱,۶ فیصدی اطفال بالاتر از سن واجد شرایط شمولیت در صنف در دوره های: (۱) ابتداییه (۲) متوسطه (۳) لیسسه	
وزارت معارف	۴,۱,۷ تعداد سال های تعلیمات ابتداییه و متوسطه الف. رایگان ب. اجباری که در اسناد تقنینی موجود تثبیت شده باشند.	
وزارت معارف	۴,۲,۲. میزان شمولیت ناخالص در برنامه های تعلیمات قبل از مکتب (۶ ساله)	۴,۲ الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه باکیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتدائیه.
اداره مستقل تعلیمات تخنیکى و	۴,۳,۱ میزان اشتراک	۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه

مردان و زنان به تعلیمات تخنیکي با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.	الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۲۵-۶۴ ساله) در تعلیمات و برنامه های آموزش رسمی و غیر رسمی طی ۱۲ ماه اخیر، به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	مسلکی
۴,۳,۲ میزان اشتراک افراد (۱۵-۲۴ ساله) در برنامه های تخنیکي و مسلکی به تفکیک جنسیت الف. ب. ذکور ج. اناث	اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی	
۴,۳,۳ فیصدی جذب جدیدالشمولان در موسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی. به تفکیک: ۱. دولتی الف. ذکور ب. اناث ۲. خصوصی الف. ذکور ب. اناث	وزارت تحصیلات عالی	
۴,۳,۴ تعداد اشخاص که از برنامه های فنی و حرفوی نیمه رسمی دولتی سالانه مستفید میشود. به تفکیک: ۱. ذکور	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	

	۲. اناث	
وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	۴,۴,۱ فيصدى اشخاص داراى معلوليت كه از برنامه هاى آموزشى فنى حرفوى (نيمه رسمى) مستفيد ميشوند.	۴,۴ الى سال ۲۰۳۰، افزايش قابل ملاحظه تعداد جوانان و بزرگسالان كه داراى مهارت هاى تخنيكى و مسلكى براى اشتغال، كار مناسب و كار آفرينى (entrepreneurship) باشند.
وزارت معارف	۴,۵,۱ نسبت توازن جنسيتى شموليت در دوره: ۱. ابتدائيه ۲. متوسطه ۳. ليسه	۴,۵ الى سال ۲۰۳۰، از بين بردن تبعيض جنسيتى در آموزش و حصول اطمينان از دسترسى مساويانه به تمامى سطوح تعليم و تربيه، آموزش هاى فنى و حرفه اى؛ بشمول افراد آسيب پذير، معلول، مردم محلى و كودكان در وضعيت آسيب پذيرى.
وزارت معارف	۴,۵,۲ فيصدى شاگردان دوره ابتدائيه كه لسان اول يا لسان اصلى شان، لسان تدريس مى باشد.	
وزارت معارف	۴,۵,۳ پاليسى هاى مشخص براى تخصيص منابع عامه به اقشار محروم	
وزارت معارف	۴,۵,۴ اوسط مصارف تعليمى به ازاي هر شاگرد براساس: الف. دوره تعليمى، ۱. ابتدائيه، ۲. متوسطه، ۳. ليسه ب. فيصدى اوسط مصارف بالاي هر شاگرد از عايد سرانه توليد ناخالص داخلى)	
وزارت معارف	۴,۶,۱ فيصدى نفوس گروپ سنى مشخص كه حداقل سطح قابليت هاى تعيين شده: الف. سواد	۴,۶ الى ۲۰۳۰، حصول اطمينان از اينكه تمامى جوانان و نسبت قابل ملاحظه از بزرگسالان (زنان و مردان) مهارت هاى خواندن و نوشتن و حساب را كسب نموده اند..

	ب. حساب را کسب نموده اند. به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴,۶,۲ میزان با سواد بی بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	
وزارت معارف	۴,۶,۳ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در برنامه های سواد آموزی	
وزارت معارف	۴,۷,۱ اسنادی که نشان دهد: (۱). آموزش موضوعات شهروندی جهانی، (۲). آموزش موضوعات انکشاف پایدار، بشمول تساوی جنسیتی و حقوق بشر در سطوح ذیل: الف. پالیسی های ملی تعلیم و تربیه	۴,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع

	ب. نصاب تعليمى ج. تربيه معلم و د. ارزىابى شاگردان شامل گردیده اند.	فرهنگى و مشاركت فرهنگى براى انكشاف پايدار، دست يابند.
وزارت معارف	۴,۷,۲ فيصدى مكاتبى كه آموزش مهارت هاى زندگى مرتبط به مسايل جنسى و وقايع از اچ آى وى را ارائه مينمايند.	
وزارت معارف	۴,۷,۳ ميزان تطبيق چارچوب برنامه جهانى آموزش حقوق بشر در سطح ملى: الف. شامل شدن در نصاب تعليمى ب. آموزش حقوق بشر به شاگردان در مكاتب ابتدايى، متوسطه و ليسه ج. آموزش حقوق بشر به معلمين و كارمندان	
وزارت معارف	۴,۷,۴ فيصدى شاگردان به تفكيك: الف. دوره تعليمى ب. براساس گروپ سنى كه درك كافى از مسايل مربوط به شهروندى جهانى و انكشاف پايدار را دارا مى باشند.	
وزارت معارف	۴,۷,۵ فيصدى شاگردان ۱۵ ساله كه دانش و مهارت هاى لازم در رابطه به علوم محيطى و علوم زمين را دارا مى باشند.	
وزارت معارف	۴.الف.۱ فيصدى مكاتبى كه داراى امكانات و تسهيلات ذيل	۴.الف اعمار و تجهيز زيربناهاى تعليمى متناسب با نيازمندى اطفال

	میباشند: الف. برق ب. انترنت برای مقاصد تعلیمی پ. لابراتوارهای کمپیوتر ت. تسهیلات برای شاگردان دارای معلولیت ث. تسهیلات آب صحتی و شستشو ج. تشناب های مجزا برای اناث چ. تعمیر مناسب	و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصئون، عاری از خشونت و همگانی برای همه.
وزارت معارف	۴. الف. ۲ فیصدی شاگردانی که مواردی چون آزار و اذیت، خشونت، لت و کوب، تبعیض و سوء استفاده جنسی را تجربه نموده اند.	
وزارت معارف	۴. الف. ۳. تعداد و نوعیت حملاتی که بالای شاگردان، کارمندان و مکاتب صورت گرفته است.	
وزارت تحصیلات عالی	۴. ب. ۲. تعداد بورسیه های تحصیلات عالی در خارج از کشور به تفکیک: ۱. بورسیه های لیسانس ۲. بورسیه های ماستری ۳. بورسیه های دکتورا	۴. ب. الی سال ۲۰۳۰، گسترش قابل ملاحظه بورسیه های تحصیلی جهانی برای آموزش عالی، از جمله برنامه های آموزشی مسلکی، تخنیکی، تکنالوژی معلوماتی، انجینیری و برنامه های ساینسی.
وزارت معارف	۴. ج. ۱. فیصدی معلمان در دوره های: الف. تعلیمات قبل از مکتب ب. ابتداییه	۴. ج. الی سال ۲۰۳۰، افزایش عرضه قابل ملاحظه معلمان شایسته از طریق همکاری های بین المللی و آموزش معلمان.

	ج. متوسطه د. لیسه که دست کم، حداقل برنامه های تربیه معلم را دریافت نموده اند. (مانند، آموزش های متودیک داخل خدمت و قبل از خدمت) به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴.ج.۲ نسبت شاگرد به معلم آموزش دیده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۳ فیصدی معلمان مسلکی مطابق به معیارهای تعیین شده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۴ نسبت شاگرد به معلم مسلکی براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۵ اوسط معاش معلم در مقایسه با سایر شغل ها که نیازمند قابلیت های مشابه می باشد.	

وزارت معارف	٤.ج.٦. فيصدي ترك/ تقاعد معلمين از وظيفه معلمى	
وزارت معارف	٤.ج.٧. فيصدي معلماني كه در ١٢ ماه گذشته برنامه هاى داخل خدمت را سپري نموده اند.	
هدف پنجم: دستيابى به تساوى جنسيتى و توانمند سازى تمام زنان ودختران		
وزارت امور زنان	١,١,٥ فيصدي حصول اطمينان از موجوديت چارچوب هاى قانونى غرض تقويت، تطبيق و نظارت از مساوات و عدم تبعيض بر اساس جنسيت (قوانين، مقررات، كنوانسيون ها و پيمان ها)	١,٥ محو تمام اشكال تبعيض عليه زنان و دختران در همه جا.
وزارت امور زنان	١,٢,٥ فيصدي زنان از سن ١٥ به بالا كه به خشونت فزيكى، جنسى و يا روانى درطول ١٢ ماه گذشته توسط همسر متقبل شده اند.	٢,٥ محو تمام انواع خشونت عليه زنان و دختران درمحلات عام و خصوصى، از جمله قاچاق، سوء استفاده جنسى و ديگر انواع سوء استفاده.
وزارت امور زنان	٢,٢,٥ فيصدي زنان و دختران بين سنين ١٥ به بالا كه از طرف افراد غيراز همسر طى ١٢ ماه اخير مورد خشونت فزيكى، جنسى، روانى و سو استفاده جنسى قرار گرفته اند.	
وزارت امور زنان	١,٣,٥ فيصدي زنان كه بين سنين ١٥-١٩ ازدواج نموده اند.	٣,٥ محو همه رسوم زبان آور مانند ازدواج هاى اطفال، اجباري و زود هنگام.
وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	١,٤,٥ فيصدي وقت مصرف شده بالاي كارهاى داخلى و پرستارى بدون مزد. به تفكيك: ١. مجموع	٤,٥ تشخيص و ارزش دهى كارهاى بدون مزد از طريق ارائه خدمات عامه، زيرساخت ها و سياست هاى مصئونيت اجتماعى و ترويج مسؤليت پذيرى مشترك در فاميل و خانواده مطابق به باورهاي ملي.

	الف. ذكور ب. اناث	
وزارت امور زنان	۵,۵,۱ فیصدی کرسی های اشغال شده توسط زنان در شورای های ملی.	۵,۵ حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیمگیری سیاسى، اقتصادى و زندگى عامه.
وزارت امور زنان	۵,۵,۲ فیصدی زنان در موقف های مدیریتی.	
وزارت مخابرات و تکنالوژى معلوماتى	۵.ب.۱. تناسب نفوس که دارای تيلفون سيار (موبایل) هستند. به تفکیک ۱. ذکور ۲. اناث	۵.ب افزایش استفاده از تکنالوژى های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژى معلوماتى و مخابراتى (ICT) برای توانمند سازی زنان.
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحه برای همه		
وزارت احیاء و انکشاف دها	۶,۱,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنى مصئون استفاده مینمایند. به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتى	۶,۱ الی ۲۰۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنى مصئون با قیمت قابل استطاعت.
وزارت احیاء و انکشاف دها ت	۶,۲,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده، مصئون و حفظ الصحه استفاده میکنند. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتى	۶,۲ الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحه و نظافت، محور رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان، دختران و آنانیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.

وزارت احياء و انكشاف دهات	۶,۲,۲ فيصدى نفوس كه دسترسى به سهولت هاى شستن دستها با آب و صابون را دارند به تفكيك: ۱. مجموع الف. شهرى ب. دهاتى	
وزارت احياء و انكشاف دهات	۶,۲,۳ فيصدى نفوس كه براى رفع حاجت از فضاى باز استفاده مى نمايند، به تفكيك: ۱. مجموع الف. شهرى ب. دهاتى	
وزارت شهرسازى و مسكن	۶,۳,۱ فيصدى فاضلاب (خانوار و تمام فعاليت هاى اقتصادى) مدیریت شده بطور مصئون(safely treated). ۱. شهرى	۶,۳ الى سال ۲۰۳۰، بهبود كيفيت آب با کاهش آلودگى، از بين بردن ذخيره هاى زباله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد كيمياوى خطرناك، کاهش آبهاى كثيف تصفيه نشده به نصف، و افزايش قابل ملاحظه در بازيايى (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.
وزارت انرژى و آب	۶,۴,۱ ميزان تغير در استفاده موثر آب با گذشت زمان: ۱- سكتور انرژى ۲- سكتور زراعت ۳- سكتور صنعت ۴- سكتور شهرى	۶,۴ الى سال ۲۰۳۰، افزايش چشم گير موثریت منابع آبی در تمام سكتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی بمنظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.

وزارت انرژى و آب	۶,۴,۲ بلند بردن ظرفيت ذخاير آبي براى مصارف سرانه فى متر مكعب در سال.	
وزارت انرژى و آب	۶,۵,۱ درجه تطبيق مديريت همه جانبه منابع آب (IWRM) (از صفر الى صد).	۶,۵ الى سال ۲۰۳۰، تطبيق مديريت همه جانبه داخلى منابع آب در تمام سطوح، بشمول همكارى هاى متقابل فرامرزى در امور آب.
وزارت انرژى و آب	۶,۵,۲ تطبيق معاهده هلمند و تفاهمنامه ها در امور آبهاى فرامرزى	
اداره ملي حفاظت محيط زيست	۶,۶,۱ تغيير در وسعت ايكوسيستم هاى آبي در طول زمان. (فيصدى تغييرات)	۶,۶ الى سال ۲۰۳۰، حفاظت و احياى ايكوسيستم آبي، بشمول كوه ها، جنگلات، باطلاق ها (wetlands)، درياها، جهيل ها و طبقات آب دهى (aquifers).
وزارت انرژى و آب	۶.ب.۱ فيصدى شورا ها در ۵ حوزه دريائى با پاليسى ها و مقرر ه هاى عملى جهت اشتراك اهالى در مديريت و انكشاف همه جانبه منابع آب.	۶.ب حمايت و تقويت مشاركت جوامع محلي در بهبود مديريت آب و حفظ الصحه.
هدف هفتم: حصول اطمينان از دسترسى به انرژى پايدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت براى همه.		
وزارت انرژى و آب	۷,۱,۱ فيصدى نفوس كه از طريق شبكه به برق دسترسى دارند. به تفكيك ۱. شهرى ۲. دهاتى	۷,۱ الى سال ۲۰۳۰، حصول اطمينان از دسترسى به خدمات انرژى قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.
وزارت انرژى و آب	۷,۲,۱ سهم (فيصدى) انرژى تجديد پذير (Renewable energy) در	۷,۲ الى سال ۲۰۳۰، افزايش قابل ملاحظه سهم انرژى تجديد پذير

	مصرف مجموعی انرژی برق	(Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.
وزارت انرژی و آب	۷,۳,۱ شدت انرژی (Energy intensity) اندازه شده بر اساس انرژی اولیه و تولیدات ناخالص داخلی	۷,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.
وزارت انرژی و آب	۷.ب.۱ سرمایه گذاری در موثریت انرژی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی و مقدار سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای زیرساخت ها و تکنالوژی برای خدمات انکشافی پایدار.	۷.ب الی سال ۲۰۳۰، گسترش زیرساخت ها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه		
وزارت مالیه	۸,۱,۱ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی.	۸,۱ تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به حداقل رشد ۷٪ تولید ناخالص داخلی در سال
وزارت اقتصاد	۸,۲,۱ میزان رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی فی نفر شاغل.	۸,۲ دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالای بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر
وزارت تجارت و صنایع	۸,۳,۱ سهم استخدام غیر رسمی در سکتورها بدون زراعت. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۸,۳ ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکند.

وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۱ اوسط درآمد ساعتوار کارمندان. به تفکیک: ۱. شغل ۲. گروپ سنی ۳. معلولیت ۴. ذکور ۵. اناث	۸,۵ الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۲ میزان بیکاری به تفکیک جنسیت ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۶,۱ میزان بیسوادی و بیکاری درجوانان بین سنین (۱۵-۲۴) ۱. بیسوادی ۲. بیکاری	۸,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۷,۱ فیصدی اطفال کارگر بین سنین ۵-۱۷، به تفکیک گروپ سنی: ۱. بین سن ۵-۱۱ ۲. بین سن ۱۲-۱۴ ۳. بین سن ۱۵-۱۷	۸,۷ اتخاذ اقدامات سریع و موثر بمنظور محو کارهای جبری، بردگی مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگیری و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سربازگیری و استفاده از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پایان دادن تمام انواع کار بالای اطفال .
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۱ میزان وقوع جراحات وخیم و غیر وخیم کاری.	۸,۸ حمایت از حقوق نیروی کار و ایجاد محیط کاری امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و

کسانیکه در شرایط ناپایدار (precarious) کاری قرار دارند.		
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۲ الحاق کنوانسیون های اساسی سازمان بین المللی کار	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۳ تعداد اشخاص (کارگران) که از راهای قانونی و منظم به اساس توافقنامه های دوجانبه کار (BLAs) به کشور های خارجی (کشورهای دارای تقاضا کارگر) اعزام میگردند.	
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۱ سهم گردش گری در تولید ناخالص داخلی.	۸,۹ الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبیق پالیسی ها جهت توسعه گردش گری پایدار که سبب ایجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۲ نسبت اشتغال در صنعت گردشگری از مجموع اشتغال. به تفکیک: الف. ذکور ب. اناث	
دافغانستان بانک	۸,۱۰,۱ تعداد شعبات بانک های تجاری بر هر ۱۰۰ هزار نفر	۸,۱۰ تقویت ظرفیت نهاد های مالی داخلی جهت توسعه دسترس به بانکداری، بیمه و خدمات مالی برای همه.
دافغانستان بانک	۸,۱۰,۲ تعداد افرادی (۱۵ سال و بالاتر) دارای حساب بانکی در هر یک ۱۰۰ هزار نفر.	
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۳ تعداد ماشین های اتومات صرافی یا ATM بر هر یک ۱۰۰ هزار نفر	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸.ب.۱ فیصدی مصرف مجموعی دولت در برنامه های مصئونیت اجتماعی و برنامه های اشتغال زایی در تناسب بودجه ملی.	۸.ب الی سال ۲۰۲۵، انکشاف و اجرایی نمودن استراتیژی اشتغال برای جوانان و تطبیق پیمان جهانی اشتغال سازمان بین المللی کار.
هدف نهم: ایجاد زیرساخت های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.		
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۹,۱,۱ فیصدی نفوس روستایی که در فاصله ۲ کیلومتری یک سرک	۹,۱ ایجاد زیربنای باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و مقاوم، بشمول

	تمام فصلی زندگی میکنند.	زیربناهای منطقه وی و فرامری، جهت حمایت انکشاف اقتصادی و رفاه بشری، با تمرکز روی دسترسی مساویانه و قابل استطاعت برای همه.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۲,۱ فیصدی ارزش افزوده تولیدات صنایع فابریکاتی (Manufacturing value added) به تناسب: الف. تولیدات ناخالص داخلی ب. سرانه (Per Capita)	۹,۲ الی سال ۲۰۳۰، تشویق صنعتی سازی پایدار و فراگیر، افزایش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و تولید ناخالص داخلی، در مطابقت به اوضاع ملی، و دوبرابر سازی سهم صنعت.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۲,۲ فیصدی اشتغال در صنعت از مجموع اشتغال.	
وزارت تجارت و صنایع	۹,۳,۱ فیصدی سهم صنایع کوچک در ارزش افزوده شده تمامی صنایع	۹,۳ افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب و کارها در کشور به خدمات مالی با ربح ارزان، و پیوستن اینها در زنجیره ارزش و بازارها.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۳,۲ فیصدی صنایع کوچک با قرضه.	
وزارت مالیه	۹.الف. ۱ فیصدی کمک های رسمی بین المللی برای سکتور زیربنا.	۹.الف تسهیل درانکشاف زیر بنأ پایدار و مقاوم از طریق افزایش حمایت های مالی، تکنالوژیکی و فنی در کشور.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۹.ج. ۱ فیصدی نفوس تحت پوشش شبکه تیلیفون سیار (موبایل). به تفکیک: ۱. تکنالوژی	۹.ج الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشمگیر دستیابی به تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی و تلاش برای فراهم کردن دسترسی به انترنت قابل استطاعت.
هدف دهم: کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی		
وزارت اقتصاد	۱۰,۱,۱	۱۰,۱ الی سال ۲۰۳۰، دستیابی تدریجی و پایدار رشد درآمد ۲۵%

	الف. رشد درآمد سرانه ب. رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین درآمد.	نفوس با کمترین درآمد به میزان بالاتر از اوسط درآمد ملی.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱۰,۴,۱ میزان مشارکت نیروی کار. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	۱۰,۴ اتخاذ پالیسی ها، به ویژه پالیسی مالی، پالیسی دستمزد و پالیسی مصئونیت اجتماعی، و دستیابی تدریجی به تساوی بیشتر.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۱ فیصدی مهاجرین افغان که با ثبت و راجستر دارای مدرک اقامت در کشور های میزبان می باشند: ۱. پاکستان ۲. ایران	۱۰,۷ تسهیل مهاجرتهاى منظم، مطمئن و مصئون؛ انتقال مهاجرین از طریق اجرایی نمودن پالیسی های منظم و مدیریت شده مهاجرت.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۲ تعداد عودت کنندگان که حین عودت از کمک های بشردوستانه در یک سال مستفید می گردند.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۳ تعداد استقرار پایدار فامیل های بیجاشده در هر سال.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۴ فیصدی دسترسی به خدمات اساسی و زیربنائی شهرک های مهاجرین.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۵ فیصدی عودت کنندگان و بیجاشده گان که از فرصت های شغلی و معیشتی برخوردار شده اند.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۱ ج. ۱ فیصدی مصارف ارسال حواله نظر به مجموع مبلغ حواله شده.	۱۰ ج. الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.

هدف يازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پايدار		
۱۱،۱ الى سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود سا ح ا ت فقیر نشین (slums).	۱۱،۱،۱ نسبت نفوس شهری که در ساحات فقیر نشین (slums)، غیر پلانی ویا مسکن نا منا سب زندگی می کنند.	وزارت شهرسازی و مسکن
۱۱،۲ الى سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم های حمل و نقل مصئون، ارزان و پايدار برای همه، بهبود مصئونیت جاده ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.	۱۱،۲،۱ نسبت جمعیت که دسترسی به خدمات ترانسپورت عامه (دولتی) دارند.	وزارت ترانسپورت و هوانوردی ملکی
۱۱،۳ الى سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پايدار، و ظرفیت سازی، مدیریت یکپارچه، پايدار و مشارکتی شهرک ها (human settlements) در کشور.	۱۱،۳،۲ فیصدی شهر هایی که ساختار جا معه مدنی در برنامه ریزی آن دخیل بوده ومديريت آن بطور منظم وديموکراتیک صورت میگيرد.	وزارت شهر سازی
۱۱،۴ افزایش تلاش ها برای حفاظت و مصئونیت میراث های فرهنگی و طبیعی.	۱۱،۴،۱ سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث های طبیعی، فرهنگی، و همچنان سایت های میراث جهانی اختصاص داده شده است.	وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱۱،۵ الى سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر و متضررین، و کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی ناشی از حوادث (disasters)، بشمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از افرادی فقیر و آسیب پذیر.	۱۱،۵،۱ تعداد افراد کشته شده، بیجا و یا گمشده و متضررین حوادث در هر صد هزار نفوس. به تفکیک ۱. مرگ و میر ۲. افراد بیجا شده وگمشده ۳. متضررین	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث

شاروالی کابل	۱۱,۶,۱ میزان زباله های (solid waste) شهری از مجموع کل زباله های تولید شده که الف. بطور منظم جمع آوری ب. بعد از جمع آوری تخلیه نهایی گردیده	۱۱,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نا مطلوب سرانه محیط زیستی در شهرها، از جمله از طریق توجه خاص به کیفیت هوا، مدیریت شهرداری و دیگر انواع زباله.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۱,۶,۲ اوسط سالانه ذرات معلق. (بطور مثال PM ۲,۵ و PM ۱۰) در شهر ها (میزان نفوس).	
وزارت امور داخله	۱۱,۷,۲ تعداد افرادی که مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. به تفکیک ۱. مجموع هردو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۱,۷ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد تسهیلات جهت دسترسی همگانی به اماکن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگیر، قابل دسترس و سربیز، به ویژه برای زنان، کودکان، افراد کهن سال و افراد معلول.
وزارت شهر سازی	۱۱ الف. ۱ نسبت نفوس مسکون در شهر های که در آن پلان های انکشاف شهری و منطقوی را مبنی بر پیشبینی نفوس، ضروریات منابع و وسعت شهر تطبیق میکنند.	۱۱ الف حمایت از روابط مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان شهرها، حومه های شهری (Peri-urban) و مناطق روستایی از طریق تقویت برنامه ریزی انکشافی ملی و منطقوی.
اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث	۱۱ ب. ۱ فیصدی ادارات محلی که استراتیژی کاهش خطرات وحوادث را در مطابقت با چارچوب سندای (Sendai) برای کاهش خطرات طبیعی پذیرفته و تطبیق می نمایند.	۱۱ ب. الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرک ها (human settlements) با پالیسی و پلان های یکپارچه جهت بدست آوری موثریت منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، مقاوم در مقابل حوادث؛ انکشاف و تطبیق سیستم مدیریت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai برای کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰".

هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف		
۱۲،۳ الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضایعات مواد غذایی تا پنجاه فیصد در سطوح مختلف عرضه مصرف کننده و کاهش ضایعات مواد غذایی در طول زنجیره تولید، به شمول عرضه	۱۲،۳،۱ فیصدی ضایعات گندم و برنج در جریان تولید در سال. به تفکیک: الف. گندم ب. برنج	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
۱۲،۴ الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کیمیاوی و زباله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تاثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست.	۱۲،۴،۱ ایجاد و تطبیق پلان عمل ملی شش توافقنامه چند جانبه محیط زیستی بین المللی از قبیل کنوانسیون های استاکهلم، ویانا، میناماتا، باسیل، روتردام و پروتوکول منتریال در ارتباط مواد خطرناک و دیگر مواد کیمیاوی جهت تطبیق تعهدات و مسؤولیت های افغانستان در انتقال اطلاعات مورد نیاز توافق نامه مربوطه.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۲،۶ تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامرزی در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.	۱۲،۶،۱ تعداد از شرکت های که از پایداری گزارش انتشار میکنند.	وزارت تجارت و صنایع
۱۲.الف جذب حمایت کشورهای توسعه یافته بمنظور تقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنولوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.	۱۲.الف.۱ انجام تحقیقات علمی بمنظور حفاظت از محیط زیست، تولید انرژی پاک، افزایش تولیدات داخلی و رسیدن به خود کفایی	اکادمی علوم
۱۲.ب انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالزایی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد	۱۲.ب.۱ تعداد پالیسی ها و استراتیژی های گردشگری پایدار همراه با پلان های تطبیقی و ابزار های نظارتی آن.	وزارت اطلاعات و فرهنگ
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن		
۱۳،۱ تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل	۱۳،۱،۱ فیصدی انکشاف ستراتیژی ها و راه کار های کاهش خطرات	اداره ملی امدادگی مبارزه

خطرات اقليمى و حوادث طبيعى.	و حوادث طبيعى در سطوح ولسوالى ها و محلات.	باحوادث
۱۳,۲ ادغام و شامل سازى اقدامات تغيير اقليم در پاليسى ها و استراتيژى هاى ملى.	۱۳,۲,۱ فيصدى پيشرفت در عرصه ايجاد يا عملى ساختن پاليسى / استراتيژي و يا برنامه جامع كه سبب توانمند شدن افغانستان براي سازگاري با اثرات نامطلوب تغييرات آب و هوا ميشود و همچنان سبب کاهش در انتشار گازهاي گلخانه اي شده، به نحوي كه توليد غذا را تهديد نكند. (به شمول برنامه سازگاري ملى NAP، سهم مشاركت ملى NDC، گزارش هاى ملى NC، گزارش تجديد شده دوساله BUR وغيره).	اداره ملى حفاظت محيط زيست
هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازى و بهبود استفاده پايدار ايكوسيستم هاى زمينى (terrestrial)، مديريت پايدار جنگلات، مبارزه عليه صحرائى شدن زمين، متوقف كردن تخريب زمين و ضايعات تنوع زيستى (biodiversity)		
۱۵,۱ الى سال ۲۰۳۰، حصول اطمينان از حفاظت، احيا و استفاده پايدار ايكوسيستم هاى آب شيرين (Fresh water) در سطح زمين و زيرزمين (inland) و خدمات آن ها، بخصوص جنگلات، ساحات مرطوب (wetland)، كوه ها و زمين هاى خشك (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه هاى بين المللى.	۱۵,۱,۱ تناسب مساحت جنگلات از تمام اراضى كشور.	وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى
۱۵,۲ الى سال ۲۰۳۰، بهبود تطبيق مديريت پايدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروسه قطع جنگلات. احياى دوباره و انكشاف جنگلات (afforestation).	۱۵,۲,۱ فيصدى پوشش جنگلات تحت مديريت پايدار.	وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى
۱۵,۳ الى سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرابى شدن (desertification)	۱۵,۳,۱ مساحت ساحاتيكه تحكيمات صورت ميگيرد (مساحت)	وزارت انرژى و آب

زمين و احياء خاك و زمين تخریب شده (degraded)، بشمول اراضی متاثر از خشكسالی و سيلاب، و تلاش برای رسيدن به جهان عاری از اراضی تخریب شده.	اراضی تخریب شده توسط سيلاب نظر به مساحت کلی اراضی در مسیر دریا ها و مجراهای آبی با استفاده از تدابیر ساختمانی و غیر ساختمانی).	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵،۴ الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ بشمول تنوع زیستی آنها بمنظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار .	۱۵،۴،۱ فیصدی ساحت مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی که تحت پوشش به عنوان مناطق حفاظت شده (protected areas). قرار گرفته اند.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵،۵ اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats) ، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاه و حیوانات که در معرض انقراض قرار دارند.	۱۵،۵،۱ شاخص لست سرخ. (تهیه لست انواع حفاظت شده مطابق به معیارهای اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت یا IUCN).	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵،۷ اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.	۱۵،۷،۱ تناسب تجارت حیوانات وحشی و محصولات آنها که بطور غیرقانونی شکار و قاچاق شده اند.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵،۸ الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.	۱۵،۸،۱ تصویب قوانین ملی مربوط به جلوگیری و یا کنترل از مهاجم انواع مختلف بیگانگان (Invasive alien species).	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵،۹ الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی در پلان های ملی و محلی، در پروسه های انکشافی و در استراتیژی کاهش فقر.	۱۵،۹،۱ پیشرفت بطرف اهداف تعیین شده ملی مطابق به هدف دوم تنوع حیات Aichi پلان استراتیژیک برای تنوع حیات ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۰.	اداره ملی حفاظت محیط زیست

۱۵. الف بسپج سازى و افزايش قابل توجه منابع مالى از تمام منبع ها براى حفظ و استفاده پايدار تنوع زيستى و ايکوسيستم ها.	۱۵. الف. ۱. سهم کمک هاى انکشافى رسمى و مصارف عامه بالاى استفاده پايدار تنوع حيات و ايکوسيستم ها.	اداره ملى حفاظت محيط زيست
هدف شانزدهم: ترويج جوامع صلح آميز و همه شمول براى انکشاف پايدار، ايجاد دسترسى به عدالت براى همه و تشکيل نهاد هاى موثر، حسابه و همه شمول در تمام سطوح		
۱۶,۱ کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و مير مرتبط به آن در همه جا.	۱۶,۱,۲ فيصدى مرگ ومير ناشى از جنگ در هر صدهزار نفوس : ۱. ناشى از مابين هاى متعارف ۲. ناشى از مواد انفجارىه تعبیه شده با پليت فشارى ۳. ناشى از مهمات باقىمانده از جنگ	اداره ملى امادگى مبارزه باحوادث
	۱۶,۱,۵ فيصدى پاكارى اراضى از مابين و مهمات منفجر نشده	اداره ملى امادگى مبارزه باحوادث
۱۶,۲,۱ پايان بخشيدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده عليه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه	۱۶,۲,۱ نسبت اطفال بين سنين ۱-۱۷ که مورد خشونت و شکنجه فزيكى و يا روانى مراقبت کننده در ماه گذشته قرار گرفته باشند.	وزارت کار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
	۱۶,۲,۲ تعداد قربانيان قاچاق انسان در هر ۱۰۰ هزار جمعيت: به تفكيك: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت عدليه
۱۶,۳ ارتقاى (promote) حاکميت قانون به سطح ملى و بين المللى و حصول اطمینان از دسترسى مساويانه همه به عدالت.	۱۶,۳,۱ تعداد افراديکه مورد آزار و اذيت فزيكى يا جنسى در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند و به ارگان هاى زيربط مراجعه نموده باشند. به تفكيك ۱. مجموع هردو جنس	وزارت امور داخله

	الف. ذكور ب. اناث	
وزارت امور داخله	۱۶,۳,۲ نسبت زندانيان بى سرنوشت بر مجموع زندانيان به تفكيك ۱. مجموع هردو جنس الف. ذكور ب. اناث	
وزارت عدليه	۱۶,۳,۳ تعداد مستفيد شونده گان از مساعدت‌هاى حقوقى جهت دسترسى به عدالت	
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۱ ارزش پول هاى غير قانونى داخل و خارج شده از کشور	۱۶,۴ الى سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جريان هاى مالى و تسليحاتى غير قانونى؛ تقويت حصول و بازگشت دارايى هاى سرقت شده و مبارزه عليه تمام اشكال جرايم سازمان يافته.
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۲ نسبت سلاح هاى خورد و سبك كه كشف و ضبط گرديده، مطابق به نورم هاى بين المللى و ابزار هاى قانونى ثبت و مورد پيگيرى قرار ميگيرد.	
لوى سارنوالى	۱۶,۵,۱ نسبت اشخاص كه حد اقل با يكي از كارمندان رسمى در ارتباط بوده و در جريان يك سال گذشته به يكي از كارمندان دولتى رشوه داده و يا از نزدش رشوه خواسته شده است. به تفكيك: ۱. مجموع الف. ذكور ب. اناث	۱۶,۵ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانى در تمام اشكال آن.
اداره امور	۱۶,۵,۳ فيصدى ثبت، تدقيق، بررسى و نشر دارايى هاى كارمندان عالى رتبه دولتى پيش بينى شده در قوانين نافذه کشور.	

وزارت امور خارجه	۱۶,۸,۱ نسبت عضویت و حق رای دهی افغانستان در نهاد های بین المللی. به تفکیک: ۱. نهاد های بین المللی	۱۶,۸ گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.
اداره مستقل ثبت و احوال نفوس	۱۶,۹,۱ تعداد تولدات ثبت شده.	۱۶,۹ الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، بشمول ثبت تولدات.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۱ تعداد موارد تأیید شده قتل، اختطاف، مفقودی اجباری، بازداشت خود سرانه و شکنجه ژورنالستان، کارمندان رسانه ها، اعضای اتحادیه تاجران و فعالین حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته.	۱۶,۱۰ حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین المللی
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۲ تعداد قوانین، مقررہ ها و پالیسی هایکه دسترسی عمومی را به اطلاعات تضمین می نمایند، اتخاذ و تطبیق گردیده اند	
وزارت امور داخله	۱۶.الف.۱ موجودیت نهادهای مستقل ملی حقوق بشر در مطابقت با قواعد شناخته شده پاریس.	۱۶.الف تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریزم و جرایم.
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی واحیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار		
وزارت مالیه	۱۷,۱,۱ نسبت عواید داخلی بر تولید ناخالص داخلی.	۱۷,۱ تقویت و بسیج سازی منابع داخلی، با استفاده از حمایت بین المللی بمنظور ارتقای ظرفیت داخلی در جمع آوری مالیات و عواید.
وزارت مالیه	۱۷,۱,۲ تناسب تمویل بودجه ملی از عواید ملی.	
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۳,۱ سهم سرمایهگذاری های مستقیم خارجی (FDI) از مجموع تولیدات ناخالص داخلی.	۱۷,۳ بسیج سازی منابع مالی اضافی برای کشور از منابع مختلف.
وزارت مخابرات و تکنالوژی	۱۷,۶,۲ فیصدی مشترکین انترنت ثابت برودباند در هر ۱۰۰ نفر	۱۷,۶ افزایش همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاری

معلوماتی	مسکونی. به تفکیک ۱. سرعت	های سه جانبه منطقه‌ای و بین المللی، جهت دسترسی به علوم ساینسی، تکنالوژی و نوآوری و افزایش شریک سازی معلومات به اساس شرایط توافق شده متقابل بشمول همانگی بهتر در میکانیزم های موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و میکانیزم تسهیل تکنالوژی جهانی.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۱۷,۸,۱ نسبت نفوس که از خدمات انترنت استفاده میکنند.	۱۷,۸ الی سال ۲۰۳۰، فعال سازی کامل بانک تکنالوژی (Technology bank) و ساینس، و میکانیزم های ظرفیت سازی جهت افزایش استفاده تکنالوژی بلخصوص تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی.
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۱۱,۱ سهم صادرات افغانستان در مجموع صادرات جهان.	۱۷,۱۱ الی سال ۲۰۳۰، افزایش صادرات کشور بلخصوص دوبرابر ساختن سهم صادرات کشور در صادرات جهانی.
وزارت مالیه	۱۷,۱۳,۱ تولید ناخالص داخلی (میلیارد دالر امریکایی)	۱۷,۱۳ تقویت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگی و انسجام پالیسی ها.
وزارت مالیه	۱۷,۱۷,۱ مقدار پول تخصیص شده به منظور مشارکت عامه - خصوصی (به میلیون دالر)	۱۷,۱۷ تشویق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصی و جامعه مدنی بر اساس تجارب و منابع استراتیژی مشارکت.
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۱ نسبت شاخص های انکشاف پایدار که در سطح ملی به تفکیک جزئیات تولید شده، با مقاصد همخوانی داشته و در مطابقت با پرنسپ های اساسی احصاییه های رسمی قرار داشته باشد	۱۷,۱۸ الی سال ۲۰۲۰ تسریع حمایت های ارتقاء ظرفیت جهت افزایش سریع فراهم سازی ارقام با کیفیت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفکیک عاید، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیای و سایر مشخصات مرتبط به خصوصیات ملی
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۲ تعداد کشور های که قانون ملی احصاییه شان مشمول پرنسپ های اساسی احصاییه رسمی می باشد	

اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۱ ارزش دالری تمام منابع که برای ارتقای ظرفیت احصائیوی در کشور های روبه انکشاف تخصیص داده شده است.	۱۷,۱۹ الی سال ۲۰۳۰ تقویت ابتکارات موجود جهت انکشاف شیوه های که پیشرفت انکشاف پایدار را اندازه گیری کرده بتواند و متمم تولید ناخالص داخلی و ارتقای ظرفیت را در کشور های روبه انکشاف حمایت کند
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۲ نسبت کشور های که (الف) در ده سال گذشته حداقل یک سرشماری نفوس و مسکن را انجام داده اند، (ب) به ۱۰۰ فیصد ثبت تولدات و ۸۰ فیصد ثبت وفیات دست یافته اند.	

منابع و مآخذ:

- سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان (ALCs - - ۲۰۱۷) اداره ملی احصائیه و معلومات سال ۱۳۹۵
- خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (NPPs) - وزارت مالیه افغانستان دسمبر ۲۰۱۶
- پروفایل ولایتی مالی و بودجه - ریاست بودجه ولایتی - وزارت مالیه افغانستان سال ۱۳۹۷
- خلاصه طرح های اقتصادی و ظرفیت موجود بالقوه ولایات - وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF) - وزارت اقتصاد و مالیه ۱۳۹۵-۱۴۰۰
- برگزیده شاخص های اقتصادی و انکشافی، وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- اهداف انکشاف پایدار افغانستان - وزارت اقتصاد (۲۰۱۵-۲۰۳۰)

منابع معلوماتی در سطح ولایت :

- ریاست زراعت ، مالداري و ابياري
- سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی
- ریاست احصائیه
- ریاست اطلاعات وفرهنگ
- ریاست انرژی وبرق
- ریاست پوهنتون
- مستوفیت
- ریاست عدلیه
- ریاست مخابرات
- ریاست کار وامور اجتماعی
- ریاست اقوام وقبایل
- ریاست امور زنان
- ریاست معادن
- ریاست گمرکات
- ریاست انکشاف دهات
- ریاست حج و اوقاف

وزارت اقتصاد
آدرس: چهارراهی انصاری ، شهر نو، کابل - افغانستان
ایمیل آدرس: info@moec.gov.af
شماره تماس: 075 211 60 75

پنجاب کی اقتصاد و صنعتی ترقی

پروفیسر

پنجاب

۱۹۶۱ء

